

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY SZLICHTYNGOWA NA LATA 2024-2030

Adnotacja:

Usuwanie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkim osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej.

Dokument został opracowany zgodnie ze standardami określonymi w Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i Standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027 mając na uwadze dostosowane dla osób z niepełnosprawnością wzroku tekst nie został wyjustowany.

Spis treści

Rozdział I Wprowadzenie	4
Rozdział II Mechanizmy włączenia mieszkańców w proces przyjmowania programu rewitalizacji	5
Rozdział III Komitet Rewitalizacji	9
Rozdział IV Opis działań diagnostycznych	10
IV.1 Metodologia wyznaczania obszarów zdegradowanych	10
IV.2 Ogólna charakterystyka gminy Szlichtyngowa	16
IV.3 Analiza uwarunkowań społecznych	17
IV.4 Analiza uwarunkowań gospodarczych	36
IV.5 Analiza uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych	39
IV.6 Analiza uwarunkowań środowiskowych	51
IV.7 Analiza uwarunkowań technicznych	62
Rozdział V Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	66
V.1 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji	66
V.2 Szczegółowa analiza problemów podobszaru rewitalizacji – Podobszar 1 miejski.....	73
V.2 Szczegółowa analiza problemów podobszaru rewitalizacji – Podobszar 2 wiejski Małe Drzewce	82
V.3 Szczegółowa analiza problemów podobszaru rewitalizacji – Podobszar 3 wiejski Kowalewo ...	85
V.9 Szczegółowa analiza problemów podobszaru rewitalizacji – Podobszar 4 wiejski Dryżyna	89
Rozdział VI Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym problemom potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk	93
Rozdział VII Projekty rewitalizacyjne	94
VII.1 Podstawowe projekty rewitalizacyjne	95
VII.2 Pozostałe (uzupełniające) projekty rewitalizacyjne	111
Rozdział VIII Mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych	112
Rozdział IX Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy.....	119
Rozdział X Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	125
Rozdział XI Budżet i harmonogram planowanych do realizacji projektów rewitalizacyjnych.....	127
Rozdział XII System wdrażania, zarządzania i monitorowania Programu rewitalizacji	129
Rozdział XIII Sposób realizacji GPR w zakresie zagospodarowania przestrzennego	132
Rozdział XIV Specjalna Strefa Rewitalizacji.....	133
Rozdział XV Opiniowanie GPR przez właściwe podmioty oraz strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	133
Spis map, tabel, zdjęć i wykresów	135
Załączniki do GPR Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji na mapie w skali co najmniej 1:5000	139

Rozdział I Wprowadzenie

Niniejszy rozdział stanowi wprowadzenie do programu rewitalizacji pokazując jej celowość oraz etapy opracowania.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030 (zwany Programem lub GPR) stanowi podstawowy dokument strategicznego działania w kontekście rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie gminy. To wieloletni program działań o charakterze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym, zmierzający do wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju, zgodnie z zaplanowanymi działaniami oraz określonym harmonogramem czasowym. *Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030* uwzględnia cele i zadania planowane do realizacji, których zadaniem będzie wyprowadzenie obszarów zaliczonych do zdegradowanych na terenie gminy z sytuacji kryzysowych pod względem w szczególności społecznym, ale także gospodarczym, środowiskowym, technicznym czy przestrzenno-funkcjonalnym.

Na potrzeby opracowania *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030* została przygotowana **Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w gminie Szlichtyngowa** stanowiącą podstawę do wyznaczenia obszaru rewitalizacji gminy zgodnie z uchwałą nr XLVIII/356/23 Rady Miejskiej Szlichtyngowa z dnia 19 lipca 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Szlichtyngowa oraz opracowany zgodnie z uchwałą nr XLIX/364/23 Rady Miejskiej Szlichtyngowa z dnia 21 września 2023 r. o przystąpieniu do sporządzenia *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030*.

Przygotowanie Programu rewitalizacji poprzedzone zostało konsultacjami społecznymi z mieszkańcami oraz uzgodnieniami z podmiotami zewnętrznymi wymienionymi w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji w szczególności o zgodności z Planem Zagospodarowania Przestrzennego dla gminy Szlichtyngowa.

Działania rewitalizacyjne wymagają dużych nakładów finansowych, o które gmina Szlichtyngowa będzie aplikować w ramach funduszy europejskich. Podstawą do aplikowania o środki zewnętrzne jest posiadanie programu rewitalizacji zgodnie z przepisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

Ustawa o rewitalizacji, w art. 15 ust. 1 wskazuje wymagany zakres zawartości gminnego programu rewitalizacji. Opracowanie *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030* jest zgodne z wymaganiami ww. ustawy, a jej integralną częścią jest graficzne przedstawienie obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji określonych uchwałą Rady Miejskiej oraz graficzne przedstawienie podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzone na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej/ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 7 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne.

Rozdział II Mechanizmy włączenia mieszkańców w proces przyjmowania programu rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy Szlichtyngowa w proces rewitalizacji i konsultacje społeczne.

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. W przypadku partycypacji w procesie rewitalizacji, mówimy o relacji między władzami samorządowymi a obywatelami, którą charakteryzuje angażowanie jednostek w sprawy je dotyczące poprzez konsultowanie i wypracowywanie konkretnych rozwiązań w dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu. W ustawie o rewitalizacji partycypacja odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w kształtowaniu całego procesu rewitalizacji.

Z uwagi na to, iż GPR jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programu angażuje wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem (diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania).

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ankiety/formularze,
- spotkania,
- wywiady pogłębione.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- mieszkańcom gminy Szlichtyngowa,
- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie gminy,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie gminy,
- samorządowi gminnemu,
- pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etapie diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Szlichtyngowa. Konsultacje zostały przeprowadzone w oparciu o ogłoszeniu Burmistrza Miasta i Gminy Szlichtyngowa o rozpoczęciu konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Konsultacje przeprowadzone zostały od dnia **3 maja 2023 roku do dnia 1 czerwca 2023** roku w formie:

1. spotkań/warsztatów z interesariuszami rewitalizacji, na których został omówiony wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Szlichtyngowa oraz przedstawione zostały propozycje działań rewitalizacyjnych, a także była możliwość wyrażenia uwag, opinii i propozycji oraz składanie ich do protokołu.

Spotkania powiązane z wykorzystaniem metod warsztatowych odbyły się zgodnie z terminami zaplanowanymi w zarządzeniu, czyli:

- 18 maja 2023 roku o godz. 14.00 w Urzędzie Miasta i Gminy Szlichtyngowa;
- 18 maja 2023 roku o godz. 15.30 w świetlicy wiejskiej w Nowych Drzewcach;

- 18 maja 2023 roku o godz. 17.00 w świetlicy wiejskiej w Kowalewie.

W spotkaniach udział wzięło łącznie 20 osób.

W trakcie spotkań scharakteryzowano procedury sporządzania projektu Gminnego Programu Rewitalizacji z uwzględnieniem etapu wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Omówiono obszary, które zostały wyznaczone jako obszary zdegradowane oraz rewitalizacji, w szczególności wskazano obiektywne kryteria, które stanowiły podstawę wyznaczenia obszarów oraz omówiono potencjały, a także deficyty obszarów. W trakcie rozmów analizowano również możliwości względem wstępnie planowanych projektów rewitalizacyjnych na których realizację gmina będzie ubiegać się o pomoc ze środków zewnętrznych.

2. spacer studyjne - odbyły się w dniu 18 maja 2023 roku i objęły obszary rewitalizacji wskazane w konsultowanej uchwale. Możliwość bezpośredniego zapoznania się z szansami oraz potencjałami i deficytami obszarów stanowiła ważny element potwierdzenia możliwości wyprowadzenia ze stanu kryzysowego poniższych obszarów. Osoby biorące udział w spacerach upewniły się odnośnie możliwości podjęcia działań, które wpłyną na wsparcie obszarów rewitalizacji i nie zgłaszały uwag.
3. ankiety - w trakcie prowadzonych działań konsultacyjnych zbierano informacje w formie badań ilościowych opartych na kwestionariuszach ankietowych. Osobom biorącym udział w wywiadzie zapewniono możliwość oceny zasadności ujętych w uchwale obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji. W trakcie prowadzonych działań uzyskano opinie potwierdzające zasadność obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji.
4. zbieranie uwag ustnych przez przedstawicieli podmiotu, prowadzącego konsultacje, które odbyły się w okresie trwania konsultacji w formie osobistej w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Szlichtyngowej. Mieszkańcy mieli możliwość składania uwag w formie elektronicznej, pisemnej oraz osobistej. Do Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa nie wpłynęły formularze uwag odnoszących się do kwestii obszaru rewitalizacji, uchwały oraz diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Uwagi w formie pisemnej lub elektronicznej można było składać w terminie od dnia 3 maja 2023 r. do dnia 1 czerwca 2023 r. dostarczając je:

- a) elektronicznie na adres: umig@szlichtyngowa.pl,
- b) drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miasta i Gminy w Szlichtyngowej ul. Rynek 1 67-407 Szlichtyngowa,
- c) bezpośrednio do Urzędu Miasta i Gminy w Szlichtyngowej, w godzinach pracy urzędu.

Dokumentacja dotycząca przedmiotu konsultacji była dostępna w Biuletynie Informacji Publicznej gminy Szlichtyngowa, na stronie internetowej gminy pod adresem <http://www.szlichtyngowa.pl> oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy w Szlichtyngowej. Informacja podsumowująca każdą z form konsultacji społecznych została opracowana zgodnie z art. 6 ust 7 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz zamieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej gminy Szlichtyngowa i na stronie <http://www.szlichtyngowa.pl>.

Konsultacje miały na celu zebranie uwag i opinii odnośnie:

- projektu uchwały Rady Miejskiej Szlichtyngowa w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,

- map obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji,
- diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Również na etapie programowania zaproszono interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, podmioty gospodarcze i inne.

Z kolei na etapie opiniowania projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030 przeprowadzono konsultacje społeczne dotyczące uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030. Konsultacje przeprowadzono od dnia 23 lutego 2024 r. do dnia 28 marca 2024 r. w formie:

1. złożenia przez interesariuszy opinii i uwag w sprawie projektu uchwały Rady Miejskiej Szlichtyngowa w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030, złożonego za pośrednictwem:
  - a. wiadomości mailowej, skierowanej na adres e-mail: umig@szlichtyngowa.pl,
  - b. pisma skierowanego na adres: Urząd Miasta i Gminy Szlichtyngowa
ul. Rynek 1 67-407 Szlichtyngowa, z dopiskiem „Projekt uchwały Rady Miejskiej Szlichtyngowa w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030,
  - c. osobiście - poprzez złożenie pisma w Urzędzie Miasta i Gminy Szlichtyngowa.
2. spotkań/warsztatów z interesariuszami rewitalizacji, na których zostały omówione założenia ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024 – 2030, podczas których była możliwość wyrażenia uwag, opinii i propozycji. Warsztat odbędzie się w dniu 7 marca 2024 r. o godz. 14.00 w Urzędzie Gminy Szlichtyngowa. Natomiast spotkanie odbyło się w formie online poprzez udostępnione oprogramowanie na stronie <https://szkolenia4cs.clickmeeting.com/spotkanie-konsultacyjne-gpr-szlichtyngowa>. Udział w spotkaniu nie wymagał logowania oraz wgrywania oprogramowania. Spotkanie było dostępne pod podanym linkiem w dniu 11 marca 2024 roku o godzinie 16.00.
3. ankiet realizowanych za pomocą elektronicznego formularza;
4. zbierania uwag ustnych przez przedstawicieli podmiotu, prowadzącego konsultacje, które odbędzie się w okresie trwania konsultacji w formie osobistej w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa.

Uwagi w formie pisemnej lub elektronicznej można było składać w terminie od dnia 23 lutego 2024 r. do dnia 28 marca 2024 r., dostarczając je:

- a) elektronicznie na adres: umig@szlichtyngowa.pl,
- b) drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miasta i Gminy Szlichtyngowa przy ulicy Rynek 1 67-407 Szlichtyngowa,
- c) bezpośrednio do Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa, w godzinach pracy Urzędu.

Zdjęcie 1 Spacer studyjny w ramach partycypacji społecznej

Spacer studyjny
w Szlichtyngowej

Spacer studyjny w
Małych Drzewcach

Spacer studyjny w
Kowalewie

Źródło: fotografia własna

Udział społeczności lokalnej zostanie również zapewniony na etapie wdrażania dokumentu. Za proces wdrażania Programu odpowiedzialny będzie Burmistrz Miasta i Gminy Szlichtyngowa wraz z Zespołem ds. Rewitalizacji. Z kolei funkcję doradczą, opiniującą oraz monitorującą sprawował będzie Komitet Rewitalizacji. Dodatkowa forma partycypacji społecznej wystąpi również na etapie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania Programu będzie również udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, przedstawicieli szkół podstawowych i innych zainteresowanych osób w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty adaptacji obiektów do pełnienia nowych funkcji, tworzenia nowych przestrzeni i ich wyposażenia, będą odbywały się wspólnie z jednostkami, które będą odbiorcami poszczególnych działań. Jako przykłady można podać remont i modernizację Szkoły Podstawowej w Jędrzychowicach. Po przeprowadzeniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych planuje się podjęcie współpracy z instytucjami kulturowymi, organizacjami społecznymi i placówkami oświatowymi w celu organizacji zajęć dla mieszkańców w każdym wieku. Ponadto przewidywana jest współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz sołectwem w celu organizacji wydarzeń kulturalnych.

Otwarcie zmodernizowanych obiektów oraz przestrzeni publicznej na potrzeby działań jednostek organizacyjnych gminy oraz organizacji pozarządowych pozwoli na lepsze dostosowanie tych przestrzeni do potrzeb interesariuszy i bardziej efektywne wykorzystanie środków. Takie działania wpłyną również na zwiększenie poczucia współodpowiedzialności, przynależności do miejsca zamieszkania i dbania o wspólną przestrzeń oraz zintegrują społeczność bez względu na wiek czy status społeczny.

Wszelkie informacje i raporty o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych, będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności m.in. na stronie internetowej gminy, lokalnej prasie. Sprzyjać to będzie większej partycypacji społecznej w proces rewitalizacji oraz wpływać na większe zaangażowanie mieszkańców w życie gminy.

Rozdział III Komitet Rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje założenia powołania Komitetu Rewitalizacji

Zgodnie z art. 7 ustawy o rewitalizacji Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Szlichtyngowej. Komitet zostanie powołany zgodnie z wymogami uchwały Rady Miejskiej Szlichtyngowa w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w Gminie Szlichtyngowa. Niniejsza uchwała nie wymaga zmiany po przyjęciu GPR. Dopuszcza się powołanie osobnych Komitetów Rewitalizacji dla wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji ustala się, uwzględniając funkcję Komitetu, oraz zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu ustawy o rewitalizacji Rada Miejska Szlichtyngowa po uchwaleniu *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030* w terminie nie dłuższym niż 3 miesiąc od jego uchwalenia, w drodze zarządzenia powoła Komitet Rewitalizacji. Obsługę organizacyjną Komitetu Rewitalizacji powierza się Burmistrzowi Szlichtyngowej. W skład Komitetu Rewitalizacji wejdą przedstawiciele gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych, w tym osób prawnych.

Rzódział IV Opis działań diagnostycznych

Niniejszy rozdział opisuje diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia oraz lokalne potencjały występujące na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji. W rozdziale znajdują się mapy poszczególnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych analizowanych w ramach pogłębionej analizy sytuacji gminy, mapy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

IV.1 Metodologia wyznaczania obszarów zdegradowanych

Przepisy ustawy o rewitalizacji (art. 4) jednoznacznie wskazują, iż diagnoza ma być oparta o „obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań”. W celu właściwej agregacji informacji, możliwości zebrania koniecznych danych statystycznych, gmina Szlichtyngowa została podzielona na jednostki (podobszary), dla których przeprowadzono diagnozę uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych i technicznych. **Przyjętymi jednostkami diagnostycznymi były ulice – dla obszaru miejskiego oraz sołectwa – dla obszaru wiejskiego.** Przy wyznaczeniu podziału gminy na podobszary, kierowano się dostępnością podziałów przestrzennych, zastosowano zatem podział na ulice i sołectwa. Do zebrania danych ilościowych dla każdego podobszaru posłużono się ewidencją adresów oraz danymi liczbowymi udostępnionymi przez Urząd Miasta i Gminy Szlichtyngowa. W obu przypadkach określono liczbę mieszkańców zamieszkujących dany podobszar na dzień 31.12.2021 r. Na koniec 2021 r. gminę zamieszkiwało łącznie 4 959 mieszkańców, w tym na obszarze miejskim – 1 250 osób, a na obszarze wiejskim – 3 709 mieszkańców.

Tabela 1 Liczba ludności w obszarze miejskim w podziale na poszczególne ulice w Szlichtyngowej

Lp.	Ulica	Liczba ludności
1	Browarowa	13
2	Cicha	6
3	Daszyńskiego	73
4	Dolnośląska	8
5	Dożynkowa	49
6	Dworcowa	93
7	Gen. Władysława Sikorskiego	12
8	Głogowska	101
9	Juliusza Słowackiego	24
10	Jurija Gagarina	16
11	Leśna	3
12	Lubuska	34
13	Łąkowa	40
14	Mikołaja Kopernika	31
15	Miodowa	18
16	Nowopolna	15
17	Ogrodowa	99
18	Polna	12
19	Przemysłowa	7
20	Pułaskiego	27
21	Rynek	252

Lp.	Ulica	Liczba ludności
22	Sienkiewicza	16
23	Szeryfa	4
24	Szkołna	18
25	Św. Jana Pawła II	2
26	Victorii	29
27	Wielkopolska	24
28	Wolności	175
29	Wschowska	34
30	Zachodu	15
SUMA		1 250

Źródło: opracowanie własne

Tabela 2 Liczba ludności w obszarze wiejskim w podziale na poszczególne sołectwa w gminie Szlichtyngowa

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności
1	Dryżyna	219
2	Gola	423
3	Górczyna	524
4	Jędrzychowice	656
5	Kowalewo	269
6	Małe Drzewce	82
7	Nowe Drzewce	193
8	Puszcza	22
9	Stare Drzewce	742
10	Wyszanów	228
11	Zamysłów	351
SUMA		3 709

Źródło: opracowanie własne

Za obszar problemowy uznano obszar, w którym odnotowano wysoką koncentrację i współistnienie negatywnych zjawisk, zdiagnozowanych w poniższych sferach. Obszary oraz składniki stanowią część składową syntetycznego wskaźnika IMD pozwalającego na kompleksowe wskazanie potencjałów rewitalizacyjnych. Do wyznaczenia obszaru zdegradowanego przeanalizowano poniższe wskaźniki zgodnie z poszczególnymi uwarunkowaniami:

Tabela 3 Wskaźniki służące analizie do wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Uwarunkowania	Zjawiska
Społeczne	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zasiłków stałych, okresowych i celowych, - liczba dzieci korzystających z pomocy na dożywianie, - liczba osób bezrobotnych, - liczba osób wymeldowanych, - liczba osób korzystających ze wsparcia rzeczowego w wyniku likwidacji państwowych gospodarstw rolnych, - liczba osób w wieku produkcyjnym, - liczba osób w wieku poprodukcyjnym, - liczba „Niebieskich Kart”, - liczba interwencji policji,

	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny, - liczba osób korzystających ze wsparcia udzielanego seniorom, - liczba wszczętych postępowań GZI/GKRPA;
Gospodarcze	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podmiotów gospodarczych, - liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych;
Przestrzenno-funkcjonalne	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zewidencjonowanych budynków mieszkalnych, - liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej i/lub przydomowych oczyszczalni ścieków, - liczba przyłączy do sieci wodociągowej, - liczba obiektów kulturalno-sportowych, - liczba obiektów kulturalno-sportowych dostosowanych architektonicznie do osób ze szczególnymi potrzebami, - dostępność komunikacyjna do obiektu (architektoniczna/samodzielne dotarcie do obiektu), - dostępność cyfrowa i komunikacyjno-informacyjna obiektów, - liczba dziennych kursów komunikacji publicznej (dla obszaru wiejskiego);
Środowiskowe	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zewidencjonowanego azbestu [kg], - ilość zutylizowanego azbestu [kg]; - liczba źródeł ciepła, - liczba źródeł ciepła wysokoemisyjnych;
Techniczne	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zewidencjonowanych budynków mieszkalnych, - liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.

Źródło: opracowanie własne

W ramach wyznaczenia stopnia degradacji obszarów gminy, w oparciu o **uwarunkowania społeczne**, przeprowadzono analizę wskaźników ilości osób korzystających z zasiłków. Niniejsze działanie ma na celu udokumentowanie stopnia wykluczenia społecznego, ze względu na to, iż zasiłki odnosiły się do liczebności osób długotrwale wykluczonych (zasiłki stałe), osób posiadających określone trudności życiowe, skoncentrowane w pewnym czasie (zasiłki okresowe) oraz osób korzystających z zasiłków celowych. Pomoc na dożywianie dzieci stanowiła wskaźnik badania sytuacji materialnej i finansowej rodzin oraz zapotrzebowanie na korzystanie z niefinansowej formy pomocy na rzecz dzieci, objętych programem dożywiania. Z kolei wskaźnik bezrobocia pozwala na określenie stopnia wykluczenia społecznego oraz możliwość wystąpienia innych negatywnych zjawisk społecznych (np. uzależnienia, przemocy w rodzinie). Bezrobocie, ze względu na współistnienie z innymi negatywnymi zjawiskami społecznymi, może powodować również wzrost przestępczości, a w następstwie konieczność nasilenia interwencji policyjnych. Liczba „Niebieskich Kart” oraz postępowań prowadzonych przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pozwala nakreślić obraz występowania negatywnych zjawisk społecznych na analizowanym obszarze. Dodatkowo liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny wyznacza także potrzebę udzielania wsparcia dla rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, które również mogą być wynikiem bezrobocia czy występowania negatywnych zachowań społecznych (alkoholizm, przemoc domowa itp.). Wskaźniki liczby osób wymeldowanych z badanego obszaru świadczy o potencjale osiedlania się. Im większa liczba osób wymeldowanych, tym mniejszy potencjał do osiedlania się na analizowanym obszarze. Również wskaźnik liczby osób korzystających ze wsparcia rzeczowego w wyniku likwidacji państwowych gospodarstw rolnych świadczy o liczbie mieszkańców na danym obszarze, które zagrożone są gorszą jakością życia. Wskaźnikiem uzupełniającym analizy w zakresie wyznaczania obszaru zdegradowanego był wiek produkcyjny jako zmienna determinująca potencjały obszaru oraz wiek poprodukcyjny (wzrost liczby osób starszych

oraz wysokie prawdopodobieństwo objęcia osób opieką będącą zadaniem gminy) jako zmienna determinująca deficyty w najbliższej przyszłości, ze względu na stopień obciążenia demograficznego obszaru, na którym podejmowane będą działania rewitalizacyjne.

Ważnymi wskaźnikami, które należy traktować jako uzupełnienie prowadzonych analiz w wyznaczeniu obszaru zdegradowanego są dane w ramach **uwarunkowań gospodarczych**, gdzie analizie poddano współczynnik przedsiębiorczości jako liczby podmiotów gospodarczych przypadających na zamieszkującą dany obszar liczbę ludności, a także współczynnik rozwoju przedsiębiorczości jako możliwości samodzielnego działania mieszkańców i potencjałów obszaru do zakładania własnych działalności gospodarczych. Wyższy wskaźnik przedsiębiorczości oznacza większą aktywność społeczną w rozwoju gospodarczym badanego obszaru.

W obrębie **uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych** za czynnik determinującym obszar jako teren zdegradowany uznano wskaźnik dostępności do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz dostępności do obiektów publicznych. Dostępność do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej świadczy o jakości życia mieszkańców, którzy posiadają odpowiedni dostęp do instalacji wodno-sanitarnych. Z kolei obecność obiektów kulturalno-rekreacyjnych czy sportowych stanowi o potencjale rozwojowym społeczności zamieszkującej dany obszar, w którym taka infrastruktura istnieje. Jednakże, uwzględniając potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, istotne znaczenie w procesie rewitalizacyjnym ma dostępność obiektów dla osób niepełnosprawnych, mieszkańców o ograniczonej sprawności ruchowej oraz innych dysfunkcji wpływających na niemożność korzystania z obiektów publicznych.

Zgodnie definicją zawartą w par. 3 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie¹, budynkiem użyteczności publicznej jest budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania, opieki zdrowotnej lub społecznej. Analizując obiekty kulturalno-sportowe, tj. sale sportowe, instytucje kultury, obiekty sportowe należy wskazać, iż powinny one być dostępne w celu realizacji potrzeb mieszkańców, gdyż możliwość realizacji oczekiwań społecznych na analizowanych obszarach jest powiązana z dostępnością obiektów. W szczególności dostępność odnosi się do osób wykluczonych ze względu na występujące dysfunkcje. W związku z tym niniejszy wskaźnik został wzięty pod uwagę w kontekście działań rewitalizacyjnych odnoszących się do uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych. Dostępność jest uwarunkowaniem intermodalnym, odnoszącym się do kwestii rozwiązań architektonicznych, cyfrowych i komunikacyjno-informacyjnych, co ma zdecydowany związek z potencjałami danego obszaru w ramach rewitalizacji. Również analiza wskaźnika dostępności do komunikacji publicznej, głównie na obszarach wiejskich, wyznacza możliwość dostępu do usług świadczonych w gminie, głównie w zakresie ochrony zdrowia czy dostępu do instytucji kultury i administracji publicznej. Dostępność komunikacji publicznej świadczy o jakości życia przede wszystkim dla osób starszych, które posiadają trudności w dotarciu do lekarzy, urzędów, biblioteki itp.

¹Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. 2019 poz. 1065).

Jakość środowiska przyrodniczego i naturalnego stanowi istotny element świadczący o potencjale regionalnym w kontekście odpowiedniej jakości życia oraz potencjału obszaru pod względem osiedlania się mieszkańców. Ważnym aspektem **uwarunkowań środowiskowych** jest wskaźnik zanieczyszczenia azbestem. Również dane dotyczące występowania liczby źródeł ciepła wysokoemisyjnych na obszarze gminy pozwalają na wyznaczenie obszaru zdegradowanego, gdyż występowanie azbestu i pieców wysokoemisyjnych świadczą o źródle zanieczyszczenia środowiskowego, które negatywnie wpływa na zdrowie mieszkańców.

Z kolei uwzględniając **uwarunkowania techniczne** w ramach wyznaczania obszaru zdegradowanego na terenie gminy wzięto pod uwagę wskaźnik potencjalnego zużycia technicznego budynków jako utratę wartości budowlanej wynikającej z upływu czasu. Degradacja budynków mieszkalnych stanowi również informację o sytuacji finansowej ludności zamieszkującej obszar zdegradowany. Wyższy wskaźnik potencjalnego zużycia technologicznego budynków niesie za sobą informację o niższych możliwościach finansowych osób zamieszkujących te budynki. Analiza tego wskaźnika określa także wielkość zapotrzebowania na prace remontowe oraz charakteryzuje podobszar z dużą częstotliwością występowania zdegradowanych budynków jako obszar mało atrakcyjny do zamieszkania, co w efekcie przekłada się na niski potencjał społeczno-gospodarczy i brak potencjalnych możliwości rozwojowych.

Wyznaczając obszar zdegradowany należy uwzględnić przede wszystkim czynniki społeczne, które w połączeniu z analizą innych uwarunkowań dają możliwość określenia pełnego obrazu degradacji oraz wykluczenia społecznego mieszkańców danego obszaru. Analizowane wskaźniki w obrębie uwarunkowań gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych i technicznych wpływają poniekąd na uwarunkowania społeczne i odwrotnie. Dostęp do obiektów użyteczności sportowo-rekreacyjnej, niski stopień degradacji technicznej budynków to niektóre uwarunkowania, które charakteryzują podobszar jako miejsce atrakcyjne do osiedlania się. I odwrotnie - uwarunkowania społeczne mają wpływ na pozostałe obszary. Pełna analiza ilościowa, która uzupełniona zostanie o badania jakościowe stworzy możliwość wyznaczenia obszaru zdegradowanego pod wieloma aspektami, a tym samym pozwoli na zakwalifikowanie go do obszaru objętego procesem rewitalizacyjnym.

Celem wyznaczenia obszarów, na których występują czynniki kryzysowe, przeprowadzono szczegółową analizę wskaźników – mierników ilościowych i jakościowych, kwerendę wiedzy eksperckiej zawartej, m.in. w dokumentach strategicznych gminy Szlichtyngowa. Analiza rozkładu wartości wskaźników została oparta o kryterium wartości średniej danego wskaźnika, przy czym wyższe wartości danego wskaźnika w większości obrazują deficyty występujące na analizowanym obszarze. Dane ilościowe zostały pozyskane z Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa oraz od innych jednostek organizacyjnych gminy (np. z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej, placówek oświatowych, instytucji kultury itp.).

W ramach prowadzonych analiz przyjęto, iż **daną referencyjną była średnia arytmetyczna dla badanego wskaźnika**. Zgodnie z przyjętą metodologią celem była możliwość wskazania zróżnicowania społeczności lokalnej w ujęciu poszczególnych wskaźników. Stanowią one podstawę do weryfikacji natężenia zjawiska społecznego na badanym obszarze.

Analiza wskaźników diagnostycznych została dokonana z wykorzystaniem brytyjskiej metodologii bazującej na wskaźniku wielowymiarowej degradacji społecznej, czyli **metodologii wskaźnika**

deprywacji wielowymiarowej IMD (ang. Index of Multiple Deprivation)², przy czym analizy zostały przeprowadzone w odniesieniu do wskaźników możliwych do pozyskania z publicznych baz danych, pozwalających na ich analizę w ujęciu do przyjętych jednostek analitycznych. Metodologia wskaźnika deprywacji wielowymiarowej IMD opiera się na założeniu, iż analiza poszczególnych obszarów pozwala na określenie szczególnego natężenia problemów w poszczególnych uwarunkowaniach. Wynika to z założenia, iż negatywne zjawiska są ze sobą powiązane, a ich występowanie przenika się, powodując większy stopień wykluczenia mieszkańców. Analiza poszczególnych wskaźników opiera się na następującej zależności:

- **3 punkty (kolor czerwony)**, a za każdy kolejny obszar oznaczony na czerwono, do wartości ogólnej punktów przyznawanych za kolor czerwony, powinien zostać dopisany dodatkowo jeden punkt. Uzyskana wartość sumaryczna staje się podstawą do dopisania kolejnego punktu w przypadku wykrycia trzeciego obszaru oznaczonego na czerwono w danej jednostce analitycznej, czyli odpowiednio: 1 obszar (3 punkty), 2 obszary (3 punkty + 1), 3 obszary (3 punkty + 1 + 1). Niniejszy proces sumowania wartości powinien zostać powtórzony w odniesieniu do kolejnych obszarów oznaczonych na czerwono.
- **2 punkty (kolor żółty)**,
- **1 punkt (kolor zielony)**.

W ramach wyznaczania wartości średniej wskaźników koncentracji problemów społecznych na danych obszarze przyjęto ekspercki **wskaźnik o odpowiednim odchyleniu punktowym (30% punktów liczonych od wartości stałej – wartość punktowa stałej od 0,1 do 5, biorąc pod uwagę wskaźnik najniższy oraz najwyższy wartości średniej)**. W przypadku wartości stałych powyżej 5 punktów przyjęto odchylenie na poziomie 15%, ze względu na węższe spektrum oddziaływania zjawisk. Należy podkreślić, iż przyjęty sposób obliczeń zakłada nakładanie się problemów społecznych, które w przypadku wielokrotnego wystąpienia na danym obszarze sprawiają, iż staje się on obszarem o wysokiej liczbie deficytów utrudniających możliwość prowadzenia aktywizacji społecznej mieszkańców i wyprowadzania obszaru z sytuacji kryzysowej.

Ze względu na znaczną koncentrację problemów społecznych na poszczególnych ulicach i w sołectwach na terenie gminy Szlichtyngowa dokonano podwyższenia wartości średniej sumarycznej wskaźnika IMD w obszarze społecznym o 15%, tak aby możliwe było określenie ulic i sołectw o najwyższym stopniu degradacji w obszarze uwarunkowań społecznych. Niniejsze działanie pozwala na możliwość realizacji ustawowych zapisów dotyczących wielkości obszaru rewitalizacji oraz liczby ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji (30%), gdyż wpływa na wyznaczenie obszarów rewitalizacji wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych, które w oparciu o możliwości finansowe gminy, pozwolą rozwiązać najpilniejsze problemy społeczne.

Wyliczenia IMD dla poszczególnych obszarów, obejmujących ulice w obszarze miejskim i sołectwa w obszarze wiejskim na terenie gminy Szlichtyngowa, były dokonywane poprzez określenie wielkości koncentracji problemów społecznych w poszczególnych obszarach w ramach każdej z badanych jednostek. Poprzez wyliczenie średnich określono obszary, w których natężenie poszczególnych problemów jest wysokie lub niskie. Wyliczenia dokonano za pomocą punktów, które przyznawane są

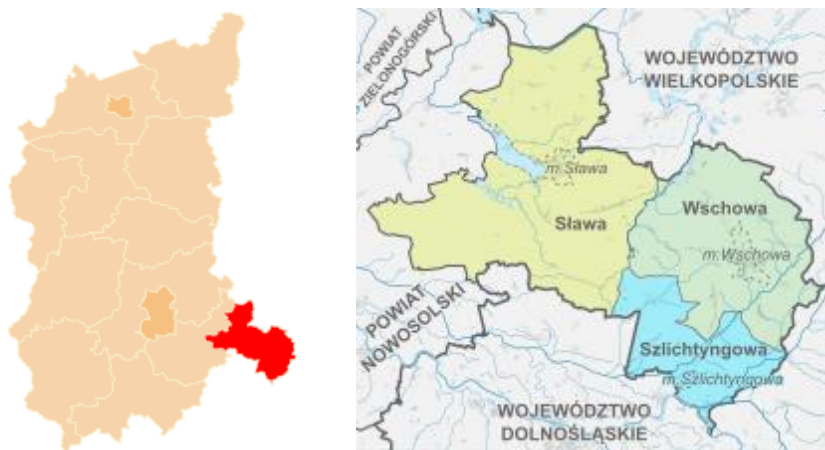
² Zastosowanie metodologii Index of Multiple Deprivation przy delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zostało opisane w dokumencie *Delimitacja krok po kroku Metoda wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji*, praca zbiorowa pod redakcją W. Jarczewskiego z Instytutu Rozwoju Miast, Warszawa 2017 r.

kolorom: czerwony (3 punkty), żółty (2 punkty), zielony (1 punkt). Podjęto założenie, iż wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w ramach poszczególnych problemów społecznych występujących na określonych obszarach, powoduje proporcjonalne narastanie nasilenia stopnia wykluczenia oraz zjawisk kryzysowych na danym obszarze. W związku z tym wystąpienie koloru czerwonego w przypadku jednego problemu społecznego na danym obszarze oznacza uzyskanie 3 punktów, jednakże wystąpienie kolejnego problemu będzie wskazywało na wartość 4 punktów (3 + 1 punkt), a trzeciego problemu na 5 punktów (3 + 1 + 1) i tak dalej. Pozwala to na szczególne wskazanie obszarów kryzysowych na analizowanym terenie.

IV.2 Ogólna charakterystyka gminy Szlichtyngowa

Gmina Szlichtyngowa to gmina miejsko-wiejska położona jest w województwie lubuskim, w powiecie wschowskim. Gminę zamieszkuje ją ok. 13% ogółu ludności powiatu. Gmina stanowi 16% powierzchni powiatu i 1% powierzchni województwa. Powierzchnia gminy wynosi 99,74 km², a gęstość zaludnienia - 51 osób/km².

Mapa 1 Położenie gminy Szlichtyngowa w powiecie wschowskim

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 6.

W gminie Szlichtyngowa jest 9 sołectw: Dryżyna, Gola, Górczyna, Jędrzychowice, Kowalewo, Nowe i Małe Drzewce, Stare Drzewce, Wyszaków oraz Zamysłów. Gmina Szlichtyngowa jest najmniejszą gminą w powiecie wschowskim. Lokalizacja gminy znajduje się blisko Głogowa należącego do województwa dolnośląskiego, miasta prężnie rozwijającego się społecznie i gospodarczo. Dlatego też, z uwagi na bliskie sąsiedztwo z Głogowem, gdzie znajdują się duże zakłady przemysłowe, huta oraz liczne przedsiębiorstwa usługowo-handlowe najwięcej mieszkańców gminy znajduje zatrudnienie właśnie w tym mieście.

Organem wykonawczym gminy Szlichtyngowa jest Burmistrz. Burmistrzowi podlegają gminne jednostki organizacyjne, do których należą:

- 1) Urząd Miasta i Gminy Szlichtyngowa;
- 2) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej;
- 3) Zakład Budżetowy Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Szlichtyngowej;
- 4) Instytucja Kultury Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Szlichtyngowa;

- 5) Zespół Placówek Edukacyjnych w Szlichtyngowej, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Szlichtyngowej oraz Przedszkole Samorządowe im. Pluszowego Misia w Szlichtyngowej;
- 6) Szkoła Podstawowa w Jędrzychowicach;
- 7) Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikówny „Inki” w Starych Drzewcach.

Gmina Szlichtyngowa jest członkiem kilku związków międzygminnych. Należy do Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego. Działania Zrzeszenia skupiają się m.in. na wnoszeniu inicjatyw poprawiających jakość stanowionego w Polsce prawa samorządowego. Gmina Szlichtyngowa należy także do **Stowarzyszenia Gmin RP Euroregion Sprewa-Nysa-Bóbr**, którego głównym celem jest szeroko rozumiana współpraca partnerów po oby stronach granicy polsko-niemieckiej. Dodatkowo gmina wchodzi w skład Stowarzyszenia Kraina Lasów i Jezior – Lokalna Grupa Działania. Stowarzyszenie skupia sześć Gmin: Szlichtyngowa, Siedlisko, Nowa Sól, Kotla, Sława i Wschowa. Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Jego intencją jest wspieranie działań na rzecz rozwoju obszaru działania LGD, promocja oraz wspieranie organizacyjne i rzeczowe osób fizycznych, prawnych i organizacji.

Ponadto gmina Szlichtyngowa mając na uwadze istniejące więzi gospodarcze, przestrzenne i społeczne na obszarze gmin z południowo-wschodniej części województwa lubuskiego podpisała 13 stycznia 2021 r. list intencyjny w celu podjęcia działań zmierzających do wzmocnienia partnerstwa międzygminnego pomiędzy następującymi gminami: Kozuchów, gmina wiejska Nowa Sól, gmina Nowe Miasteczko, Bytom Odrzański, Siedlisko, Sława, Wschowa oraz gmina Szlichtyngowa i Kolsko.

IV.3 Analiza uwarunkowań społecznych

Kwestie społeczne są kluczowe w aspekcie określania obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, dlatego w diagnozie skoncentrowana została uwaga na różnych wskaźnikach, które pozwolą na precyzyjne wskazanie terenu wymagającego objęcia działaniami rewitalizacyjnymi. Analizie poddane zostaną dane odzwierciedlające sytuację demograficzną gminy, ale również stan bezrobocia, korzystanie z pomocy opieki społecznej, procesy migracyjne czy bezpieczeństwo mieszkańców. Ponadto wyznaczone zostaną wskaźniki precyzyjnie obrazujące sytuację istniejącą w poszczególnych częściach gminy.

W ramach oceny uwarunkowań społecznych przeanalizowano wskaźniki demograficzne dotyczące liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym, a także analizie poddano wskaźniki dotyczące pomocy społecznej, tj.: liczba przyznanych zasiłków (stałych, okresowych, celowych), liczba dzieci korzystających z pomocy na dożywianie, liczba osób korzystających ze wsparcia asystenta rodziny, liczba osób korzystających ze wsparcia udzielanego seniorom, liczba osób bezrobotnych, a także liczba osób, które zostały poddane procedurze „Niebieska Karta” i wobec których toczy się postępowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego lub Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Analiza powyższych wskaźników pozwoliła na wskazanie podobszarów kryzysowych (ulic i sołectw), gdzie kumulacja negatywnych zjawisk społecznych jest największa.

W 2021 r. gminę Szlichtyngowa zamieszkiwało 4 927 mieszkańców, w tym kobiety stanowiły 51,17% ludności a mężczyźni 48,83%. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmniejszyła się nieznacznie, bo o 1%. Średni wiek mieszkańców wynosił 39,2 lat. W ostatnich latach stan liczby ludności w gminie uległ spadkowi. W roku 2017 odnotowywano 5 028 osób, a w 2021 r. gminę zamieszkiwało 4 927 (spadek o 101 osób). W 2021 r. osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 60,22% ludności, 21,31% osób było

w wieku przedprodukcyjnym, a 18,47% ludności stanowiły osoby starsze w wieku poprodukcyjnym. Z poniższego zestawienia wynika, że w analizowanych latach zwiększyła się znacznie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a zmniejszyła się liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, co dla rozwoju gospodarczego gminy jest złym symptodem.

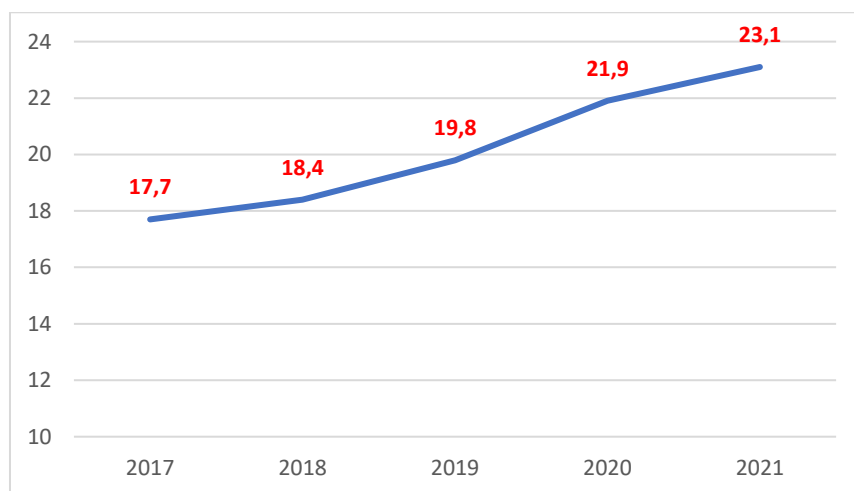
Tabela 4 Liczba osób w grupach funkcjonalnych w latach 2017-2021 na terenie gminy Szlichtyngowa

Lata	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2017	5028	21,94	1103	62,17	3126	15,89	799
2018	5017	21,81	1094	61,71	3096	16,48	827
2019	4957	21,93	1087	60,90	3019	17,17	851
2020	4921	20,67	1017	62,26	3064	17,84	878
2021	4927	21,31	1050	60,22	2967	18,47	910

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 8.

Zachodzące zmiany demograficzne wskazują na tendencję starzenia się społeczeństwa polskiego, co również widoczne jest na terenie gminy Szlichtyngowa. W analizowanych latach 2017-2021 współczynnik obciążenia demograficznego, liczonego jako stosunek liczby dzieci (0-14 lat) i osób w starszym wieku (65 i więcej lat) do liczby osób w wieku 15-64 lata, dla gminy Szlichtyngowa wykazuje tendencję wzrostową, co **potwierdza wzrost liczby osób starszych i zjawisko wydłużania się życia mieszkańców gminy. Wskaźnik demograficzny w zakresie osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł na przestrzeni 5 lat o 5,4 punkty procentowe**, przyjmując w roku 2020 wartość 23,1.

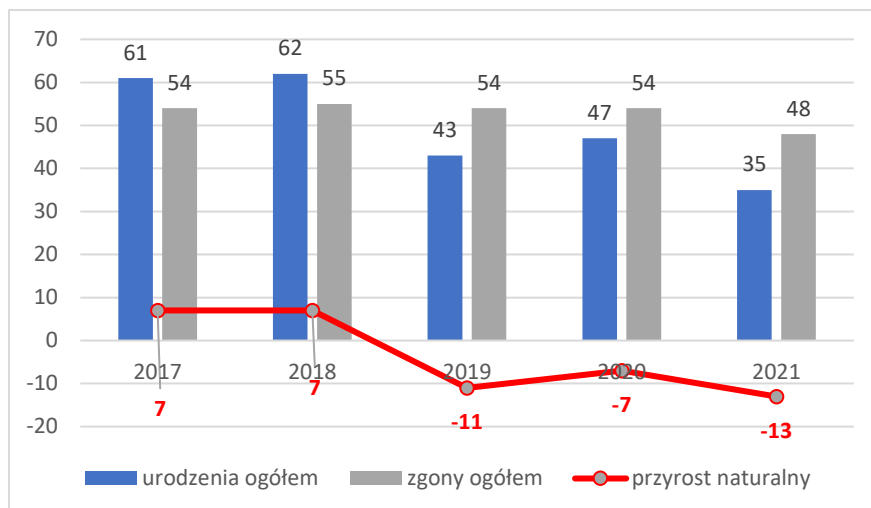
Wykres 1 Współczynnik obciążenia demograficznego w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

Zmniejszający się stan ludności w gminie Szlichtyngowa wynika przede wszystkim z ujemnego przyrostu naturalnego. Wskaźnik przyrostu naturalnego wykazuje wartości ujemne od roku 2019, wcześniej odnotowano dodatni przyrost naturalny. W 2021 r. w wyniku odnotowanych 35 urodzeń i 48 zgonów, wartość wskaźnika przyrostu naturalnego wyniosła -13 osób.

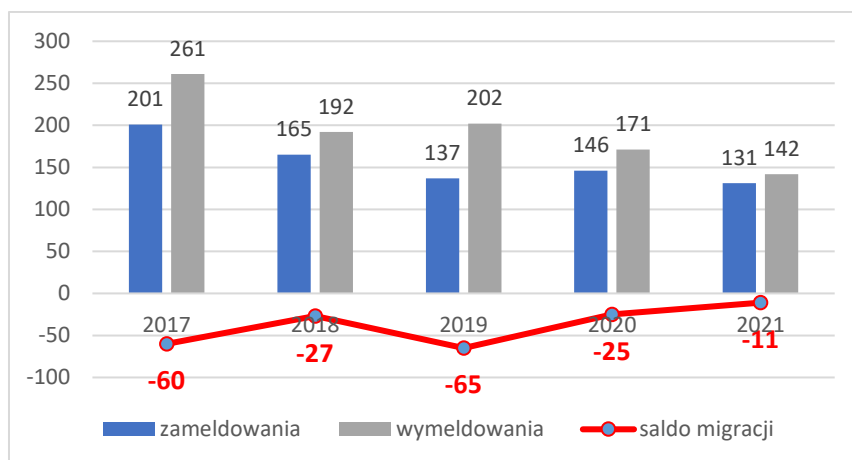
Wykres 2 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

Zmiany demograficzne są wynikiem również naturalnego ruchu społecznego, który w przypadku gminy Szlichtyngowa może budzić implikacje w przyszłości. **Liczba osób, które wymeldowują się z gminy przyjmuje tendencję wyższą, niż liczba meldujących się.** Wówczas saldo migracji przyjmuje wartości ujemne. W analizowanych latach 2017-2021 saldo migracji przyjmowało wartości ujemne, **choć w ostatnich latach odnotowano mniejszą liczbę osób migrujących z terenu gminy.** W 2021 r. saldo migracji wynosiło -11 osób, gdzie w 2019 było to -65 osób.

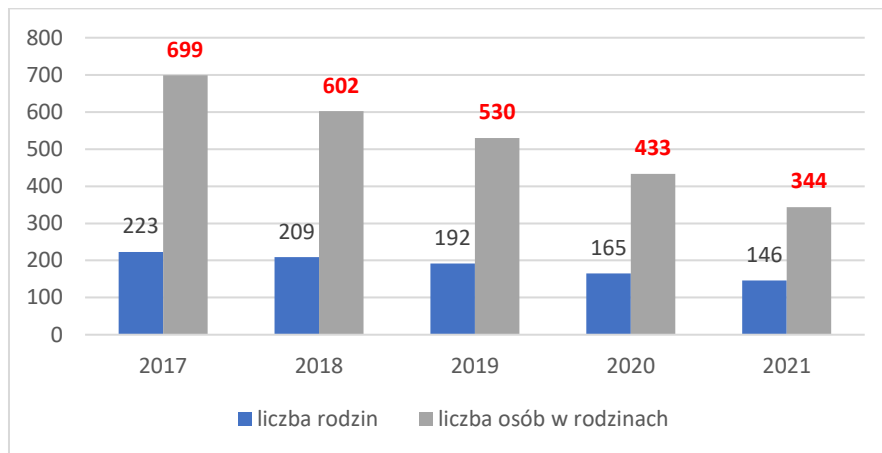
Wykres 3 Zameldowania i wymeldowania oraz saldo migracji w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, BDL GUS

Analiza uwarunkowań społecznych dotyczy również sytuacji osób korzystających z pomocy społecznej, które z różnych powodów korzystają z pomocy finansowej i niefinansowej gminy. Niewątpliwie duży wpływ na korzystanie z pomocy społecznej ma sytuacja związana z zatrudnieniem i zamożnością rodziny, a także ustalone kryterium dochodowe. Niekiedy jednak ze względu na nieprzewidywalne zdarzenia losowe, chwilową utratę pracy, nagłą chorobę osoby zmuszone są skorzystać z pomocy. **Na terenie gminy Szlichtyngowa odnotowuje się systematyczny spadek liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej.** W 2021 r. z pomocy społecznej skorzystało 146 rodzin, w tym 344 osoby. Poprawiająca się sytuacja społeczna mieszkańców przyczyniła się do ogólnego spadku liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. W porównaniu z rokiem 2017 liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej zmniejszyła się o 355 osób, czyli o prawie 49%.

Wykres 4 Liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2017-2021

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 12.

O kondycji finansowej rodzin świadczy potrzeba korzystania z finansowego wsparcia w ramach polityki społecznej gminy. Analizowany wskaźnik przyznawanych zasiłków stałych, okresowych i celowych wskazuje na tendencję spadkową, co potwierdza, że z każdym rokiem mniejsza liczba mieszkańców gminy Szlichtyngowa korzysta z finansowej pomocy społecznej w tej formie. W 2021 r. udzielono łącznie 208 zasiłków stałych, 142 zasiłków celowych, 30 zasiłków specjalnych celowych oraz 453 zasiłków okresowych. Na przestrzeni analizowanych lat zwiększyła się liczba przyznawanych zasiłków celowych, zmniejszyła się liczba zasiłków okresowych. Z kolei liczba zasiłków stałych utrzymuje się na porównywalnym poziomie. **Mniejsza liczba osób korzystających z pomocy społecznej jest zjawiskiem pozytywnym, jednakże wśród osób pozostających beneficjentami pomocy społecznej obserwuje się osoby długotrwale wykluczone, wobec których wymagane jest podjęcie działań rewitalizacyjnych, opartych na procesie aktywizacji społecznej.**

Tabela 5 Liczba przyznawanych zasiłków w gminie Szlichtyngowa w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Zasiłek stały	206	192	205	217	208
Zasiłek celowy	61	72	66	95	142
Specjalny zasiłek celowy	32	32	21	29	30
Zasiłek okresowy	501	472	465	451	453

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 13.

Powodem korzystania z pomocy społecznej i pobierania świadczeń rodzinnych jest często niestabilna sytuacja na rynku pracy, jak chociażby prace krótkookresowe, prace na umowę o dzieło lub zlecenie, a co za tym idzie niskie zarobki. Z drugiej strony może wynikać to z biernej i wyuczonej postawy wobec pracy zawodowej, a tym samym z łatwości przeniesienia wartości kariery zawodowej na oczekiwania wobec pomocy społecznej. W przypadkach borykania się z długotrwałą lub ciężką chorobą uniemożliwiającą pracę zawodową, albo też sytuacją kryzysową również osoby potrzebujące zwracają się o pomoc do ośrodka. **Do najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej w gminie Szlichtyngowa należą: długotrwała i ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie oraz niepełnosprawność. Osoby ze szczególnymi potrzebami najczęściej zgłaszają się do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o pomoc i wsparcie.**

W analizowanym okresie dwukrotnie spadła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, gdzie w 2021 r. z zasiłków skorzystało 61 rodzin. Tym samym z powodu ubóstwa również odnotowano mniejszą liczbę rodzin korzystających z zasiłków. Z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej ulegała wahaniom, choć w roku 2020 i 2021 przyjmowała stałą wartość (75 rodzin), a z powodu niepełnosprawności również odnotowuje się spadek liczb rodzin korzystających z zasiłków.

Tabela 6 Powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2017-2021

Powód przyznanej pomocy	2017	2018	2019	2020	2021
	liczba rodzin				
Alkoholizm	25	25	26	15	11
Bezdomność	0	0	0	0	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina	16	17	12	9	6
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna)	28	35	29	22	23
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	68	80	64	46	44
Bezrobocie	121	109	87	75	61
Przemoc w rodzinie	2	2	1	1	2
Długotrwała lub ciężka choroba	63	101	99	75	75
Niepełnosprawność	72	66	61	53	47
Potrzeba ochrony macierzyństwa	36	36	33	25	15
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	0	1	3	1
Ubóstwo	138	123	109	80	62
Zdarzenia losowe	3	1	2	0	2

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 13-14.

Potrzeba korzystania z pomocy na dożywianie świadczy także o kondycji budżetowej rodzin korzystających z tego świadczenia. Pomoc na dożywianie świadczona jest w dwóch formach: zasiłku celowego na zakup żywności oraz finansowania posiłków w szkołach. **W obu przypadkach w analizowanych latach systematycznie zmniejszała się liczba osób otrzymujących zasiłki celowe na zakup żywności oraz liczba dzieci w szkołach korzystających z tej formy pomocy.** W obu formach w analizowanych latach 2017-2021 obserwuje się tendencję spadkową liczby rodzin i osób korzystających z pomocy na dożywianie. W 2021 r. w ramach programu „Posiłek w domu i w szkole” skorzystało 116 rodzin, w tym 186 osób i 82 dzieci. Odnotowany spadek wskazuje na mniejszą liczbę osób korzystających z tej formy pomocy (o 274 osoby), przy czym liczba rodzin nie zmniejszyła się tak

drastycznie, co może wskazywać, że z oferowanego wsparcia zaczyna korzystać coraz więcej rodzin jednoosobowych, a nie wielodzietnych.

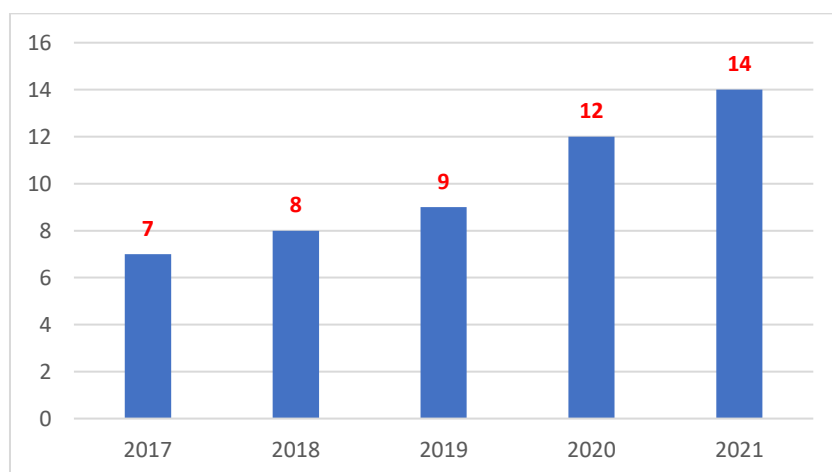
Tabela 7 Liczba osób objętych wsparciem dożywiania w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin	123	93	154	135	116
Liczba osób	460	395	350	259	186
Liczba dzieci	195	172	158	108	82

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 16.

Rodziny, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, mogą otrzymać wsparcie ze strony gminy w postaci asystenta rodziny. Możliwość taka wynika z ustawy wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. M-GOPS w Szlichtyngowej zatrudnia jednego asystenta rodziny, który w 2021 r. współpracował z 14 rodzinami, w których przebywało ponad 40 dzieci. **Liczba rodzin objętych asystenturą od roku 2017 systematycznie rośnie, co może wskazywać na coraz częstsze problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin z terenu gminy.**

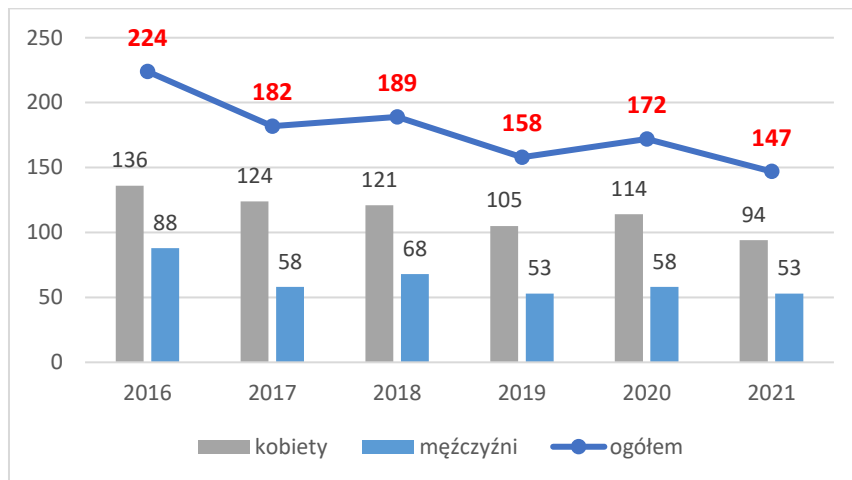
Wykres 5 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2017-2021

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 15.

Kolejnym aspektem analizy uwarunkowań społecznych jest poziom bezrobocia na terenie gminy. na koniec 2022 r. stopa bezrobocia w Powiecie Wschowskim wynosiła 7,4%. Na koniec grudnia 2021 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy we Wschowie zarejestrowanych było 147 osób bezrobotnych z terenu gminy Szlichtyngowa, w tym 94 kobiety i 53 mężczyzn. **W analizowanym okresie obserwuje się ogólny spadek bezrobocia w gminie.** Zachwiana sytuacja niewielkim wzrostem w roku 2018 i w 2020 nie wpłynęła znacząco na rynek pracy, a wskaźniki liczbowe z roku 2021 wskazują na dalszy spadek liczby osób bezrobotnych w gminie. W 2021 r. w porównaniu do 2020 r. odnotowano o 25 osób mniej zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy we Wschowie.

Wykres 6 Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Szlichtyngowa w latach 2016-2021

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 41.

Porównując dane liczby osób bezrobotnych w gminach z Powiatu Wschowskiego w ostatnich wybranych latach analitycznych można stwierdzić, iż na terenie gminy Szlichtyngowa dynamika zmian w kontekście liczby bezrobotnych jest porównywalna do gminy Sława. Porównując dane z 2023 r. z danymi z 2014 r. okazuje się, że na terenie gminy Szlichtyngowa liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 44,2%. Największą dynamikę zmian odnotowano w gminie Wschowa.

Tabela 8 Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych gminach Powiatu Wschowskiego w wybranych latach

Gmina	Liczba osób bezrobotnych				
	2014	2018	2022	Dynamika zmian [szt.]	Dynamika zmian [%]
Wschowa	1 082	631	520	562	52%
Szlichtyngowa	240	189	134	106	44,2%
Sława	490	299	281	209	42,7%

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Często z poziomem bezrobocia związane są inne negatywne zjawiska społeczne, do których zalicza się uzależnienia czy przemoc domową. Zjawiska te wzajemnie na siebie oddziałują sprawiając, że zwiększa się prawdopodobieństwo ich wystąpienia łącznie. **Z analizy danych wynika, że na terenie gminy Szlichtyngowa odnotowuje się problem przemocy domowej czy uzależnień, w wyniku których dochodzi do przemocy domowej.** W 2021 r. w ramach procedury „Niebieska Karta” odbyło się 30 spotkań grup roboczych oraz 5 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, wszczęto 15 nowych procedur "Niebieska Karta". W obszarze miejskim odnotowano 17 osób, które posiadały założoną „Niebieską Kartę”, a na obszarze wiejskim – 21 takich osób.

Wraz z odnotowywanym problemem stosowania przemocy domowej wzrasta prawdopodobieństwo wystąpienia innych negatywnych zjawisk społecznych na terenie gminy. Nad bezpieczeństwem publicznym na terenie gminy Szlichtyngowa czuwa Posterunek Policji, który podlega Komendzie Policji Powiatowej we Wschowie. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2021 r. w gminie Szlichtyngowa stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 126 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 25,24

przestępstw. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa lubuskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Szlichtyngowa wynosi 75,30%. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Szlichtyngowa najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 15,72 (wykrywalność 71%) oraz przeciwko mieniu - 9,79 (wykrywalność 46%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 3,93 (98%), o charakterze gospodarczym - 3,93 (61%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,57 (72%). **W 2021 r. odnotowano na obszarze miejskim łącznie 192 interwencje policji, a na obszarze wiejskim – aż 368 interwencji, co wskazuje na to, że obszary wiejskie na terenie gminy Szlichtyngowa uchodzą za miejsc niebezpieczne**, gdzie częściej niż w obszarze miejskim dochodzi do licznych przestępstw i naruszeń prawa.

Zdiagnozowane, powyższe wskaźniki w obszarze uwarunkowań społecznych, zostały wykorzystane do wyznaczenia obszaru kryzysowego na terenie gminy Szlichtyngowa. Ważna w kontekście diagnozy jest analiza dostępu do usług publicznych w gminie, które w znacznej mierze decydują o jakości życia mieszkańców, ponieważ umożliwiają zaspokojenie wielu potrzeb na poziomie pierwszego i drugiego rzędu. O sytuacji społecznej decydują również inne czynniki, które wpływają na jakość życia mieszkańców. Należą do nich m.in. dostęp do placówek oświatowych, dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, działalność instytucji kultury czy wsparcie udzielane na rzecz osób starszych i seniorów.

System edukacji w gminie Szlichtyngowa zaspokaja potrzeby dzieci i rodziców w dostępie do podstawowej edukacji i wychowania przedszkolnego. Na terenie gminy funkcjonują łącznie 3 szkoły podstawowe, 2 przedszkola i 1 punkt przedszkolny. Na system oświatowo-wychowawczy składają się:

- Punkt Przedszkolny w Jędrzychowicach,
- Szkoła Podstawowa w Jędrzychowicach,
- Szkoła Podstawowa im. Danuty Siedzikówny „Inki” w Starych Drzewcach,
- Zespół Placówek Edukacyjnych w Szlichtyngowej, w ramach którego działa: Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Szlichtyngowej oraz Przedszkole Samorządowe w Szlichtyngowej;
- Przedszkole Niepubliczne Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Starych Drzewcach.

Dnia 31.12.2021 r. na terenie gminy Szlichtyngowa odnotowano łącznie 31 oddziałów, w których uczyło się 420 uczniów, w tym 18 uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W przedszkolach znajdowało się 128 dzieci w 9 oddziałach, w tym odnotowano 3 uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Z uwagi na zachodzące zmiany demograficzne spada liczba dzieci w przedszkolach oraz uczniów w szkołach podstawowych.

Tabela 9 Wykaz uczniów uczęszczających do szkół podstawowych z terenu gminy (stan na dzień 31.12.2021 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
1.	SP Jędrzychowice/ w tym uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	8	79/8
2.	SP Stare Drzewce/ w tym uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	9	111/4
3.	SP Szlichtyngowa, w tym uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	14	230/6
Razem		31	420/18

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 22.

Tabela 10 Liczba dzieci w przedszkolach z terenu gminy (stan na dzień 31.12.2021 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba wychowanków	W tym uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
1.	Przedszkole w Szlichtyngowej	6	88	1
2.	Przedszkole Niepubliczne	2	27	0
3.	Punkt Przedszkolny w Jędrzychowicach	1	13	2
Ogółem:		9	128	3

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 22.

W szkołach zatrudnionych było 99 pracowników, w tym 73 pracowników dydaktycznych i 26 pracowników obsługi. Najwięcej nauczycieli zatrudnionych jest w Zespole Placówek Edukacyjnych w Szlichtyngowej (38 osób).

Tabela 11 Stan zatrudnienia nauczycieli

Wyszczególnienie		Zatrudnienie		w tym:			
				nauczyciele		pozostali	
		etaty	osoby	etaty	osoby	etaty	osoby
1.	SP Jędrzychowice	16,34	23	13,59	20	2,75	3
2.	SP Stare Drzewce	16,55	18	13,80	15	2,75	3
3.	Zespół Placówek Edukacyjnych	54,45	58	35,31	38	19,14	20
Razem		87,34	99	62,70	73	24,64	26

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 23.

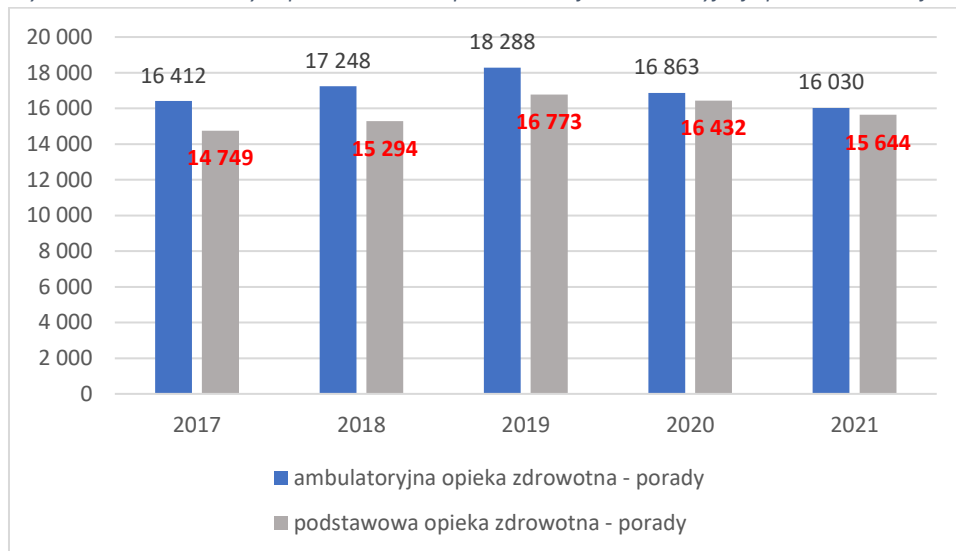
W ramach dostosowania placówek oświatowych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami **szkoła w Starych Drzewcach posiada podjazd dla wózków inwalidzkich i dostosowaną toaletę. Zespół Placówek Edukacyjnych w Szlichtyngowej wyposażony jest w podjazd dla niepełnosprawnych**, jedynie szkoła w Jędrzychowicach nie jest dostosowana do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wszystkie szkoły z terenu gminy od wielu lat sukcesywnie pozyskują środki zewnętrzne na rozwój własnej działalności edukacyjnej. Otrzymywane dotacje wspierają proces dydaktyczny, a także rozwijają zasoby infrastrukturalne. W ramach działań rewitalizacyjnych wskazane jest dalsze dostosowanie placówek edukacyjnych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami i dzieci niepełnosprawnych. **Dodatkowo widoczna jest potrzeba organizowania dodatkowych zajęć dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.** Liczba takich dzieci wzrasta każdego roku. Potrzebują one dodatkowego wsparcia i pomocy, również w formie zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych. **Z uwagi na rosnące zagrożenia stagnacji fizycznej najmłodszych dzieci, brak chęci do uprawiania sportu (innego niż piłka nożna), wzrost liczby dzieci otyłych, zniechęconych do działania, biernych w kontaktach z rówieśnikami istotne jest podjęcie w ramach działań rewitalizacyjnych również zadań umożliwiających tym dzieciom dostęp do szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych.**

Instytucją zajmującą się edukacją kulturalną na terenie gminy Szlichtyngowa jest Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Szlichtyngowej. Do głównych zadań biblioteki należy gromadzenie i udostępnianie wiedzy niezależnie od nośników, na których one są rejestrowane, dokonywanie sukcesywnie zakupów nowości książkowych, prowadzenie działalności edukacyjnej, prowadzenie ewidencji czytelniczej i wypożyczania książek, służyć pomocą w zdobywaniu wiedzy, a także organizowanie imprez kulturalno-oświatowych. W 2021 r. odnotowano w bibliotece 292 zarejestrowanych czytelników. Wypożyczono łącznie 4 388 książek, w tym: 3 480 książek dla dorosłych, 680 książek dla młodzieży, 186 książek z literatury niebeletrystycznej, 26 czasopism oraz 18 audiobooków. Biblioteka posiada dostęp do wypożyczalni audiobooków z platformy LEGIMI, skąd wypożyczono 498 pozycji. Instytucja odnotowała 2 011 odwiedzin. Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Szlichtyngowej oprócz działań popularyzujących czytelnictwo prowadzi szereg akcji kulturalnych. W ramach popularyzacji czytelnictwa zakupione zostały nowe pozycje biblioteczne, audiobooki, organizowane są konkursy pięknego czytania, konkursy plastyczne, spotkania autorskie i wiele innych. Cyklicznie prowadzone są akcje w ramach projektu „Mała książka, wielki człowiek” czy „Narodowe czytanie”. W ramach działalności kulturalnej biblioteka organizuje ciekawe konkursy (np. konkurs „Mistrz Pięknego Pisma”), liczne wystawy, spotkania z ciekawymi ludźmi, w tym Spotkania z Podróżnikami. Aktywnie włącza się w działania innych instytucji edukacyjnych oraz współpracuje w samorządem i organizacjami pozarządowymi. **Analiza danych oraz na podstawie uzyskanych informacji z Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa stwierdza się, że na terenie gminy istnieje niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym** mieszkańców gminy. Mieszkańcy obszarów wiejskich mają utrudniony dostęp do wydarzeń kulturalnych, poza tym w samym mieście oprócz kilku imprez kulturalnych nie są organizowane inne wydarzenia. Na terenie gminy, oprócz biblioteki, nie funkcjonuje ośrodek organizujący wydarzenia kulturalne, imprezy kulturalne czy inne wydarzenia wspierające rozwój życia kulturalnego i publicznego.

W kontekście dalszego rozwoju społeczno-kulturalnego widoczna jest potrzeba dalszego wspierania instytucji kulturalnych i rozwijania oferty kulturalnej na terenie gminy. Działania rewitalizacyjne obszarów zagrożonych wykluczeniem społecznym powinny zmierzać do umożliwienia pobudzenia aktywności społecznej na gruncie sportowym, rekreacyjnym, kulturalnym i edukacyjnym.

Na terenie gminy Szlichtyngowa **w ramach podstawowej opieki medycznej funkcjonuje jedna przychodnia lekarska**, tj.: Zakład Opieki Zdrowotnej Lekarza Rodzinnego (przychodnia w Szlichtyngowej oraz w Starych Drzewcach) oraz jedna apteka ogólnodostępna Mediq Apteka Eskulap. Ambulatoryjną opiekę medyczną świadczy Nowy Szpital we Wschowie. W 2021 r. udzielono łącznie w ramach podstawowej opieki medycznej 15 644 porady lekarskie, co w porównaniu z latami ubiegłymi wskazuje na spadek udzielanych porad, ale wzrost w porównaniu z rokiem 2016. Odnotowany wzrost liczby udzielonych porad może wynikać ze zmian demograficznych i większej liczby mieszkańców w wieku senioralnym na terenie gminy, którzy częściej potrzebują pomocy medycznej. Z kolei w przypadku ambulatoryjnej opieki medycznej odnotowano w 2021 r. spadek liczby udzielonych porad w porównaniu z latami poprzednimi. Mieszkańcy gminy Szlichtyngowa posiadają utrudniony dostęp do podstawowej opieki medycznej i opieki ambulatoryjnej.

Wykres 7 Liczba udzielonych porad w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w latach 2017-2021

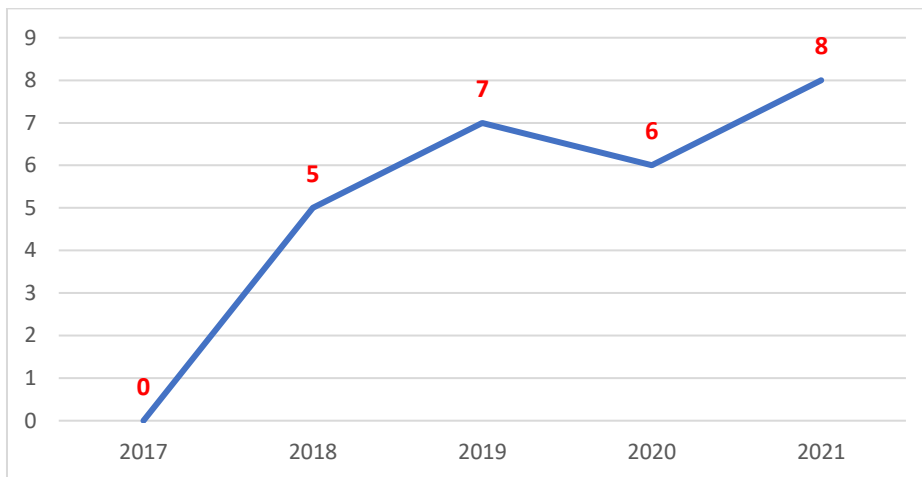
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W wyniku zachodzących zmian demograficznych wiele osób starszych wymaga wsparcia ze strony pomocy społecznej. **Coraz częstszą i pożądaną formą wspierania seniorów i osób zależnych jest instytucjonalna pomoc państwa w zakresie sprawowania opieki.** Oprócz licznych programów pomocowych, rozwija się instytucjonalna pomoc w postaci Klubów Seniora, Centrów Integracji Społecznej, Domów Pomocy Społecznej itp. Na terenie gminy Szlichtyngowa **od 2019 r. funkcjonuje Klub Senior+**, który zrzesza 40 członków w wieku powyżej 60-go roku życia. Oferta klubu obejmuje realizację wielu zajęć, proponując im przede wszystkim zajęcia o charakterze integracyjnym, społecznym i kulturalnym, edukacyjnym i profilaktycznym. Jednym z osiągniętych celów poprzez funkcjonowanie Klubu jest zmiana stereotypu seniora i zapobieganie jego samotności i izolacji. Dzięki działaniom realizowanym podczas spotkań w Klubie część seniorów wspomaga się wzajemnie w codziennych sprawach również poza działalnością Klubu. Na bazie dotychczasowych doświadczeń oraz istniejących potrzeb funkcjonowanie Klubu Senior+ kontynuowane będzie w kolejnych latach. Od kwietnia 2022 r. Kluby Seniora funkcjonują również na terenie Jędrzychowic i w Starych Drzewcach. **Działania rewitalizacyjne powinny dążyć do umożliwienia na terenie gminy podjęcia dodatkowych działań w zakresie aktywizacji społecznej seniorów w formie zinstytucjonalizowanych działań na ich rzecz.**

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi te mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Na terenie gminy Szlichtyngowa z usług opiekuńczych **w 2021 r. skorzystało 8 osób, co w porównaniu z latami poprzednimi wskazuje na wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych.** W roku 2017 nie odnotowano żadnej osoby korzystającej z tej formy wsparcia. Zachodzące zmiany demograficzne wymuszają podjęcie nowych form opieki nad osobami zależnymi. **Niewątpliwie tendencja ta będzie stale wzrastać, a to będzie wymuszało na samorządach organizację również innych form dostępności do zapewnienia opieki osobom starszym na terenie gminy.**

Wykres 8 Liczba osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2021

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 16.

W ramach wyznaczenia stopnia degradacji obszarów gminy, w oparciu o **uwarunkowania społeczne**, przeprowadzono analizę wskaźników liczby osób korzystających z zasiłków. Niniejsze działanie ma na celu udokumentowanie stopnia wykluczenia społecznego, ze względu na to, iż zasiłki odnoszą się do liczebności osób długotrwale wykluczonych (zasiłki stałe), osób posiadających określone trudności życiowe, skoncentrowane w pewnym czasie (zasiłki okresowe) oraz osób korzystających z zasiłków celowych. Pomoc na dożywianie dzieci stanowiła wskaźnik badania sytuacji materialnej i finansowej rodzin oraz zapotrzebowanie na korzystanie z niefinansowej formy pomocy na rzecz dzieci objętych programem dożywiania. Z kolei wskaźnik bezrobocia pozwala na określenie stopnia wykluczenia społecznego oraz możliwość wystąpienia innych negatywnych zjawisk społecznych (np. uzależnienia, przemocy w rodzinie). Bezrobocie, ze względu na współistnienie z innymi negatywnymi zjawiskami społecznymi, może powodować również wzrost przestępczości, a w następstwie konieczność nasilenia interwencji policyjnych. Liczba „Niebieskich Kart” oraz liczba interwencji policji i postępowań prowadzonych przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pozwala nakreślić obraz występowania negatywnych zjawisk społecznych w analizowanym obszarze, do których należą zjawiska nadużywania alkoholu czy stosowania przemocy w rodzinie. Koncentracja takich zjawisk wpływa na stan społeczeństwa zamieszkującego badany obszar. Często jest przejawem patologicznych zachowań mieszkańców, gdzie koncentrują się również inne problemy społeczne, tj. demoralizacja dzieci, brak odpowiednich wzorców zachowań, problemy opiekuńczo-wychowawcze i problemy związane z prawidłowym prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Wskaźnikiem uzupełniającym analizy w zakresie wyznaczania obszaru zdegradowanego był wiek produkcyjny osób korzystających z pomocy społecznej jako zmienna determinująca potencjały obszaru oraz wiek poprodukcyjny osób korzystających z pomocy społecznej (liczba osób starszych oraz wysokie prawdopodobieństwo objęcia tych osób opieką, które jest zadaniem gminy), jako zmienna determinująca deficyty w najbliższej przyszłości, ze względu na stopień obciążenia demograficznego obszaru, na którym podejmowane będą działania rewitalizacyjne.

Na podstawie dokonanej analizy wskaźników w ramach uwarunkowań społecznych w obszarze miejskim najbardziej niekorzystana sytuacja dotyczy ulicy Daszyńskiego, Głogowskiej, Pułaskiego, Rynek oraz Wolności. Z kolei na obszarze wiejskim zdiagnozowano niekorzystną sytuację społeczną

w sołectwie Dryżyna, Kowalewo i Małe Drzewce. Na wskazanych obszarach w ramach uwarunkowań społecznych zdiagnozowano najwięcej problemów społecznych, z którymi borykają się mieszkańcy gminy.

Tabela 12 Uwarunkowania społeczne – zestawienie danych według ulic w obszarze miejskim

Lp.	Ulica	Liczba ludności	Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Bezrobocie	Migracje	Obciążenie następstwami likwidacji PPGR	Wiek przed - produkcyjny	Wiek poprodukcy- jny	Niebieskie Karty	Interwencje	Wsparcie udzielane rodzinom	Wsparcie udzielane seniorom	Postępowania	
			Liczba osób														GZI oraz GKRPA
1	Browarowa	13	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	
2	Cicha	6	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	
3	Daszyńskiego	73	0	1	1	0	5	6	6	17	14	0	9	1	3	0	
4	Dolnośląska	8	0	0	0	0	0	0	2	1	2	0	1	0	0	0	
5	Dożynkowa	49	0	1	0	0	1	2	1	8	12	0	2	0	0	0	
6	Dworcowa	93	0	1	1	0	1	7	3	22	21	0	5	0	0	0	
7	Gen. Władysława Sikorskiego	12	0	0	0	0	1	1	0	0	3	0	0	0	0	0	
8	Głogowska	101	0	2	2	3	3	7	2	18	22	3	72	1	3	1	
9	Juliusza Słowackiego	24	0	0	0	0	0	1	0	4	5	0	0	0	0	0	
10	Jurija Gagarina	16	0	0	0	0	0	0	2	2	8	0	0	0	0	0	
11	Leśna	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
12	Lubuska	34	0	1	0	0	1	0	0	9	13	0	0	0	0	0	
13	Łąkowa	40	0	0	0	0	0	0	3	9	1	0	0	0	0	0	
14	Mikołaja Kopernika	31	0	0	0	0	0	1	4	9	3	0	0	0	0	0	
15	Miodowa	18	0	0	0	0	0	0	0	4	8	0	0	0	0	0	
16	Nowopolna	15	0	0	0	0	0	0	1	6	0	0	0	0	0	0	
17	Ogródowa	99	1	1	1	0	1	2	3	13	23	0	3	0	0	0	
18	Polna	12	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	2	0	0	0	
19	Przemysłowa	7	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	7	0	0	0	
20	Pułaskiego	27	0	3	2	2	5	0	0	1	6	0	13	0	2	0	
21	Rynek	252	0	6	4	3	10	8	13	51	58	4	40	2	3	1	
22	Sienkiewicza	16	0	0	0	0	0	0	0	4	1	0	3	0	0	0	
23	Szeryfa	4	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	
24	Szkolna	18	0	0	0	0	0	0	3	6	0	0	1	0	0	0	
25	Św. Jana Pawła II	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	
26	Victorii	29	0	0	0	0	0	0	5	11	0	0	4	0	0	0	
27	Wielkopolska	24	0	0	0	0	0	1	0	6	5	0	1	0	0	0	
28	Wolności	175	2	6	0	0	0	7	7	30	31	10	22	0	2	1	
29	Wschowska	34	0	0	0	0	0	0	0	8	8	0	6	0	0	0	
30	Zachodu	15	0	0	0	0	0	1	4	7	0	0	0	0	0	0	
SUMA		1250	3	23	11	8	28	44	59	255	253	17	192	4	13	3	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 13 Uwarunkowania społeczne – wskaźnik IMD dla poszczególnych ulic w obszarze miejskim

Lp.	Ulica	Liczba ludności	Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywanie dzieci	Bezrobocie	Migracje	Obciążenie następstwami i likwidacji PPGR	Wiek przed-produkcyjny	Wiek poprodukcyjny	Niebieskie Karty	Interwencje	Wsparcie udzielane rodzinom	Wsparcie udzielane seniorom	Postępowania	IMD społeczne
			Wskaźnik														
1	Browarowa	13	0,00	7,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,69	7,69	0,00	7,69	0,00	0,00	0,00	19
2	Cicha	6	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,67	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19
3	Daszyńskiego	73	0,00	1,37	1,37	0,00	6,85	8,22	8,22	23,29	19,18	0,00	12,33	1,37	4,11	0,00	45
4	Dolnośląska	8	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25,00	12,50	25,00	0,00	12,50	0,00	0,00	0,00	24
5	Dożynkowa	49	0,00	2,04	0,00	0,00	2,04	4,08	2,04	16,33	24,49	0,00	4,08	0,00	0,00	0,00	28
6	Dworcowa	93	0,00	1,08	1,08	0,00	1,08	7,53	3,23	23,66	22,58	0,00	5,38	0,00	0,00	0,00	22
7	Gen. Władysława Sikorskiego	12	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	8,33	0,00	0,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	28
8	Głogowska	101	0,00	1,98	1,98	2,97	2,97	6,93	1,98	17,82	21,78	2,97	71,29	0,99	2,97	0,99	92
9	Juliusza Słowackiego	24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,17	0,00	16,67	20,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	20
10	Jurija Gagarina	16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,50	12,50	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23
11	Leśna	3	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16
12	Lubuska	34	0,00	2,94	0,00	0,00	2,94	0,00	0,00	26,47	38,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23
13	Łąkowa	40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,50	22,50	2,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17
14	Mikołaja Kopernika	31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,23	12,90	29,03	9,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19
15	Miodowa	18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22,22	44,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17
16	Nowopolna	15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,67	40,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16
17	Ogrodowa	99	1,01	1,01	1,01	0,00	1,01	2,02	3,03	13,13	23,23	0,00	3,03	0,00	0,00	0,00	26
18	Połna	12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	33,33	0,00	16,67	0,00	0,00	0,00	23
19	Przemysłowa	7	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	42,86	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	16
20	Pułaskiego	27	0,00	11,11	7,41	7,41	18,52	0,00	0,00	3,70	22,22	0,00	48,15	0,00	7,41	0,00	50
21	Rynek	252	0,00	2,38	1,59	1,19	3,97	3,17	5,16	20,24	23,02	1,59	15,87	0,79	1,19	0,40	82
22	Sienkiewicza	16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	25,00	6,25	0,00	18,75	0,00	0,00	0,00	17
23	Szeryfa	4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	75,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14
24	Szkołna	18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,67	33,33	0,00	0,00	5,56	0,00	0,00	0,00	16
25	Św. Jana Pawła II	2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19
26	Victorii	29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	17,24	37,93	0,00	0,00	13,79	0,00	0,00	0,00	17
27	Wielkopolska	24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,17	0,00	25,00	20,83	0,00	4,17	0,00	0,00	0,00	18
28	Wolności	175	1,14	3,43	0,00	0,00	0,00	4,00	4,00	17,14	17,71	5,71	12,57	0,00	1,14	0,57	50
29	Wschowska	34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23,53	23,53	0,00	17,65	0,00	0,00	0,00	18
30	Zachodu	15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6,67	26,67	46,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	19
SUMA		1 250	2,15	35,03	14,43	11,57	47,71	62,51	152,80	659,21	614,88	10,27	369,47	3,15	16,82	1,96	31,17

Źródło: opracowanie własne

Tabela 14 Uwarunkowania społeczne – zestawienie danych według sołectw w obszarze wiejskim

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności	Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywanie dzieci	Bezrobocie	Migracje	Obciążenie następstwami likwidacji PPGR	Wiek przed - produkcyjny	Wiek poprodukcy jny	Niebieskie Karty	Interwencje	Wsparcie udzielane rodzinom	Wsparcie udzielane seniorom	Postępowani	
																	GZI oraz GKRPA
			Liczba osób														
1	Dryżyna	219	4	3	2	2	1	12	19	35	32	0	12	1	5	0	
2	Gola	423	2	6	6	9	2	14	11	87	71	2	42	0	4	1	
3	Górczyna	524	1	7	6	0	0	14	39	110	115	0	46	0	1	0	
4	Jędrzychowice	656	2	5	9	7	1	20	40	136	133	4	94	3	10	1	
5	Kowalewo	269	1	6	6	4	4	18	19	62	41	7	16	1	2	1	
6	Małe Drzewce	82	1	3	2	10	2	0	8	24	11	0	7	0	0	0	
7	Nowe Drzewce	193	0	1	1	4	1	9	5	44	33	0	6	0	2	0	
8	Puszcza	22	0	0	0	2	0	0	0	9	3	0	1	0	0	0	
9	Stare Drzewce	742	1	7	8	13	3	19	49	178	129	0	96	1	12	0	
10	Wyszanów	228	1	3	1	1	1	9	2	47	49	2	21	0	1	1	
11	Zamysłów	351	2	0	1	4	0	27	7	71	75	6	27	0	3	1	
SUMA		3709	15	41	42	56	15	142	199	803	692	21	368	6	40	5	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 15 Uwarunkowania społeczne – wskaźnik IMD dla poszczególnych sołectw w obszarze wiejskim

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności	Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Bezrobocie	Migracje	Obciążenie następstw i likwidacji PPGR	Wiek przed produkcyjny	Wiek poprodukcyjny	Niebieskie Karty	Interwencje	Wsparcie udzielane rodzinom	Wsparcie udzielane seniorom	Postępowania	IMD społeczne	
			Wskaźnik															
			GZI oraz GKRPA															
1	Dryżyna	219	1,83	1,37	0,91	0,91	0,46	5,48	8,68	15,98	14,61	0,00	5,48	0,46	2,28	0,00	44	
2	Gola	423	0,47	1,42	1,42	2,13	0,47	3,31	2,60	20,57	16,78	0,47	9,93	0,00	0,95	0,24	32	
3	Górczyna	524	0,19	1,34	1,15	0,00	0,00	2,67	7,44	20,99	21,95	0,00	8,78	0,00	0,19	0,00	24	
4	Jędrzychowice	656	0,30	0,76	1,37	1,07	0,15	3,05	6,10	20,73	20,27	0,61	14,33	0,46	1,52	0,15	33	
5	Kowalewo	269	0,37	2,23	2,23	1,49	1,49	6,69	7,06	23,05	15,24	2,60	5,95	0,37	0,74	0,37	62	
6	Małe Drzewce	82	1,22	3,66	2,44	12,20	2,44	0,00	9,76	29,27	13,41	0,00	8,54	0,00	0,00	0,00	42	
7	Nowe Drzewce	193	0,00	0,52	0,52	2,07	0,52	4,66	2,59	22,80	17,10	0,00	3,11	0,00	1,04	0,00	20	
8	Puszcza	22	0,00	0,00	0,00	9,09	0,00	0,00	0,00	40,91	13,64	0,00	4,55	0,00	0,00	0,00	16	
9	Stare Drzewce	742	0,13	0,94	1,08	1,75	0,40	2,56	6,60	23,99	17,39	0,00	12,94	0,13	1,62	0,00	29	
10	Wyszanów	228	0,44	1,32	0,44	0,44	0,44	3,95	0,88	20,61	21,49	0,88	9,21	0,00	0,44	0,44	29	
11	Zamysłów	351	0,57	0,00	0,28	1,14	0,00	7,69	1,99	20,23	21,37	1,71	7,69	0,00	0,85	0,28	32	
SUMA		3709	5.53	13.55	11.84	32.28	6.37	40.06	53.70	259.13	193.25	6.27	90.50	1.42	9.63	1.48	37.95	

Źródło: opracowanie własne

METODOLOGIA INDEX OF MULTIPLE DEPRIVATION

Zapis matematyczny: Suma wartości społecznego IMD + ZIELONY (1 punkt) + ŻÓŁTY (2 punkty) + CZERWONY (3 punkty) + CZERWONY II (4 punkty) + CZERWONY III (5 punktów). W ramach wyznaczania wartości średniej koncentracji problemów na danych obszarze przyjęto wskaźnik o odpowiednim odchyleniu punktowym (30% punktów liczonych od wartości stałej – wartość punktowa stałej od 0,1 do 5, biorąc pod uwagę wskaźnik najniższy oraz najwyższy wartości średniej). W przypadku wartości stałych powyżej 5 punktów przyjęto odchylenie na poziomie 15%, ze względu na węższe spektrum oddziaływania zjawisk.

Ze względu na znaczną koncentrację problemów społecznych na poszczególnych ulicach w obszarze miejskim oraz w sołectwach w obszarze wiejskim dokonano podwyższenia wartości średniej sumarycznej wskaźnika IMD w obszarze społecznym o 15%, tak aby możliwe było określenie obszarów o najwyższym stopniu degradacji w obszarze uwarunkowań społecznych. Niniejsze działanie pozwala na możliwość realizacji ustawowych zapisów dotyczących wielkości obszaru rewitalizacji oraz liczby ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji (30%), gdyż wpływa na wyznaczenie obszarów rewitalizacji wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych, które w oparciu o możliwości finansowe gminy, pozwolą rozwiązać najpilniejsze problemy społeczne.

Tabela 16 Metodologiczna wartość wyliczenia wielkości koncentracji problemów społecznych dla obszaru miejskiego

WIELKOŚĆ KONCENTRACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH															
ŚREDNIA W %		Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Bezrobocie	Migracje	Obciążenie następstwami i likwidacji PPGR	Wiek przed-produkcyjny	Wiek poprodukcyjny	Niebieskie Karty	Interwencje	Wsparcie udzielane rodzinom	Wsparcie udzielane seniorom	Postępowania
															GZI oraz GKRPA
Wartość stała															
Przedział wartości															
		0,05-0,09	0,82-1,52	0,34-0,63	0,27-0,50	1,11-2,07	1,46-2,71	4,33-5,86	18,67-25,27	17,43-23,57	0,24-0,44	10,47-14,17	0,03-0,14	0,39-0,73	0,05-0,09
Poniżej średniej															
Średnia															
Powyżej średniej															

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17 Metodologiczna wartość wyliczenia wielkości koncentracji problemów społecznych dla obszaru wiejskiego

WIELKOŚĆ KONCENTRACJI PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH															
ŚREDNIA W %		Zasiłki stałe	Zasiłki okresowe	Zasiłki celowe	Pomoc na dożywianie dzieci	Bezrobocie	Migracje	Obciążenie następstwami i likwidacji PPGR	Wiek przed-produkcyjny	Wiek poprodukcyjny	Niebieskie Karty	Interwencje	Wsparcie udzielane rodzinom	Wsparcie udzielane seniorom	Postępowania
	GZI oraz GKRPA														
Wartość stała															
Przedział wartości															
		0,35-0,65	0,86-1,60	0,76-1,40	2,05-3,81	0,41-0,75	2,55-4,73	3,42-6,34	20,03-27,09	14,93-20,21	0,40-0,74	7-9,46	0,09-0,17	0,61-1,14	0,09-0,17
Poniżej średniej															
Średnia															
Powyżej średniej															

Źródło: opracowanie własne

Na podstawie metodologii wyliczenia obszaru zdegradowanego w ramach uwarunkowań społecznych wyznaczono w obszarze miejskim 5 ulic, na których zdiagnozowano największe spektrum zdegradowania społecznego. Należą do nich ulica: Daszyńskiego, Głogowska, Pułaskiego, Rynek oraz Wolności. Z kolei w obszarze wiejskim na podstawie metodologii wyliczenia obszaru zdegradowanego w ramach uwarunkowań społecznych wyznaczono 3 sołectwa, gdzie spektrum zdegradowania jest największe. Należą do nich Sołectwo: Dryżyna, Kowalewo oraz Małe Drzewce.

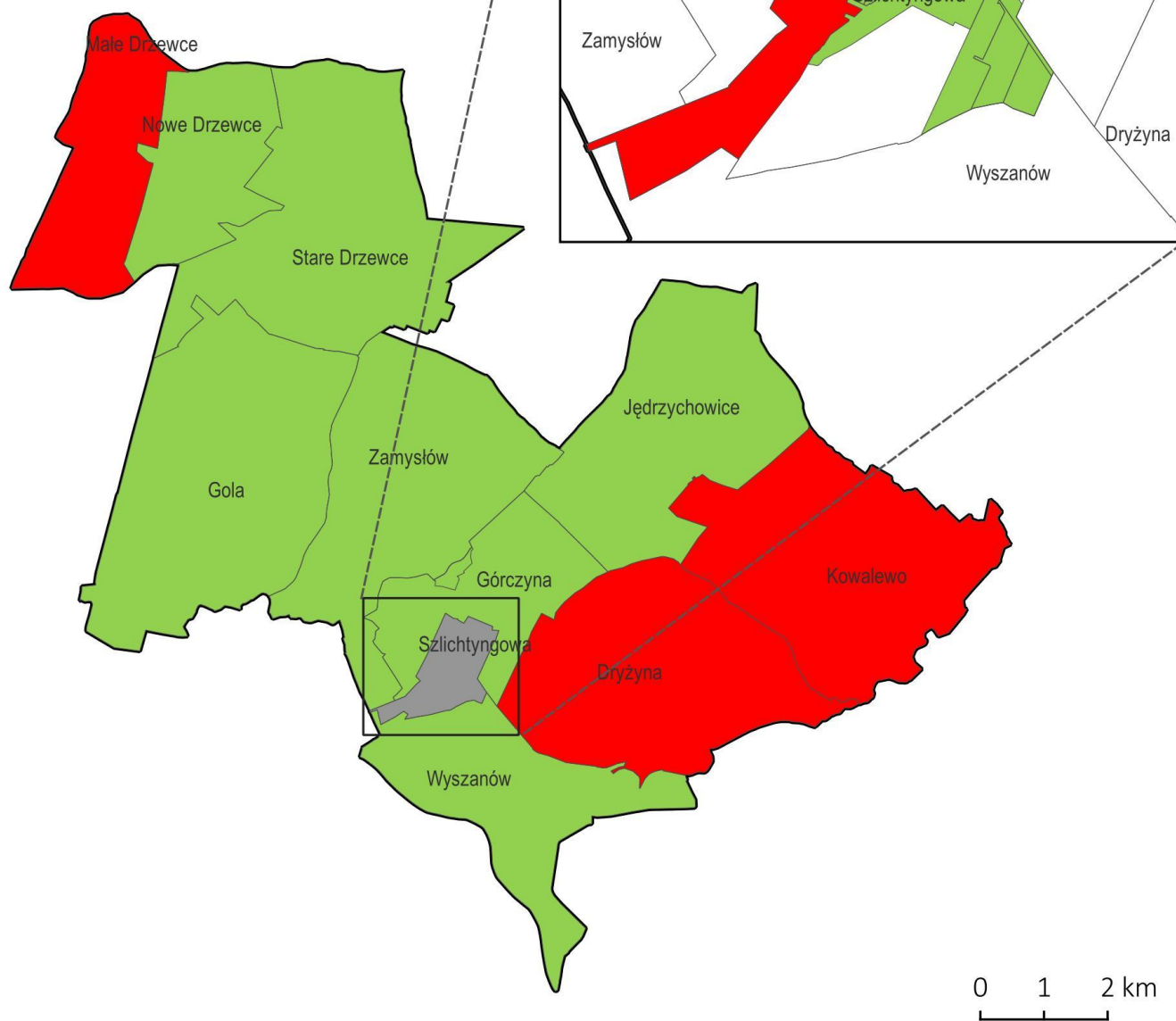
Mapa 2 IMD dla uwarunkowań społecznych

IMD społeczny

■ powyżej średniej

■ poniżej średniej

■ obszar miasta

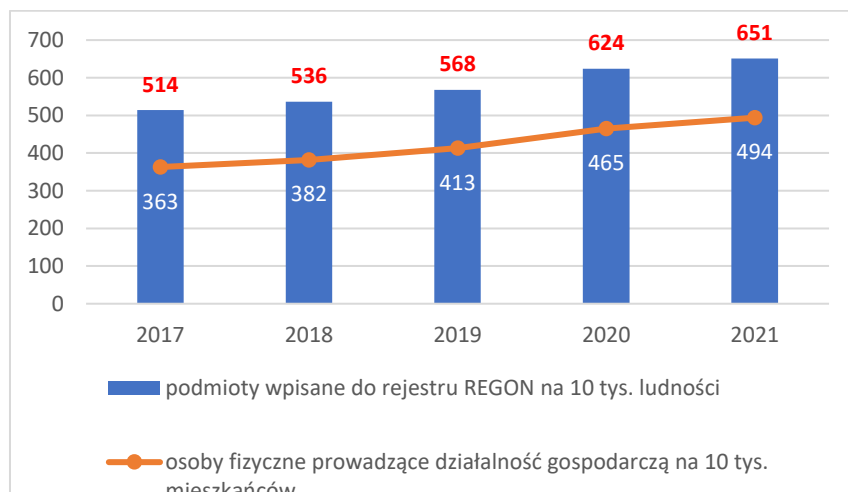
Źródło: opracowanie własne

IV.4 Analiza uwarunkowań gospodarczych

Uwarunkowania gospodarcze wskazują na sytuację rynku pracy oraz przedsiębiorczości regionu.

Gmina Szlichtyngowa charakteryzuje się niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości. W 2021 r. w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w gminie zarejestrowanych było 651 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 494 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W analizowanym okresie lat 2017-2021 wzrosła liczba podmiotów gospodarczych o 137 na 10 tys. ludności, w tym odnotowano wzrost o 131 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

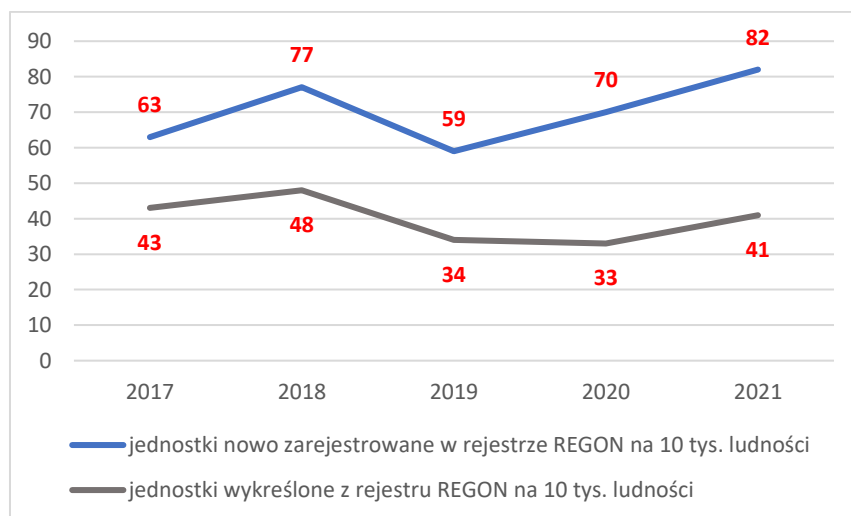
Wykres 9 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W 2020 r. na terenie gminy Szlichtyngowa zarejestrowano 82 nowe podmioty gospodarcze, a 41 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Warto podkreślić, iż w okresie pandemii odnotowano większą liczbę nowych podmiotów niż w roku 2019. Sytuacja podmiotów wpisanych do rejestru REGON wskazuje na lepszą sytuację lokalnych przedsiębiorstw, która przejawia się zmniejszającą się liczbą podmiotów wykreślanych z rejestru REGON. **W ostatnich latach widoczna jest tendencja rejestrowania większej liczby podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON niż ich wykreślanie, co świadczy o dobrej kondycji gospodarczej na lokalnym rynku.**

Wykres 10 Liczba podmiotów wpisanych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Szlichtyngowa najwięcej (11) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (304) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 3,5% (11) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 34,6% (109) podmiotów, a 61,9% (195) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Szlichtyngowa najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo (35,6%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21,8%). Aktywność przedsiębiorcza w gminie Szlichtyngowa jest słaba. Brak jest na terenie gminy dużych zakładów zatrudniających dużą liczbę osób. Lokalni przedsiębiorcy to z reguły drobni sprzedawcy usług.

Poziom przedsiębiorczości w gminie Szlichtyngowa od wielu lat wykazuje tendencję rosnącą, choć jest to rozwój powolny i zdeterminowanych niewątpliwie przez obecność pobliskiego Głogowa, który pod względem rozwoju gospodarczego determinuje czynniki rozwojowe gminy Szlichtyngowa. Szlichtyngowa z uwagi na brak charakterystycznych walorów turystycznych czy gospodarczych rozwija się stosunkowo wolniej niż inne gminy w powiecie. Dodatkowo bliskość Głogowa hamuje rozwój działalności gospodarczych. Zdecydowana większość osób pracujących dojeżdża do pobliskiego Głogowa i tam znajduje zatrudnienie. **Szlichtyngowa stała się „sypialnią” Głogowa, gdzie możliwością rozwojową gminy staje się potencjał przyrodniczy, rozwój mieszkalnictwa, rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej i sportowej, co niewątpliwie poprawi atrakcyjność gminy pod względem osiedlania się.**

Poniższe dane przedstawiają współczynnik przedsiębiorczości oraz rozwoju przedsiębiorczości, który jest wynikiem stosunku liczby podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie poszczególnych sołectw i ulic w obszarze Szlichtyngowej, do liczby mieszkańców zamieszkujących te obszary, a także stosunkiem nowo powstałych podmiotów w stosunku do liczby ludności w analizowanych jednostkach. Współczynnik poniżej średniej (kolor czerwony) oznacza niski stopień przedsiębiorczość, co wpływa na to, iż zdecydowanie trudniej będzie aktywizować poszczególne obszary w ramach tworzenia nowych miejsc pracy. Z kolei kolor zielony badanego obszaru wskazuje na wysoki wskaźnik przedsiębiorczości i potencjał rozwojowy w ramach rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy.

Poniższe dane pokazują, że współczynnik przedsiębiorczości poniżej średniej sumarycznej występuje na większości ulic obejmujących prawie 2/3 obszaru miasta. Taka sytuacja nie sprzyja kształtowaniu postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców. Przyczyny takiego zjawiska mogą być wielorakie, np.:

- zbyt niska motywacja do prowadzenia własnej działalności gospodarczej;
- brak wiedzy na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej;
- trudności w uzyskaniu dofinansowania na rozpoczęcie działalności;
- trudności w rozumieniu przepisów prawa związanego z zakładaniem działalności.

Ważne jest, aby w działaniach rewitalizacyjnych móc wykorzystać potencjał tych obszarów (ulic) do stworzenia odpowiednich warunków dla zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Z kolei na obszarze wiejskim w gminie Szlichtyngowa widoczny jest potencjał rozwoju przedsiębiorczości. Współczynnik przedsiębiorczości powyżej średniej sumarycznej występuje prawie na połowie analizowanego obszaru, co świadczy, że w miejscowości Dryżyna, Kowalewo,

Nowe Drzewce, Małe Drzewca i Puszcza istnieje większa chęć i aktywność mieszkańców do zakładania własnych działalności gospodarczych.

Tabela 18 Uwarunkowania gospodarcze – wskaźnik IMD dla poszczególnych ulic w obszarze miejskim

Lp.	Ulica	Liczba ludności	Liczba podmiotów gospodarczych	Współczynnik przedsiębiorczości (liczba podmiotów/liczbę ludności * 100)	Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych	Współczynnik rozwoju przedsiębiorczości (liczba nowopowstałych podmiotów/liczbę ludności * 100)	Średnia sumaryczna łączna	Współczynnik przedsiębiorczości oraz rozwoju przedsiębiorczości w stosunku do średniej sumarycznej łącznej
				(A)		(B)	C=(A+B)/2	(czerwone – poniżej, zielone – powyżej)
1	Browarowa	13	0	0,00	1	7,69	3,85	
2	Cicha	6	0	0,00	0	0,00	0,00	
3	Daszyńskiego	73	2	2,74	0	0,00	1,37	
4	Dolnośląska	8	0	0,00	0	0,00	0,00	
5	Dożynkowa	49	4	8,16	0	0,00	4,08	
6	Dworcowa	93	7	7,53	0	0,00	3,76	
7	Gen. Władysława Sikorskiego	12	0	0,00	0	0,00	0,00	
8	Głogowska	101	6	5,94	1	0,99	3,47	
9	Juliusza Słowackiego	24	1	4,17	0	0,00	2,08	
10	Jurija Gagarina	16	0	0,00	0	0,00	0,00	
11	Leśna	3	0	0,00	0	0,00	0,00	
12	Lubuska	34	0	0,00	0	0,00	0,00	
13	Łąkowa	40	3	7,50	0	0,00	3,75	
14	Mikołaja Kopernika	31	2	6,45	0	0,00	3,23	
15	Miodowa	18	2	11,11	0	0,00	5,56	
16	Nowopolna	15	1	6,67	0	0,00	3,33	
17	Ogrodowa	99	2	2,02	0	0,00	1,01	
18	Polna	12	2	16,67	1	8,33	12,50	
19	Przemysłowa	7	2	28,57	0	0,00	14,29	
20	Pułaskiego	27	2	7,41	0	0,00	3,70	
21	Rynek	252	16	6,35	0	0,00	3,17	
22	Sienkiewicza	16	1	6,25	0	0,00	3,13	
23	Szeroka	4	2	50,00	0	0,00	25,00	
24	Szkołna	18	1	5,56	0	0,00	2,78	
25	Św. Jana Pawła II	2	0	0,00	0	0,00	0,00	
26	Victorii	29	2	6,90	0	0,00	3,45	
27	Wielkopolska	24	0	0,00	0	0,00	0,00	
28	Wolności	175	8	4,57	0	0,00	2,29	
29	Wschowska	34	1	2,94	0	0,00	1,47	
30	Zachodu	15	0	0,00	0	0,00	0,00	
Średnia				6,58	Średnia	0,57	3,58	

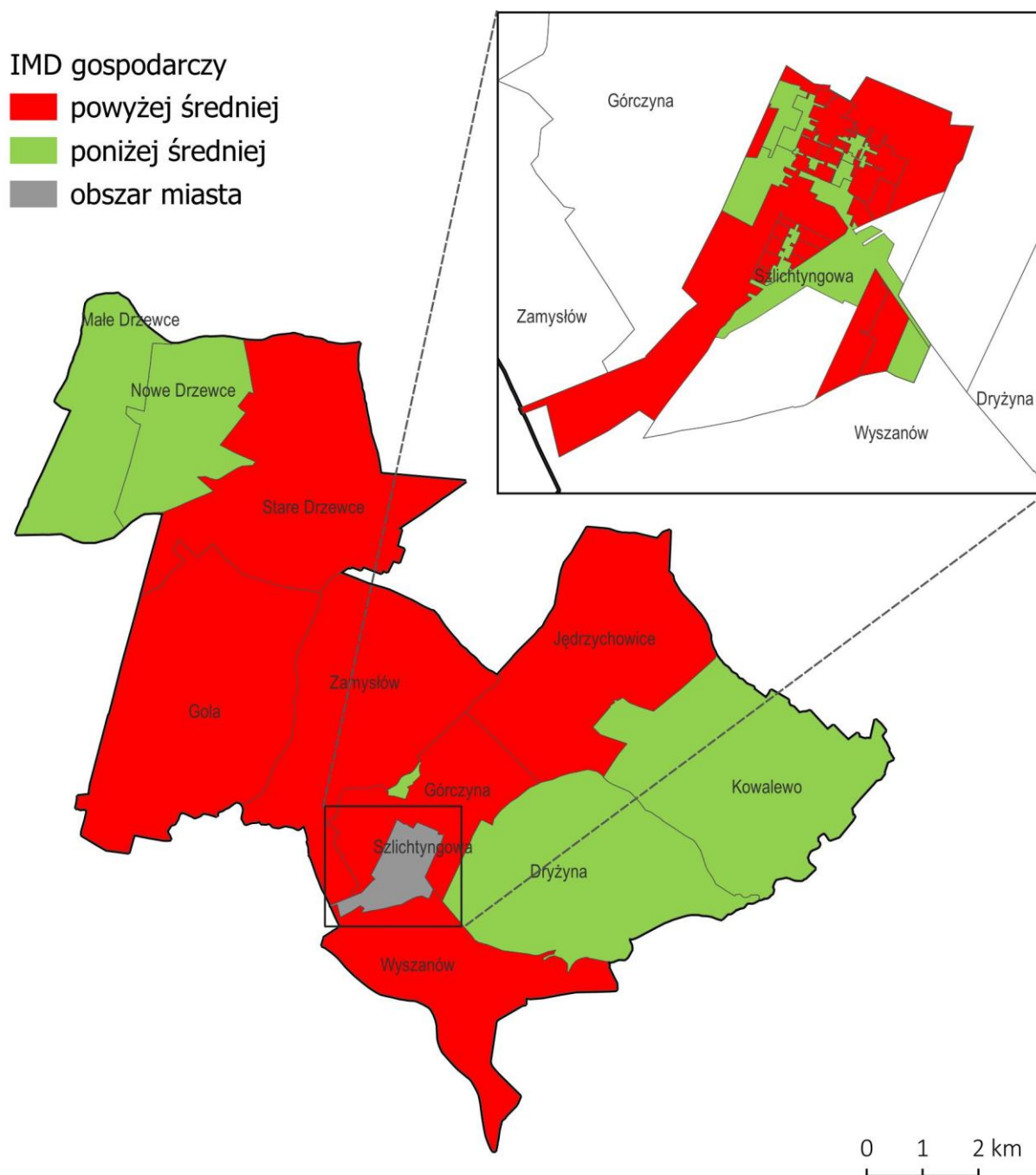
Źródło: opracowanie własne

Tabela 19 Uwarunkowania gospodarcze – wskaźnik IMD dla poszczególnych sołectw w obszarze wiejskim

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności	Liczba podmiotów gospodarczych	Współczynnik przedsiębiorczości (liczba podmiotów/liczbę ludności * 100)	Liczba nowopowstałych podmiotów gospodarczych	Współczynnik rozwoju przedsiębiorczości (liczba nowopowstałych podmiotów/liczbę ludności * 100)	Średnia sumaryczna łączna	Współczynnik przedsiębiorczości oraz rozwoju przedsiębiorczości w stosunku do średniej sumarycznej łącznej
				(A)		(B)	C=(A+B)/2	(czerwone – poniżej, zielone – powyżej)
1	Dryżyna	219	11	5,02	0	0,00	2,51	
2	Gola	423	13	3,07	3	0,71	1,89	
3	Górczyna	524	17	3,24	0	0,00	1,62	
4	Jędrzychowice	656	12	1,83	0	0,00	0,91	
5	Kowalewo	269	13	4,83	1	0,37	2,60	
6	Małe Drzewce	82	4	4,88	0	0,00	2,44	
7	Nowe Drzewce	193	11	5,70	1	0,52	3,11	
8	Puszcza	22	2	9,09	0	0,00	4,55	
9	Stare Drzewce	742	17	2,29	1	0,13	1,21	
10	Wyszanów	228	8	3,51	0	0,00	1,75	
11	Zamysłów	351	11	3,13	1	0,28	1,71	
Średnia				4,24	Średnia	0,18	2,21	

Źródło: opracowanie własne

Mapa 3 IMD uwarunkowań gospodarczych

Źródło: opracowanie własne

IV.5 Analiza uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych

Analiza uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych została oparta na trzech wskaźnikach. Analizie poddano wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, wskaźnik dostępności do obiektów publicznych oraz wskaźnik dostępności do komunikacji publicznej.

Analizę uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych należy rozpocząć od zasobów mieszkaniowych zlokalizowanych na terenie gminy Szlichtyngowa. Grunty zabudowane i zurbanizowane na terenie gminy obejmują łącznie 41,9661 ha, w tym:

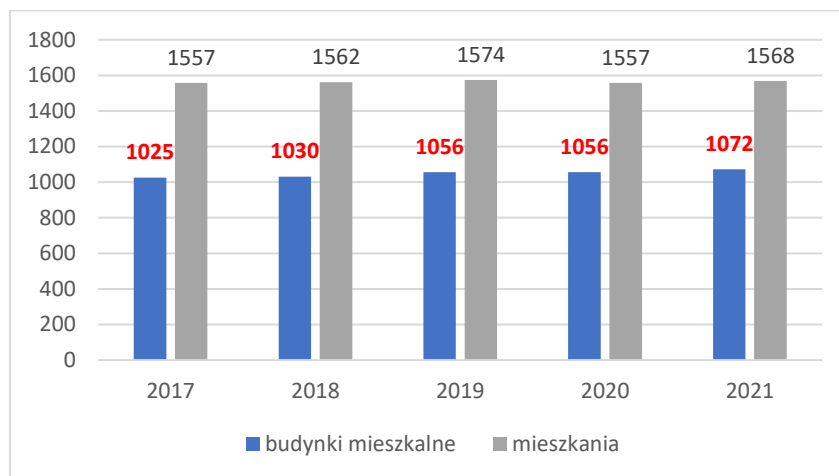
- tereny mieszkaniowe - 2,5015 ha

- tereny przemysłowe - 6,5184 ha
- inne tereny zabudowane - 8,8663 ha
- zurbanizowane tereny niezabudowane - 0,2181 ha
- tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - 19,7718 ha
- użytki kopalne - 4,0900 ha

Na terenie gminy Szlichtyngowa, według dostępnych danych GUS, w 2021 r. znajdowało się 1 072 budynków mieszkalnych i 1 568 nieruchomości (mieszkań). **W analizowanych latach 2017-2021 liczba budynków mieszkalnych uległa zwiększeniu o 47, a liczba mieszkań w tym okresie zwiększyła się o 11. Rozwój budownictwa na terenie gminy widoczny jest głównie na obszarach wiejskich.**

Jednym z problemów gminy Szlichtyngowa jest niewystarczająca infrastruktura techniczna budynków i mieszkań. Z tego powodu widoczne są migracje do pobliskiej Wschowy lub Głogowa. Ważnym krokiem w kierunku rozwoju mieszkalnictwa na terenie gminy było nawiązanie współpracy z innymi samorządami w sprawie rozwoju mieszkalnictwa. W 2022 r. gmina Szlichtyngowa podpisała list intencyjny w sprawie zawiązania Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej KZN Zielona Dolina. Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa, czyli SIM, to spółka realizująca budownictwo społeczne. Jej zadaniem jest budowanie nowych mieszkań na wynajem o umiarkowanym czynszu. Gmina Szlichtyngowa, podobnie jak pozostałe samorządy (tj. gmina gmin: Wąsosz, Milicz, Cieszków, Twardogóra, Dobroszyce, Oborniki Śląskie, Prusice, Żmigród, Wisznia Mała, Brzeg Dolny, Wołów, Sława) na objęcie udziałów w tworzonej SIM ma otrzymać kwotę 3 mln złotych z Rządowego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa.

Wykres 11 Liczba budynków mieszkalnych na terenie gminy w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W 2021 r. na terenie gminy Szlichtyngowa 97,98% mieszkań przyłączonych było do wodociągu, 95,45% nieruchomości wyposażonych było w ustęp spłukiwany, 91,02% mieszkań posiadało łazienkę, 71,60% korzystało z centralnego ogrzewania, a 0,0% z gazu sieciowego. W 2021 r. odnotowano na terenie gminy łącznie 1 568 mieszkań, których przeciętna powierzchnia wynosiła 87,2m². Przeciętna liczba osób przypadających na jedno mieszkanie wynosiła 3,09. Wraz ze spadkiem liczby ludności w gminie maleje wskaźnik przeciętnej liczby osób przypadających na jedno mieszkanie, co prezentuje poniższe zestawienie.

Tabela 20 Liczba mieszkań oraz powierzchnia użytkowa mieszkań na terenie gminy w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkań [szt.]	1 557	1 562	1 574	1 557	1 568
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	87,7	87,9	88,3	86,9	87,2
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie [os.]	3,24	3,25	3,19	3,12	3,09

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Według danych z GUS długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Szlichtyngowa w 2021 r. wynosiła 83,5 km. Do sieci podłączonych było 4 538 mieszkańców. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 93,8% ogółu ludności gminy. w analizowanym okresie nie zwiększyła się długość sieci kanalizacyjnej, ale wzrosła liczba przyłączy kanalizacyjnych o 58 szt.

Gminna sieć kanalizacji sanitarnej ma długość 86,4 km i posiada 26 przepompowni ścieków. Odbierane są nią ścieki z 11 miejscowości: Szlichtyngowa, Górczyny, Puszczy, Dryżyny, Wyszanowa, Zamysłowa, Goli, Starych Drzewiec, Nowych Drzewiec, Jędrzychowic, Kowalewa. Jedyną miejscowością gminy Szlichtyngowa nieskanalizowaną są Małe Drzewce. Na terenie gminy część sieci kanalizacji sanitarnej jest eksploatowana przez ZGKiM w Szlichtyngowej, łącznie z 20 przepompowniami ścieków, z wyjątkiem instalacji zlokalizowanej w miejscowościach Jędrzychowice i Kowalewo, w której skład wchodzi m.in. 6 przepompowni ścieków, które są eksploatowane przez Zakład Usług Wodnych we Wschowie Sp. z o.o. Sieć kanalizacji sanitarnej jest instalacją stosunkowo młodą stopniowo budowaną i oddawaną do eksploatacji głównie w latach 2005-2011. Jednak mimo zaledwie 15-letniego okresu eksploatacji przepompownie ścieków wykazują tak silny stopień wyeksploatowania, iż wymagają natychmiastowej wymiany armatury wewnętrznej, pomp i części elektrycznej. Większość awarii na sieci kanalizacyjnej jest spowodowanych wrzucaniem przez mieszkańców odpadów stałych, które blokują pracę urządzeń kanalizacyjnych. **Stopień skanalizowania gminy Szlichtyngowa wynosi 99%.**

Oczyszczalnia ścieków na terenie gminy Szlichtyngowa została oddana do eksploatacji w 2004 r. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o przepustowości średnio dobowej 985 m³. Składa się z części mechanicznej obejmującej komorę odgazowania, sito oraz piaskownik pionowy. Część biologiczna składa się z komory beztlenowej, dwóch komór nityfikacji/denitryfikacji, osadnika wtórnego, komory recyrkulacji. Powstający komunalny osad jest stabilizowany na ciągu składającym się z komory tlenowej stabilizacji osadu nadmiernego, zbiornika pośredniego, prasy, silosu wapna oraz płyty kompostowej. Obecnie oczyszczalnia ścieków wymaga pilnego remontu i modernizacji celem utrzymania jej w ruchu i dostosowania do stale zmieniających się wymogów prawnych użytkowania tego typu obiektów, m.in. wymiany wymaga uzbrojenie reaktora biologicznego, modernizacja ciągu mechanicznego, **konieczna jest budowa drugiego osadnika wtórnego, wymiana na nową lub gruntowny remont przepompowni ścieków surowych, remont zbiornika wyrównawczego-pośredniego osadnika wtórnego, modernizacja ciągu osadowego oraz całego systemu monitoringu pracy oczyszczalni ścieków.**

Tabela 21 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Szlichtyngowa w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	83,5	83,5	83,5	83,5	83,5
Liczba przyłączy kanalizacyjnych [szt.]	848	855	858	877	906
Ludność korzystająca z sieci [osoba]	4 709	4 747	4 688	4 550	4 538
Awarie sieci kanalizacyjnej [szt.]	9	2	12	0	0

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Z kolei długość sieci wodociągowej w gminie Szlichtyngowa w 2021 r. wynosiła 72,5 km, odnotowano 998 przyłączy wodociągowych. Z wodociągów korzystało 4 719 mieszkańców gminy. Długość sieci wodociągowej zwiększyła się nieznacznie o 0,2 km, wzrosła również liczby przyłączy o 45 szt. Na długość sieci wodociągowej na terenie gminy składają się trzy sieci wodociągowe. Dwie z nich obsługiwane są przez ZGKiM w Szlichtyngowej, natomiast wodociąg w miejscowościach Jędrzychowice i Kowalewo obsługiwany jest przez Zakład Usług Wodnych we Wschowie Sp. z o.o. Struktura wiekowa wodociągów plasuje się w przedziale od 30–70 lat w 71%, od 10–30 lat – 20% a zaledwie 9% to sieć wodociągowa najmłodsza do 10 lat. Jest to sieć bardzo zróżnicowana i składa się z rur: PVC, cementowo-azbestowe, żeliwo, stal, PE. Liczba awarii na sieci wodociągowej SUW Górczyna wyniosła 18, natomiast na sieci wodociągowej SUW Stare Drzewce wyniosła 1. **Stopień zwodociągowania gminy Szlichtyngowa wynosi 99%.**

Tabela 22 Sieć wodociągowa na terenie gminy Szlichtyngowa w latach 2017-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Długość czynnej sieci wodociągowej [km]	72,3	72,5	72,5	72,5	72,5
Liczba przyłączy wodociągowych [szt.]	953	963	967	1 009	998
Ludność korzystająca z sieci [osoba]	4 908	4 947	4 886	4 740	4 719
Awarie sieci wodociągowej [szt.]	8	11	8	2	4

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

SUW w Górczynie wybudowany został w roku 1975, posiada dwa ujęcia wody, zasila w wodę pitną miejscowości: Szlichtyngowa, Górczyna, Puszcza, Dryżyna, Wyszaków. Stacja ta została wyremontowana w 2010 r. i zgodnie z obowiązującym pozwoleniem wodno-prawnym może produkować średnio 1384,4 m³/dobę. Stacja uzdatnia wodę na jednym stopniu filtrów zamkniętych odżelaziaczy w liczbie 4 sztuk i posiada zbiornik retencyjny dwukomorowy na wodę uzdatnioną o pojemności 100 m³. SUW w Starych Drzewcach wybudowany został w 1976 r., zmodernizowany w 2018 r., posiada dwa ujęcia wody, zasila w wodę pitną miejscowości: Stare Drzewce, Nowe Drzewce, Małe Drzewce, Gola, Zamysłów. Zgodnie z obowiązującym pozwoleniem wodno-prawnym może produkować średnio 379 m³/dobę. Stacja uzdatnia wodę na dwóch stopniach filtracji: pierwszym, otwartym, złożonym z 4 filtrów odżelaziaczy i drugim, zamkniętym, złożonym z 3 filtrów zamkniętych odmanganiaczy. Stacja ta została wyposażona

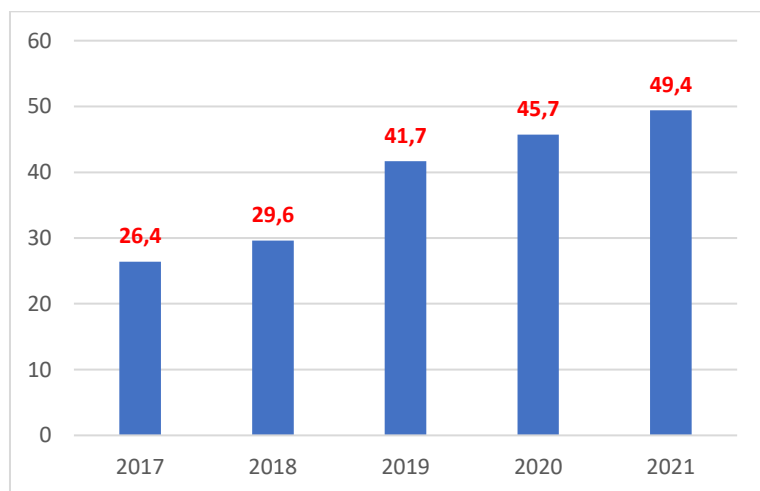
w dwa zbiorniki retencyjne na wodę uzdatnioną: nowy o pojemności 200 m³ (obecnie eksploatowany) oraz stary rezerwowowy dwukomorowy o pojemności 100 m³.

Na terenie gminy nie ma sieci gazowniczej. W kontekście sieci kanalizacyjno-wodociągowej widoczna są modernizacje sieci oraz budowę kanalizacji w sołectwie Małe Drzewce.

Zużycie wody na 1 mieszkańca na terenie gminy Szlichtyngowa w 2021 r. wynosiło 49,4 dam³.

W analizowanych latach 2017-2021 ilość wody zużytej na jednego mieszkańca przyjmuje tendencję **wzrostową**, co jest niepokojącym sygnałem zważywszy na fakt, że systematycznie maleje liczba mieszkańców gminy.

Wykres 12 Zużycie wody na 1 mieszkańca w gminie Szlichtyngowa w latach 2017-2021 [dam³/rok]

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Analiza uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych w ramach wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie gminy Szlichtyngowa została oparta na następujących wskaźnikach: wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej mierzony jest na podstawie sumy stosunku liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej i/lub przydomowych oczyszczalni ścieków do liczby zewidencjonowanych budynków mieszkalnych oraz stosunku liczby przyłączy do sieci wodociągowej do liczby zewidencjonowanych budynków. Niski wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (kolor czerwony) będzie wskazywał na ograniczenia w dostępie do sieci kanalizacyjnej czy wodociągowej na terenach poddanych analizie.

Z przeprowadzonej analizy dostępności do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wynika, iż w obszarze miejskim tylko ulice Jurija Gagarina, Lubuska, Łąkowa, Miodowa, Nowopolna, Sienkiewicza i Wielkopolska posiadają wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjno-wodociągowej poniżej średniej sumarycznej. Z kolei na obszarze wiejskim tylko sołectwo Małe Drzewce charakteryzuje się wskaźnikiem dostępności do sieci kanalizacyjno-wodociągowej poniżej średniej sumarycznej.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030

Tabela 23 Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne – zestawienie danych według ulic w obszarze miejskim (wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej)

Lp.	Ulica	Liczba zewidencjonowanych budynków mieszkalnych	Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej i/lub przydomowych oczyszczalni ścieków	Wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej	Liczba przyłączy do sieci wodociągowej	Wskaźnik dostępności do sieci wodociągowej	Średnia sumaryczna łączna (A + B) / 2	Wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w stosunku do średniej sumarycznej łącznej (czerwone – poniżej, zielone – powyżej)
				(liczba przyłączy kan./liczbę budynków*100)		(liczba przyłączy wod./liczbę budynków*100)		
				(A)		(B)		
1	Browarowa	5	5	100,00	5	100,00	100,00	
2	Cicha	3	3	100,00	3	100,00	100,00	
3	Daszyńskiego	19	19	100,00	19	100,00	100,00	
4	Dolnośląska	3	3	100,00	3	100,00	100,00	
5	Dożynkowa	15	15	100,00	15	100,00	100,00	
6	Dworcowa	17	17	100,00	16	94,12	97,06	
7	Gen. Władysława Sikorskiego	5	5	100,00	5	100,00	100,00	
8	Głogowska	22	22	100,00	22	100,00	100,00	
9	Juliusza Słowackiego	7	7	100,00	7	100,00	100,00	
10	Jurija Gagarina	7	7	100,00	5	71,43	85,71	
11	Leśna	1	1	100,00	1	100,00	100,00	
12	Lubuska	9	9	100,00	7	77,78	88,89	
13	Łąkowa	11	11	100,00	9	81,82	90,91	
14	Mikołaja Kopernika	7	7	100,00	7	100,00	100,00	
15	Miodowa	6	6	100,00	5	83,33	91,67	
16	Nowopolna	5	5	100,00	1	20,00	60,00	
17	Ogrodowa	25	25	100,00	24	96,00	98,00	
18	Połna	8	8	100,00	8	100,00	100,00	
19	Przemysłowa	1	1	100,00	1	100,00	100,00	
20	Pułaskiego	10	10	100,00	10	100,00	100,00	
21	Rynek	30	30	100,00	30	100,00	100,00	
22	Sienkiewicza	4	4	100,00	3	75,00	87,50	
23	Szeryfa	1	1	100,00	1	100,00	100,00	
24	Szkołna	6	6	100,00	6	100,00	100,00	
25	Św. Jana Pawła II	1	1	100,00	1	100,00	100,00	
26	Victorii	9	9	100,00	9	100,00	100,00	
27	Wielkopolska	6	6	100,00	5	83,33	91,67	
28	Wolności	25	25	100,00	25	100,00	100,00	
29	Wschowska	4	4	100,00	4	100,00	100,00	
30	Zachodu	4	4	100,00	4	100,00	100,00	
Średnia				100,00	Średnia	92,76	96,38	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 24 Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne – zestawienie danych według sołectw w obszarze wiejskim (wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej)

Lp.	Sołectwo	Liczba zewidencjonowanych budynków mieszkalnych	Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej i/lub przydomowych oczyszczalni ścieków	Wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej	Liczba przyłączy do sieci wodociągowej	Wskaźnik dostępności do sieci wodociągowej	Średnia sumaryczna łączna (A + B) / 2	Wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w stosunku do średniej sumarycznej łącznej (czerwone – poniżej, zielone – powyżej)
				(liczba przyłączy kan./liczbę budynków*100)		(liczba przyłączy wod./liczbę budynków*100)		
				(A)		(B)		
1	Dryżyna	64	64	100,00	64	100,00	100,00	
2	Gola	107	107	100	106	99,07	99,53	
3	Górczyna	86	86	100	85	98,84	99,42	
4	Jędrzychowice	91	91	100	91	100,00	100,00	
5	Kowalewo	70	70	100	70	100,00	100,00	
6	Małe Drzewce	26	0	0	26	100,00	50,00	
7	Nowe Drzewce	48	48	100	46	95,83	97,92	
8	Puszcza	13	13	100	12	92,31	96,15	
9	Stare Drzewce	143	143	100	143	100,00	100,00	
10	Wyszanów	56	56	100	55	98,21	99,11	
11	Zamysłów	78	78	100	78	100,00	100,00	
Średnia				90,91	Średnia	98,57	94,74	

Źródło: opracowanie własne

Dostępność do obiektów kulturalno-sportowych w kontekście uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych wskazuje na aktywność społeczną mieszkańców gminy. Występowanie takich obiektów wpływa na rozwój aktywności fizycznej, zwiększenie udziału i zaangażowania w życie społeczne gminy, a także stwarza odpowiednie warunki i możliwości do aktywnego spędzania czasu wolnego. Aktywizacja społeczna mieszkańców może być prowadzona w ramach uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych, co umożliwiając funkcjonujące na terenie gminy place zabaw dla najmłodszych i inne miejsca rekreacji (ścieżki rowerowe, ciągi piesze, boiska sportowe, parki ze ścieżkami zdrowia itp.) Dla celów rewitalizacyjnych ważne jest wspieranie działań inicjowanych przez instytucje kultury, ponieważ jest to również miejsce korzystne dla spotkań różnych grup społecznych i organizowanie dla nich zadań aktywizujących społecznie i stanowi jednocześnie bardzo dobry zasób służący integracji społeczności lokalnej.

Obecność obiektów kulturalno-rekreacyjnych czy sportowych stanowi o potencjale rozwojowym społeczności zamieszkującej dany obszar, w którym taka infrastruktura istnieje. **W ostatnich latach baza sportowo-rekreacyjna na terenie gminy Szlichtyngowa uległa znacznej poprawie.** Obiekty są ogólnodostępne, a ich użytkowanie jest bezpłatne. Na terenie gminy znajdują się boiska sportowe, które pełnią rolę zarówno miejsca uprawiania sportu, jak również miejsca rekreacji, ponieważ usytuowane są w ich obrębie sceny lub parkiety taneczne. Na terenie gminy znajduje się:

- boisko sportowe w Szlichtyngowej, przy ul. Przemysłowej. Na jego terenie znajduje się nowoczesny budynek szatni, który na mocy umowy użyczenia z dnia 08.07.2022 r. użytkuje MKS „Orzeł” Szlichtyngowa. Powierzchnia budynku szatniowego: 239,29 m², pomieszczenia: sędziowskie, biurowe, salka konferencyjna, magazyn sportowy, zaplecze gospodarcze, 4 szatnie, toalety, prysznice. Obiekt posiada płytę boiska po renowacji, samodzielną instalację do nawadniania murawy oraz nowe ogrodzenie boiska;
- boisko sportowe Szlichtyngowej - „Orlik 2012” przy ul. Daszyńskiego. Zlokalizowane są tu boiska uniwersalne wielozadaniowe, do gry w piłkę nożną oraz wielofunkcyjne (siatkówka, tenis ziemny, koszykówka). Obiekt jest otwarty od marca do listopada, znajduje się w trwałym zarządzie Zespołu Placówek Edukacyjnych;
- boisko do siatkówki plażowej w Szlichtyngowej, przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II;
- boisko sportowe w Wyszanowie. Zlokalizowane na działce nr 107/2, o powierzchni razem z parkiem 6,98 ha. Na boisku znajdują się dwie bramki z siatkami do gry w piłkę nożną;
- boisko sportowe w Kowalewie. Zlokalizowane na działce nr 87/1 o powierzchni 0,4062 ha. Na boisku znajdują się dwie bramki z siatkami do gry w piłkę nożną wraz z zamontowanymi za nimi piłkochwyty. Usytuowana jest tu także scena. Przy boisku znajduje się również siłownia zewnętrzna oraz plac zabaw z ogrodzeniem i obiektami małej architektury;
- boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Jędrzychowicach. Na boisku znajdują się dwie bramki z siatkami do gry w piłkę nożną, boisko do piłki siatkowej i nowo wybudowane boisko wielofunkcyjne.
- boisko sportowe w Jędrzychowicach. Zlokalizowane na działce nr 89/81 o powierzchni 1,0254 ha. Na boisku znajdują się dwie bramki z siatkami do gry w piłkę nożną wraz z zamontowanymi za nimi piłkochwyty. Usytuowana jest tu także scena wraz z parkietem tanecznym, stół do tenisa stołowego, plac zabaw oraz siłownia zewnętrzna;
- boisko sportowe w Górczynie. Zlokalizowane na działce nr 318/1 o powierzchni 0,1496 ha. Na boisku znajduje się boisko do siatkówki oraz kosz do gry w koszykówkę wyposażone w piłkochwyt, plac zabaw, siłownia oraz zaplecze;

- boisko sportowe w Zamysławie. Zlokalizowane na działce nr 333 o powierzchni 1,0300 ha. Na boisku znajdują się dwie bramki do gry w piłkę nożną. Usytuowana jest tu także scena wraz z parkietem tanecznym i 5 ławkami; Plac zabaw i siłownia zewnętrzna wybudowane w 2022 r.
- boisko sportowe w Goli. Zlokalizowane na działce nr 97/5 o powierzchni 0,4994 ha. Na boisku znajdują się dwie bramki do gry w piłkę nożną; Plac zabaw w wraz z siłownią zewnętrzną wybudowane w 2022 r.
- boisko sportowe w Starych Drzewcach. Zlokalizowane na działce nr 497 o powierzchni 1,8000 ha. Na boisku znajdują się dwie bramki do gry w piłkę nożną, scena wraz z parkietem tanecznym oraz boisko do siatkówki;
- boisko sportowe przy Szkole Podstawowej im. Danuty Siedzikówny „Inki” w Starych Drzewcach. Na boisku znajdują się bramki do gry w piłkę nożną, boisko do siatkówki plażowej, plac zabaw i siłownia.

W gminie przebiega **ścieżka pieszo-rowerowa z Górczyny do Jędrzychowic o długości 2,5 km i szerokości 3 m**. Mieszkańcy w sposób bezpieczny mogą jeździć na rowerze, rolnach czy uprawiać nordic-walking. Na terenie Puszczy znajduje się strzelnica sportowa, którą użytkuje Klub Strzelecki „Muszkiet” w Szlichtyngowej. Stowarzyszenie utrzymuje wzorowy stan strzelnicy oraz organizuje różne zawody strzeleckie, nawet o zasięgu wojewódzkim.

Dodatkowo w ramach małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy Szlichtyngowa dostępne są następujące miejsca i elementy sportowe:

- 1) Wyszanów - plac zabaw, siłownia zewnętrzna, betonowy stół do tenisa stołowego;
- 2) Dryżyna - plac zabaw, betonowy stół do tenisa stołowego;
- 3) Kowalewo (boisko) - plac zabaw, siłownia;
- 4) Kowalewo (szkoła) - plac zabaw, betonowy stół do tenisa stołowego;
- 5) Jędrzychowice (świątlica) - plac zabaw;
- 6) Jędrzychowice (boisko) - plac zabaw, betonowy stół do tenisa stołowego, siłownia zewnętrzna;
- 7) Górczyna - plac zabaw, siłownia, kosz do koszykówki wraz z piłkochwytem;
- 8) Górczyna – Park Górczyński - plac zabaw i siłownia, betonowy stół do tenisa stołowego, stół do gry w szachy;
- 9) Szlichtyngowa (ul. Miodowa) - plac zabaw;
- 10) Szlichtyngowa (ul. Dożynkowa) - plac zabaw, siłownia;
- 11) Szlichtyngowa (przedszkole) - plac zabaw;
- 12) Zamysłów – plac zabaw, siłownia zewnętrzna, betonowy stół do tenisa stołowego;
- 13) Gola - plac zabaw i siłownia, betonowy stół do tenisa stołowego;
- 14) Stare Drzewce - plac zabaw, betonowy stół do tenisa stołowego;
- 15) Stare Drzewce (szkoła) - plac zabaw, siłownia;
- 16) Nowe Drzewce - plac zabaw, betonowy stół do tenisa stołowego;
- 17) Małe Drzewce – plac zabaw, betonowy stół do tenisa stołowego.

W obszarze uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych poddano analizie wskaźnik dostępności do obiektów publicznych, który mierzony jest jako suma oceny dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnej zewidencjonowanych obiektów kulturalno-sportowych na

analizowanych obszarach. Dostępność do budynków użyteczności publicznej w myśl ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami stanowi istotny obszar analizy. Polityka rozwoju gminy powinna zaspokajać potrzeby mieszkańców w zakresie dostępności do zasobów kulturalnych, sportowych czy rekreacyjnych. **Na chwilę obecną niewielka liczba obiektów sportowych jest dostępna dla osób ze szczególnymi potrzebami pod względem architektonicznym.** Realizacja postanowień powyższej ustawy powinna wyznaczać kierunki rozwoju gminy, aby zapewnić dostępność architektoniczną, cyfrową i komunikacyjno-informacyjną oraz uwzględnić niniejsze obowiązki także w procesie rewitalizacji. **Pod tym względem w obszarze miejskim tylko ulica Daszyńskiego, Dożynkowa, Głogowska, Miodowa i Przemysłowa posiadają najkorzystniejszą sytuację w liczbie dostępnych obiektów kulturalno-sportowych.** Z kolei na obszarze wiejskim jedynie sołectwo **Dryżyna, Małe Drzewce, Nowe Drzewce i Puszcza** charakteryzują się wskaźnikiem poniżej średniej sumarycznej w dostępie do obiektów publicznych.

Tabela 25 Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne – zestawienie danych według ulic w obszarze miejskim (wskaźnik dostępności do obiektów publicznych)

Lp.	Ulica	Liczba ludności	Liczba obiektów kulturalno-sportowych	Liczba obiektów kulturalno-sportowych dostosowanych architektonicznie do osób ze szczególnymi potrzebami (B)	Dostępność komunikacyjna do obiektu (architektoniczna/samodzielne dotarcie do obiektu) TAK - 1p./NIE - 0p.	Dostępność cyfrowa i komunikacyjno-informacyjna obiektów TAK - 1p./NIE - 0p.	Suma (A + B + C + D)	Wskaźnik dostępności do obiektów publicznych w stosunku do średniej sumarycznej (czerwone – poniżej, zielone – powyżej)
			(A)		(C)	(D)		
1	Browarowa	13	0	0	0	0	0	
2	Cicha	6	0	0	0	0	0	
3	Daszyńskiego	73	2	2	2	0	6	
4	Dolnośląska	8	0	0	0	0	0	
5	Dożynkowa	49	1	1	1	0	3	
6	Dworcowa	93	0	0	0	0	0	
7	Gen. Władysława Sikorskiego	12	0	0	0	0	0	
8	Głogowska	101	1	1	1	0	3	
9	Juliusza Słowackiego	24	0	0	0	0	0	
10	Jurija Gagarina	16	0	0	0	0	0	
11	Leśna	3	0	0	0	0	0	
12	Lubuska	34	0	0	0	0	0	
13	Łąkowa	40	0	0	0	0	0	
14	Mikołaja Kopernika	31	0	0	0	0	0	
15	Miodowa	18	1	1	1	0	3	
16	Nowopolna	15	0	0	0	0	0	
17	Ogrodowa	99	0	0	0	0	0	
18	Połna	12	0	0	0	0	0	
19	Przemysłowa	7	1	1	1	0	3	
20	Pułaskiego	27	0	0	0	0	0	
21	Rynek	252	0	0	0	0	0	
22	Siemkiewicza	16	0	0	0	0	0	
23	Szeryfa	4	0	0	0	0	0	
24	Szkołna	18	0	0	0	0	0	
25	Św. Jana Pawła II	2	0	0	0	0	0	
26	Victorii	29	0	0	0	0	0	
27	Wielkopolska	24	0	0	0	0	0	
28	Wolności	175	0	0	0	0	0	
29	Wschowska	34	0	0	0	0	0	
30	Zachodu	15	0	0	0	0	0	
					Średnia sumaryczna		0,60	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 26 Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne – zestawienie danych według sołectw w obszarze wiejskim (wskaźnik dostępności do obiektów publicznych)

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności	Liczba obiektów kulturalno-sportowych	Liczba obiektów kulturalno-sportowych dostosowanych architektonicznie do osób ze szczególnymi potrzebami	Dostępność komunikacyjna do obiektu (architektoniczna/samodzielne dotarcie do obiektu) TAK - 1p./NIE - 0p.	Dostępność cyfrowa i komunikacyjno-informacyjna obiektów TAK - 1p./NIE - 0p.	Suma (A + B + C + D)	Wskaźnik dostępności do obiektów publicznych (A + B + C + D)
			(A)	(B)	(C)	(D)		(czerwone – poniżej, zielone – powyżej)
1	Dryżyna	219	1	1	1	0	3	
2	Gola	423	5	5	5	0	15	
3	Górczyna	524	5	5	5	0	15	
4	Jędrzychowice	656	5	5	5	0	15	
5	Kowalewo	269	6	6	6	0	18	
6	Małe Drzewce	82	2	2	2	0	6	
7	Nowe Drzewce	193	2	2	2	0	6	
8	Puszcza	22	1	1	1	0	3	
9	Stare Drzewce	742	6	6	6	0	18	
10	Wyszanów	228	4	4	4	0	12	
11	Zamysłów	351	4	4	4	0	12	
Średnia sumaryczna							11,18	

Źródło: opracowanie własne

Wskaźnikiem determinującym życie mieszkańców obszaru wiejskiego w obszarze funkcjonalno-przestrzennym jest także **dostępność do komunikacji publicznej**. Najczęściej tereny wiejskie posiadają ograniczone możliwości komunikacyjne, które szczególnie dla osób starszych czy nieposiadających własnych środków transportu, stanowią istotny problem organizacyjny. Analiza wskaźnika dostępności do komunikacji publicznej została oparta na analizie liczby dziennych kursów PKS na terenie gminy. Większa liczba dziennych kursów autobusowych stwarza możliwości łatwiejszego dotarcia do instytucji publicznych, tj. urząd, biblioteka, ośrodek kultury, przychodnia itp. Z kolei mniejsza ich liczba ogranicza możliwości mieszkańców w dotarciu do ww. instytucji i rozwojowi życia społecznego, kulturalnego czy rekreacyjnego. Na terenie miejskim nie funkcjonuje publiczna komunikacja miejska.

Z analizy danych wynika, że na terenie wiejskim jedynie sołectwo Górczyna i Jędrzychowice charakteryzują się wysokim wskaźnikiem dostępności komunikacyjnej (powyżej średniej sumarycznej).

Tabela 27 Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne – zestawienie danych według sołectw w obszarze wiejskim (wskaźnik dostępności do komunikacji publicznej)

Lp.	Sołectwo	Liczba dziennych kursów komunikacji publicznej	Średnia dostępność	Dostępności komunikacyjnej	Wskaźnik dostępności komunikacyjnej
		(A)	(B)	(C = A / B * 100)	(czerwone – poniżej, zielone – powyżej)
1	Dryżyna	0	6,36	0,00	
2	Gola	1	6,36	15,72	
3	Górczyna	30	6,36	471,70	
4	Jędrzychowice	30	6,36	471,70	
5	Kowalewo	0	6,36	0,00	
6	Małe Drzewce	3	6,36	47,17	
7	Nowe Drzewce	3	6,36	47,17	
8	Puszcza	0	6,36	0,00	
9	Stare Drzewce	3	6,36	47,17	
10	Wyszanów	0	6,36	0,00	
11	Zamysłów	0	6,36	0,00	
	Średnia	6,36	X	64,74	x

Źródło: opracowanie własne

METODOLOGIA INDEX OF MULTIPLE DEPRIVATION

Łączna wartość IMD w uwarunkowaniach przestrzenno-funkcjonalnych jest sumą wskaźnika dostępności do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej dostępności do obiektów publicznych oraz dostępności na obszarach wiejskich do komunikacji publicznej.

Zapis matematyczny: ZIELONY (1 punkt) + ŻÓŁTY (2 punkty) + CZERWONY (3 punkty) + CZERWONY II (4 punkty) + CZERWONY III (5 punktów).

Uwzględniając powyższe wskaźniki zdefiniowano obszary zdegradowanie w kontekście uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych. Należą do nich następujące ulice w obszarze miejskim: Jurija Gagarina, Lubuska, Łąkowa, Nowopolna, Sienkiewicza i Wielkopolska, a w obszarze wiejskim następujące sołectwa: Dryżyna, Małe Drzewce, Nowe Drzewce oraz Puszcza.

Tabela 28 Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne - wskaźnik IMD dla poszczególnych ulic w obszarze miejskim

Lp.	Ulica	Wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w stosunku do średniej sumarycznej łącznej	Wskaźnik dostępności do obiektów publicznych w stosunku do średniej sumarycznej	IMD przestrzenno-funkcjonalne (czerwone powyżej, zielone - poniżej)
1	Browarowa			4
2	Cicha			4
3	Daszyńskiego			2
4	Dolnośląska			4
5	Dożynkowa			2
6	Dworcowa			4
7	Gen. Władysława Sikorskiego			4
8	Głogowska			2
9	Juliusza Słowackiego			4
10	Jurija Gagarina			7
11	Leśna			4
12	Lubuska			7
13	Łąkowa			7
14	Mikołaja Kopernika			4
15	Miodowa			4
16	Nowopolna			7
17	Ogrodowa			4
18	Polna			4
19	Przemysłowa			2
20	Pułaskiego			4
21	Rynek			4
22	Sienkiewicza			7
23	Szeryfa			4
24	Szkołna			4
25	Św. Jana Pawła II			4
26	Victorii			4
27	Wielkopolska			7
28	Wolności			4
29	Wschowska			4
30	Zachodu			4
Średnia sumaryczna				4,33

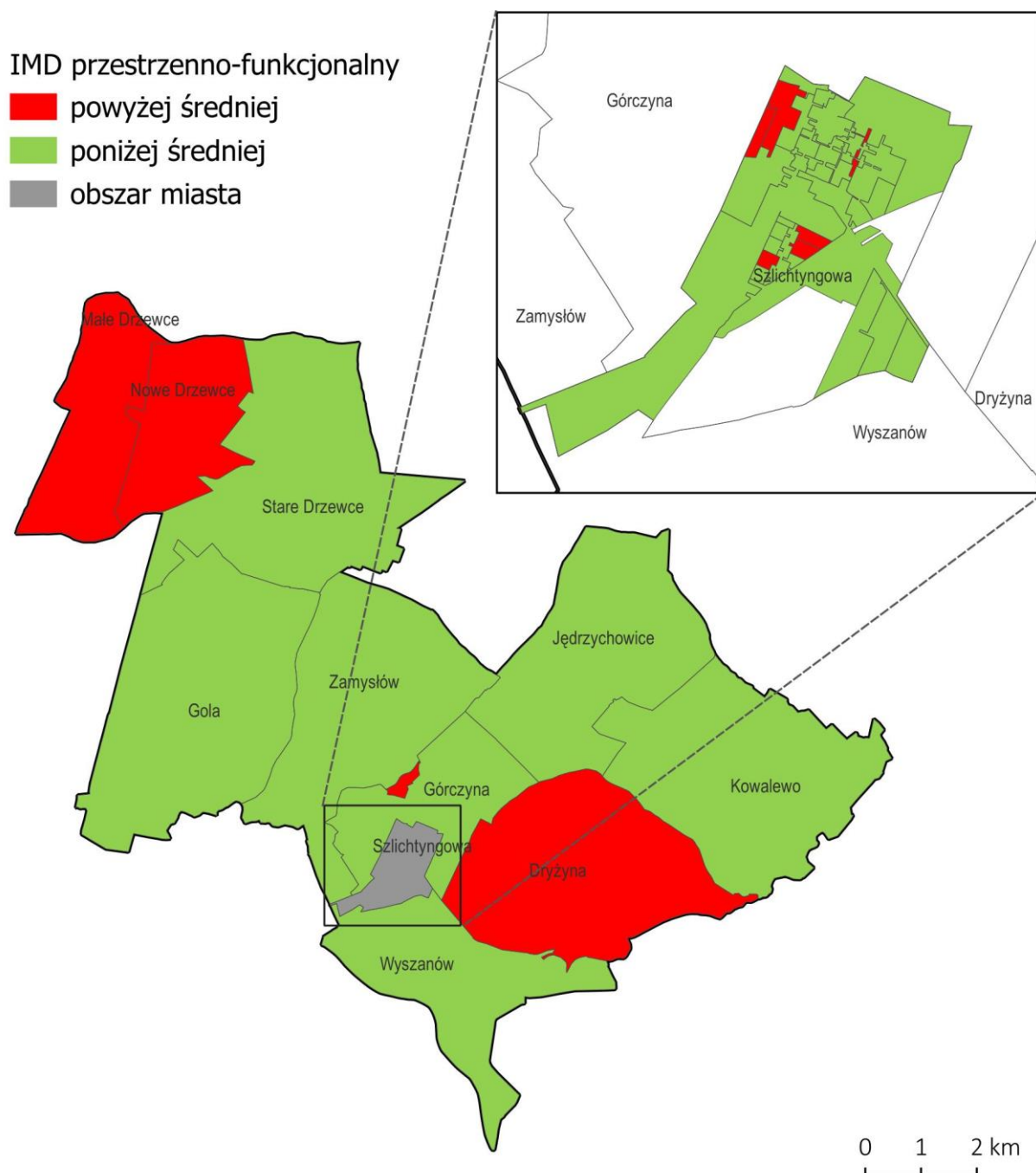
Źródło: opracowanie własne

Tabela 29 Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne - wskaźnik IMD dla poszczególnych sołectw w obszarze wiejskim

Lp.	Sołectwo	Wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w stosunku do średniej sumarycznej łącznej	Wskaźnik dostępności komunikacyjnej	Wskaźnik dostępności do obiektów publicznych	IMD przestrzenno-funkcjonalne (czerwone powyżej, zielone - poniżej)
1	Dryżyna				8
2	Gola				5
3	Górczyna				3
4	Jędrzychowice				3
5	Kowalewo				5
6	Małe Drzewce				12
7	Nowe Drzewce				8
8	Puszcza				8
9	Stare Drzewce				5
10	Wyszanów				5
11	Zamysłów				5
Średnia sumaryczna					6,09

Źródło: opracowanie własne

Mapa 4 IMD uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych

Źródło: opracowanie własne

IV.6 Analiza uwarunkowań środowiskowych

Uwarunkowania środowiskowe to całe spektrum czynników, które wpływają na środowisko przyrodnicze gminy Szlichtyngowa. Można pod tym względem przeanalizować jakość powietrza, masę wytwarzanych odpadów komunalnych, ilość azbestu, którym pokryte są nieruchomości, zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, itp. Ze względu na dostępność danych publicznych, na potrzeby przeprowadzenia analizy

uwarunkowań środowiskowych wzięto pod uwagę wskaźnik zanieczyszczenia azbestem oraz wskaźnik zanieczyszczenia powietrza na skutek wysokiej liczby źródeł ciepła wysokoemisyjnych.

Do określania poziomu jakości powietrza bierze się pod uwagę przede wszystkim stężenie pyłu zawieszonego PM₁₀ i benzo(a)piren. Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu. Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin. W województwie lubuskim pomiary jakości powietrza dokonywane są w podziale na trzy strefy: miasto Zielona Góra, miasto Gorzów Wielkopolski i strefę lubuską. **Gmina Szlichtyngowa należy do strefy lubuskiej.**

W rocznej ocenie jakości powietrza, wykonanej na podstawie dostępnych informacji dla 2021 r. z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę zdrowia ludzi, klasę C uzyskały wszystkie strefy ze względu na zanieczyszczenia powietrza benzo(a)pirenem. Ocenę przeprowadzono głównie w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w roku 2021 na stacjach włączonych do sieci Państwowego Monitoringu Środowiska. Jako metody uzupełniające wykorzystano dla wybranych zanieczyszczeń dostępne wyniki modelowania, a także metody szacowania uwzględniające modelowanie, pomiary oraz informację o lokalizacji źródeł i wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Tabela 30 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM_{2,5})

Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
miasto Gorzów Wielkopolski	PL0801	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	A1 ³
miasto Zielona Góra	PL0802	A	A	A	A	A ¹	A	A	A	A	A	C	A1 ³
strefa lubuska	PL0803	A	A	A	A	A ²	A	A	C	A	A	C	A1 ³
¹⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D1													
²⁾ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2													
³⁾ Dla pyłu zawieszonego PM _{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, wszystkie strefy uzyskały klasę A													

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie lubuskim. Raport wojewódzki za rok 2021, s. 84.

Z kolei w rocznej ocenie jakości powietrza, wykonanej na podstawie dostępnych informacji dla 2021 r. z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę roślin, w przypadku wszystkich zanieczyszczeń strefa lubuska uzyskała klasę A. Na uwzględnionym w ocenie stanowisku pomiarowym tła pozamiejskiego, zlokalizowanym w Smolarach Bytnickich, nie zanotowano wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego określonego dla tego celu ochrony. Podobnie na

brak przekroczeń wskazywały również dostępne dla 2021 roku wyniki modelowania matematycznego transportu i przemian substancji w powietrzu.

Tabela 31 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)

Nazwa strefy	Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
strefa lubuska	PL0803	A	A	A ¹
1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa lubuska uzyskała klasę D2				

Źródło: Roczna ocena powietrza w województwie lubuskim. Raport wojewódzki za rok 2021, s. 95.

Jakość powietrza na terenie gminy Szlichtyngowa jest bardzo dobra. Do dwóch głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza w gminie Szlichtyngowa można zaliczyć zanieczyszczenia komunikacyjne oraz pochodzące ze źródeł niskiej emisji. W okresie jesienno-zimowym zwiększa się ryzyko występowania przekroczeń średniorocznych stężeń benzo(a)pirenu, które wynikają ze szkodliwej działalności człowieka (niewłaściwym ogrzewaniem gospodarstw domowych). Zgodnie z uchwalonym *Programem ochrony powietrza dla strefy lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych*³ w gminie Szlichtyngowa wskazano, że emisja zanieczyszczeń w 2018 r. dla PM₁₀ wynosiła 52,56 Mg, a dla PM_{2,5} – 51,75 Mg. Z kolei emisja zanieczyszczeń benzo(a)pirenu w 2018 r. w gminie wynosiła 0,0291 Mg, co w porównaniu z innymi gminami w województwie wskazuje na dość wysokie wskaźniki zanieczyszczenia powietrza.

Tabela 32 Wielkość emisji z sektora komunalno-bytowego na terenie gminy Szlichtyngowa w 2018 r.

Gmina Szlichtyngowa	Emisja w 2018 r.		
	PM ₁₀ (Mg)	PM _{2,5} (Mg)	B(a)P (Mg)
	52,56	51,75	0,0291

Źródło: Program ochrony powietrza dla stref lubuskiej wraz z planem działań krótkoterminowych, s. 64.

Duży wpływ na jakość środowiska ma również właściwa i racjonalna gospodarka odpadami komunalnymi. Od 1 lipca 2013 r. obowiązuje w Polsce nowy system gospodarki odpadami. Gmina Szlichtyngowa zorganizowała odbiór odpadów komunalnych od nieruchomości zamieszkałych, nieruchomości niezamieszkałych, tzn. zakładów i przedsiębiorstw, sklepów i obiektów użyteczności publicznej.

Zadania gospodarki odpadami komunalnymi realizowane są na terenie gminy Szlichtyngowa przez Związek Międzygminny „Eko-Przyszłość” w Nowej Soli. W 2021 r. liczba deklaracji na segregowanie odpadów komunalnych z terenu gminy Szlichtyngowa wynosiła łącznie 1 306, w tym nieruchomości zamieszkałe – 1 233 oraz niezamieszkałe – 73. Odbiorem odpadów z terenu gminy zajmuje się firma Spółka Komunalna Wschowa Sp. z o.o. we Wschowie, która również obsługuje gminę Wschowa i gminę Sława.

Na terenie gminy Szlichtyngowa nie ma zlokalizowanego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, lecz na terenie 13 gmin należących do Związku Międzygminnego „Eko-Przyszłość” w Nowej Soli znajduje się 10 PSZOK-ów, które zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Wschowa, Sława, Kargowa, Bojadła, Kolsk, Nowa Sól, Okopiec, Bytom Odrzański, Kozuchów oraz Nowe Miasteczko.

³ Załącznik do uchwały Nr XXII/323/20 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 7 września 2020 r.

W 2021 r. **osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych dla gminy Szlichtyngowa wynosił 25,17%**. Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych osiągnął wskaźnik 100%. Z kolei **poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wynosił 21,14%**.

W analizowanych latach 2017-2021 można odnotować w gminie Szlichtyngowa wzrost odebranych odpadów komunalnych niesegregowanych. W 2021 r. odebrano łącznie 980,08 Mg odpadów niesegregowanych. Na przestrzeni badanych lat wzrost odpadów jest niewielki, jednakże porównując dane z roku 2018 i 2021 odnotowano wzrost odebranych odpadów niesegregowanych o 171,26 Mg. **Zadowalający jest fakt, że wraz ze wzrostem odpadów wzrasta również wskaźnik segregowanych odpadów komunalnych.** W latach 2016-2021 wynosi on 328,01 Mg, co świadczy o większej świadomości mieszkańców na temat ochrony środowiska, dbania o ekologię i możliwości powtórnego wykorzystania surowców tj. plastik, szkło czy papier.

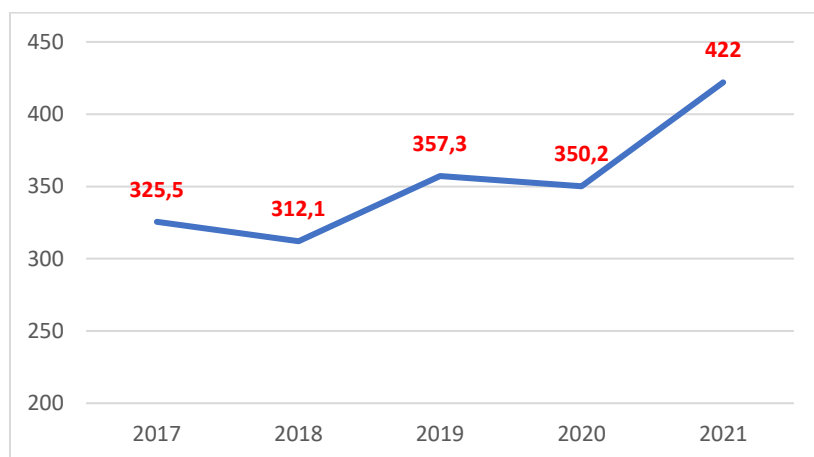
Tabela 33 Ilość odpadów segregowanych i niesegregowanych odebranych z terenu gminy Szlichtyngowa w latach 2016-2021

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021
Ilość odpadów odebranych segregowanych [Mg]	334,58	291,61	470,40	360,0	526,32
Ilość odpadów odebranych niesegregowanych [Mg]	962,08	884,54	808,82	914,40	980,08

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 66.

Wraz z odnotowanym wzrostem odebranych odpadów komunalnych segregowanych i niesegregowanych wzrasta wskaźnik ilości odpadów przypadających na 1 mieszkańca z gminy Szlichtyngowa. W 2016 r. jeden mieszkaniec produkował 315 Mg odpadów w ciągu roku, a w 2021 r. aż 422 Mg. Wzrost tego wskaźnika świadczy o zwiększonym popycie na różnego rodzaju materiały i produkty pakowane.

Wykres 13 Ilość odpadów przypadających na 1 mieszkańca w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Planowane działania w kontekście dalszego rozwoju gminy powinny uwzględniać również aspekty ochrony środowiska. Odpowiednia edukacja ekologiczna realizowana przez instytucje oświatowe, kulturalne, społeczne, sportowe oraz samorząd lokalny powinny dążyć realizacji tego zadania na jak

najwyższym poziomie, a działania rewitalizacyjne powinny uwzględniać również aspekty środowiskowe.

W ramach analizy wskaźnika nieekologicznych źródeł ciepła przeanalizowano liczbę wysokoemisyjnych źródeł ciepła w stosunku do ogólnej liczby źródeł ciepła i na tej podstawie określony został wskaźnik zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego i występowania smogu. Jakość powietrza świadczy także o jakości życia mieszkańców oraz o potencjale rozwojowym gminy pod względem atrakcyjności do osiedlania się. **Z analizy danych wynika, że w obszarze miejskim największe zanieczyszczenie powietrza występuje na większości ulic w mieście, a na obszarze wiejskim sytuacja przedstawia się następująco: w części sołectw występują liczne wysokoemisyjne źródła ciepła, które wpływają na zanieczyszczenie powietrza, a w drugiej części wskaźnik zanieczyszczenia powietrza wykazuje tendencję poniżej średniej sumarycznej, co oznacza, że mniejsza liczba źródeł wysokoemisyjnych występuje na tych obszarach (Dryżyna, Gola, Jędrzychowice, Małe Drzewce, Nowe Drzewce).**

Tabela 34 Uwarunkowania środowiskowe - zestawienie danych według ulic w obszarze miejskim (wskaźnik zanieczyszczenia powietrza)

Lp.	Ulica	Ogólna liczba źródeł ciepła	Liczba źródeł ciepła wysokoemisyjnych	Wskaźnik zanieczyszczenia powietrza [%]	Wskaźnik zanieczyszczenia powietrza w stosunku do średniej sumarycznej
		(A)	(B)	(C=B/A*100)	(czerwone – powyżej, zielone – poniżej)
1	Browarowa	10	7	70,00	
2	Cicha	3	1	33,33	
3	Daszyńskiego	45	20	44,44	
4	Dołnośląska	3	1	33,33	
5	Dożynkowa	15	13	86,67	
6	Dworcowa	40	34	85,00	
7	Gen. Władysława Sikorskiego	6	6	100,00	
8	Głogowska	57	42	73,68	
9	Juliusza Słowackiego	8	6	75,00	
10	Jurija Gagarina	7	7	100,00	
11	Leśna	1	1	100,00	
12	Lubuska	10	10	100,00	
13	Łąkowa	12	10	83,33	
14	Mikołaja Kopernika	7	7	100,00	
15	Miodowa	7	6	85,71	
16	Nowopolna	5	5	100,00	
17	Ogrodowa	34	29	85,29	
18	Polna	7	6	85,71	
19	Przemysłowa	7	3	42,86	
20	Pułaskiego	15	11	73,33	
21	Rynek	140	88	62,86	
22	Sienkiewicza	4	4	100,00	
23	Szeryfa	2	2	100,00	
24	Szkołna	6	5	83,33	
25	Św. Jana Pawła II	1	1	100,00	
26	Victorii	12	11	91,67	
27	Wielkopolska	6	6	100,00	
28	Wolności	61	51	83,61	
29	Wschowska	14	12	85,71	
30	Zachodu	1	1	100,00	
Średnia sumaryczna				82,16	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 35 Uwarunkowania środowiskowe - zestawienie danych według sołectw w obszarze wiejskim (wskaźnik zanieczyszczenia powietrza)

Lp.	Sołectwo	Ogólna liczba źródeł ciepła	Liczba źródeł ciepła wysokoemisyjnych	Wskaźnik zanieczyszczenia powietrza [%]	Wskaźnik zanieczyszczenia powietrza w stosunku do średniej sumarycznej
		(A)	(B)	(C=B/A*100)	(czerwone – powyżej, zielone – poniżej)
1	Dryżyna	79	56	70,89	
2	Gola	157	115	73,25	
3	Górczyna	99	83	83,84	
4	Jędrzychowice	215	174	80,93	
5	Kowalewo	99	82	82,83	
6	Małe Drzewce	40	30	75,00	
7	Nowe Drzewce	86	68	79,07	
8	Puszcza	13	12	92,31	
9	Stare Drzewce	236	201	85,17	
10	Wyszanów	79	69	87,34	
11	Zamysłów	115	99	86,09	
Średnia symaryczna				81,52	

Źródło: opracowanie własne

W związku z obowiązkami wynikającymi z wieloletniego programu pn. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” gmina Szlichtyngowa realizuje *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu województwa lubuskiego*. Na terenie gminy Szlichtyngowa zewidencjonowano łącznie 1 249 103 kg wyrobów zawierających azbest. W tym u osób fizycznych azbest występuje w wielkości 958 309 kg, natomiast u osób prawnych – 290 794 kg.

Mapa 5 Azbest występujący na terenie gminy Szlichtyngowa

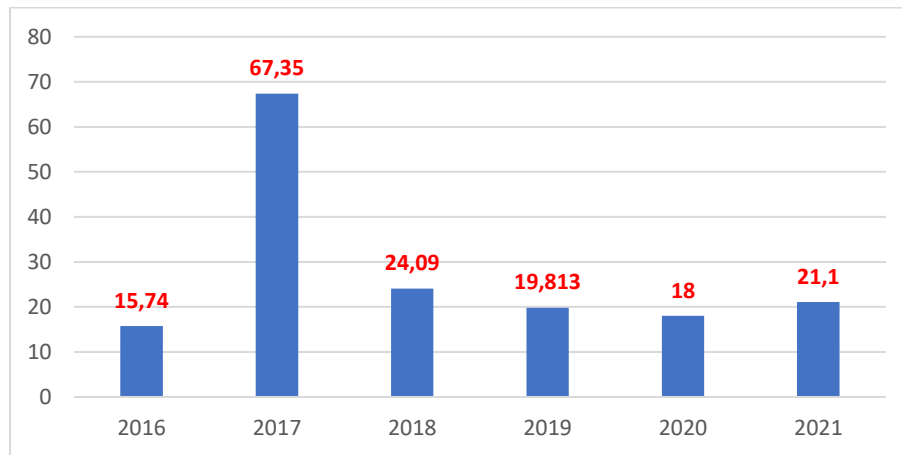

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 64.

W gminie Szlichtyngowa zinwentaryzowano 76 516 m² pokryw dachowych stanowiących płyty azbestowo-cementowe faliste oraz płaskie, stosowane w przeważającej większości jako pokrycia dachowe budynków mieszkalnych, gospodarczych i przemysłowych. Zdecydowana większość wyrobów azbestowych występuje na budynkach gospodarczych. Pokrycia dachów mieszkalnych stanowią ok. 3,6% całości. Gmina Szlichtyngowa podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na lata 2015-2032*.

Od 2016 roku gmina corocznie przystępuje do realizacji zadania polegającego na usuwaniu wyrobów zawierających azbest przy pomocy dotacji ze środków WFOŚiGW oraz NFOŚiGW. **Do tej pory usunięto łącznie 166,093 Mg wyrobów zawierających azbest.**

Wykres 14 Ilość zutylizowanego azbestu w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2021 [Mg]

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 65.

Z danych Urzędu Miasta i Gminy wynika, że kilka, kilkanaście gospodarstw domowych każdego roku usuwa zewidencjonowany azbest na swoich posesjach. W latach 2019-2022 łączna waga całkowitego demontażu i odbioru materiałów azbestowych wynosiła 55 694,4 kg, z tego najwięcej udało się unieszkodliwić w roku 2020.

Tabela 36 Liczba gospodarstw utylizująca azbest oraz waga całkowita zutylizowanego azbestu w latach 2019-2022

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
Liczba gospodarstw	10	9	13	8
Liczba przeprowadzonego demontażu	1	4	1	1
Liczba odbioru	9	5	12	7
Waga demontaż [kg]	850	14 790	1 800	935
Waga odbiór [kg]	15 590	3 210	10 730	7 789,4
Waga całkowita demontaż/odbiór	16 440	18 000	12 530	8 724,4

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta i gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, s. 65.

W ramach analizy uwarunkowań środowiskowych wzięto pod uwagę wskaźnik zanieczyszczenia azbestem, który liczony jest jako stosunek ilości zutylizowanego azbestu do ilości azbestu zewidencjonowanego w analizowanej jednostce. Wartość powyżej średniej sumarycznej (kolor czerwony) wskazuje na dużą ilość zanieczyszczenia jednostki wyrobami zawierającymi azbest, co w konsekwencji może prowadzić do większej liczby osób chorujących na tych obszarach.

Najbardziej zdegradowane pod względem zanieczyszczenia azbestem jest na obszarze miejskim ulica Wolności. Na obszarze miasta Szlichtyngowa nie zewidencjonowano dużej ilości występowania materiałów zawierających azbest. **Z kolei na obszarze wiejskim najbardziej zagrożonymi sołectwami pod względem zanieczyszczenia azbestem są sołectwa: Jędrzychowice, Kowalewo, Wyszánów i Zamysłów.**

Tabela 37 Uwarunkowania środowiskowe - zestawienie danych według ulic w obszarze miejskim (wskaźnik zanieczyszczenia azbestem)

Lp.	Ulica	Ilość zewidencjonowanego azbestu [kg]	Ilość zutylizowanego azbestu [kg]	Procentowe zutylizowanie azbestu	Wskaźnik zanieczyszczenia azbestem [%]	Wskaźnik zanieczyszczenia azbestem w stosunku do średniej sumarycznej
		(A)	(B)	(C = B / A* 100)	D = [100%-C]	(czerwone – powyżej, zielone – poniżej)
1	Browarowa	0	0	0,00	0,00	
2	Cicha	0	0	0,00	0,00	
3	Daszyńskiego	0	0	0,00	0,00	
4	Dolnośląska	0	0	0,00	0,00	
5	Dożynkowa	0	0	0,00	0,00	
6	Dworcowa	0	0	0,00	0,00	
7	Gen. Władysława Sikorskiego	0	0	0,00	0,00	
8	Głogowska	0	0	0,00	0,00	
9	Juliusza Słowackiego	0	0	0,00	0,00	
10	Jurija Gagarina	0	0	0,00	0,00	
11	Leśna	0	0	0,00	0,00	
12	Lubuska	0	0	0,00	0,00	
13	Łąkowa	0	0	0,00	0,00	
14	Mikołaja Kopernika	0	0	0,00	0,00	
15	Miodowa	0	0	0,00	0,00	
16	Nowopolna	0	0	0,00	0,00	
17	Ogrodowa	0	0	0,00	0,00	
18	Pólna	0	0	0,00	0,00	
19	Przemysłowa	0	0	0,00	0,00	
20	Pułaskiego	0	0	0,00	0,00	
21	Rynek	0	0	0,00	0,00	
22	Sienkiewicza	0	0	0,00	0,00	
23	Szeryfa	0	0	0,00	0,00	
24	Szkołna	0	0	0,00	0,00	
25	Św. Jana Pawła II	0	0	0,00	0,00	
26	Victorii	0	0	0,00	0,00	
27	Wielkopolska	170	170	0,00	0,00	
28	Wolności	2040	750	36,76	63,24	
29	Wschowska	0	0	0,00	0,00	
30	Zachodu	0	0	0,00	0,00	
Średnia sumaryczna					2,11	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 38 Uwarunkowania środowiskowe - zestawienie danych według sołectw w obszarze wiejskim (wskaźnik zanieczyszczenia azbestem)

Lp.	Sołectwo	Ilość zewidencjonowanego azbestu [kg]	Ilość zutylizowanego azbestu [kg]	Procentowe zutylizowanie azbestu	Wskaźnik zanieczyszczenia azbestem [%]	Wskaźnik zanieczyszczenia azbestem w stosunku do średniej sumarycznej
		(A)	(B)	(C = B / A* 100)	D = [100%-C]	(czerwone – powyżej, zielone – poniżej)
1	Dryżyna	0	0	0,00	0,00	
2	Gola	0	0	0,00	0,00	
3	Górczyna	0	0	0,00	0,00	
4	Jędrzychowice	360818	500	0,14	99,86	
5	Kowalewo	37022	1100	2,97	97,03	
6	Małe Drzewce	0	0	0,00	0,00	
7	Nowe Drzewce	0	0	0,00	0,00	
8	Puszcza	0	0	0,00	0,00	
9	Stare Drzewce	0	0	0,00	0,00	
10	Wyszanów	283254	5880	2,08	97,92	
11	Zamysłów	179143	3200	1,79	98,21	
Średnia sumaryczna					35,73	

Źródło: opracowanie własne

METODOLOGIA INDEX OF MULTIPLE DEPRIVATION

Łączna wartość IMD w uwarunkowaniach środowiskowych jest sumą wskaźnika zanieczyszczenia powietrza i zanieczyszczenia azbestem.

Zapis matematyczny: ZIELONY (1 punkt) + CZERWONY I (3 punkty) + CZERWONY II (4 punkty)

Uwzględniając powyższe wskaźniki zdefiniowano obszary zdegradowanie w kontekście uwarunkowań środowiskowych. Należą do nich większość ulic w obszarze miejskim oraz następujące sołectwa w obszarze wiejskim: Kowalewo, Wyszanów i Zamysłów.

Tabela 39 Uwarunkowania środowiskowe - wskaźnik IMD dla poszczególnych ulic w obszarze miejskim

Lp.	Ulica	Wskaźnik zanieczyszczenia azbestem w stosunku do średniej sumarycznej	Wskaźnik zanieczyszczenia powietrza w stosunku do średniej sumarycznej	IMD środowiskowe (czerwone powyżej, zielone - poniżej)
1	Browarowa			2
2	Cicha			2
3	Daszyńskiego			2
4	Dolnośląska			2
5	Dożynkowa			4
6	Dworcowa			4
7	Gen. Władysława Sikorskiego			4
8	Głogowska			2
9	Juliusza Słowackiego			2
10	Jurija Gagarina			4
11	Leśna			4
12	Lubuska			4
13	Łąkowa			4
14	Mikołaja Kopernika			4
15	Miodowa			4
16	Nowopolna			4
17	Ogródowa			4
18	Polna			4
19	Przemysłowa			2
20	Pułaskiego			2
21	Rynek			2
22	Sienkiewicza			4
23	Szeryfa			4
24	Szkolna			4
25	Św. Jana Pawła II			4
26	Victorii			4
27	Wielkopolska			4
28	Wolności			7
29	Wschowska			4
30	Zachodu			4
Średnia sumaryczna				3,50

Źródło: opracowanie własne

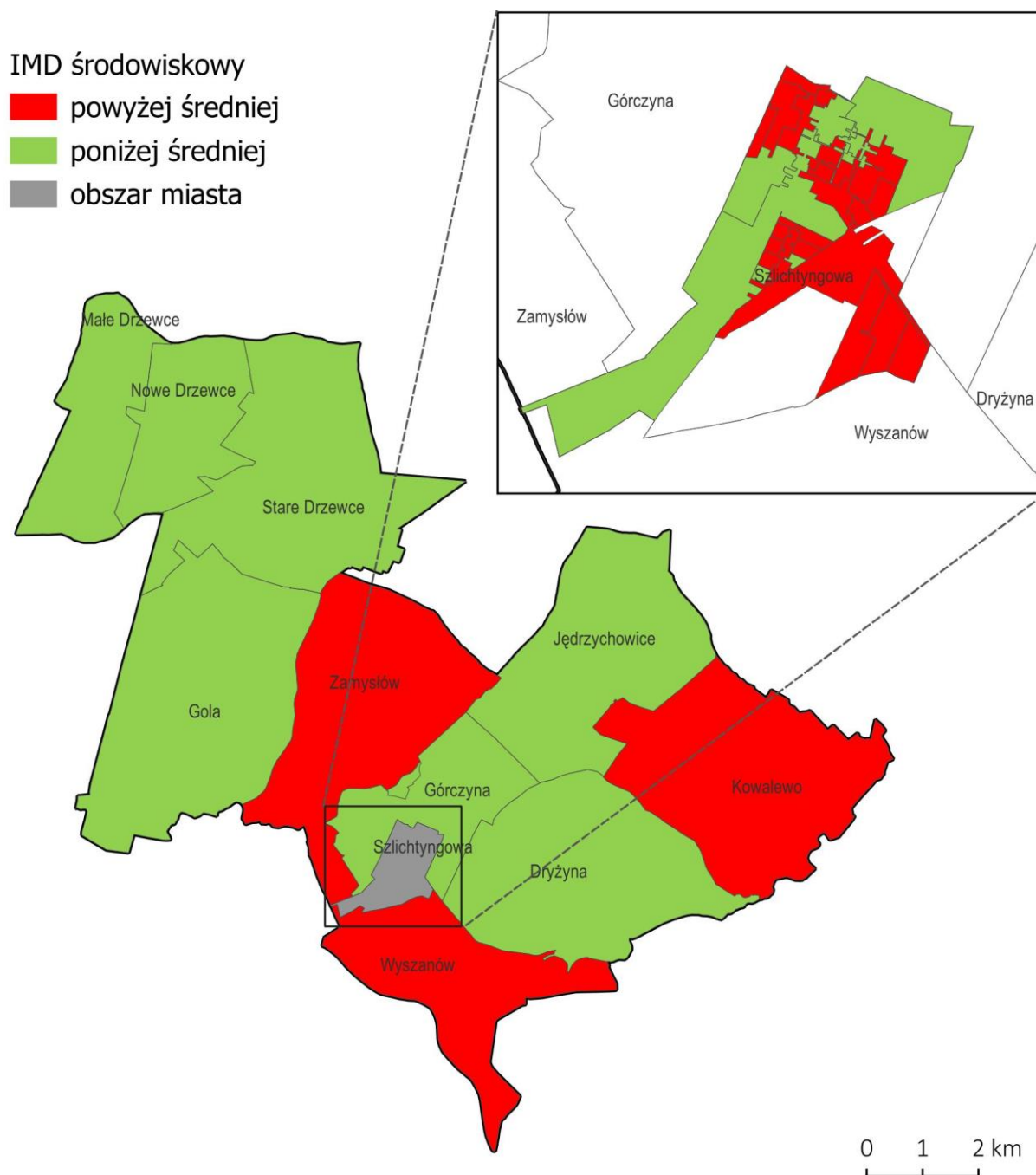
Tabela 40 Uwarunkowania środowiskowe - wskaźnik IMD dla poszczególnych sołectw w obszarze wiejskim

Lp.	Sołectwo	Wskaźnik zanieczyszczenia azbestem w stosunku do średniej sumarycznej	Wskaźnik zanieczyszczenia powietrza w stosunku do średniej sumarycznej	IMD środowiskowe (czerwone powyżej, zielone - poniżej)
1	Dryżyna			2
2	Gola			2
3	Górczyna			4
4	Jędrzychowice			4
5	Kowalewo			7
6	Małe Drzewce			2
7	Nowe Drzewce			2
8	Puszcza			4
9	Stare Drzewce			4
10	Wyszanów			7
11	Zamysłów			7
Średnia sumaryczna				4,09

Źródło: opracowanie własne

Mapa 6 IMD dla uwarunkowań środowiskowych

Źródło: opracowanie własne

IV.7 Analiza uwarunkowań technicznych

Analizując uwarunkowania techniczne należy zweryfikować stan budynków mieszkalnych na terenie gminy. Stan obiektów budowlanych ma wpływ na degradację obszaru i możliwość rozwoju jego potencjału w przyszłości lub wystąpienie deficytów uniemożliwiających efektywne przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym. Obiekty zaniedbane, zniszczone i ulegające naturalnej degradacji mają negatywny wpływ na środowisko. Ponadto stanowią o braku atrakcyjności regionu, ulicy, sołectwa do zamieszkania i tym samym o potrzebie dokonywania remontów, modernizacji itp. Dzielnice pełne zdegradowanych i zniszczonych budynków nie stanowią atrakcyjnego miejsca do zamieszkania,

są raczej kojarzone z wykluczeniem społecznym, gdzie nawarstwiają się problemy społeczne (np. bezrobocie, alkoholizm, przemoc w rodzinie). W związku z tym należy zwrócić uwagę na podobszary, gdzie zdewastowane i zniszczone budynki mieszkalne występują najliczniej, aby tym samym podjąć działania naprawcze, które będą minimalizowały ryzyko wystąpienia wykluczenia społecznego mieszkańców gminy. Efektywność wykorzystania obiektów budowlanych oraz możliwość prowadzenia działań pozwalających na wyprowadzenie obszaru z sytuacji kryzysowej w pozostałych uwarunkowaniach, wpływa na procesy rewitalizacyjne, które będą mogły być prowadzone w przyszłości.

Miasto, głównie okolice rynku, charakteryzuje się starą zabudową mieszkaniową w formie kamienic. Kamienice te posiadają zły stan techniczny, elewacja jest uszkodzona, dachy wymagają napraw, klatki schodowe są często zdewastowane. Budynki te bardzo często ogrzewane są piecami węglowymi, które zanieczyszczają stan powietrza atmosferycznego. Nowe budownictwo na obszarze gminy Szlichtyngowa powstaje głównie na terenach wiejskich, gdzie budowane są domki jednorodzinne, które wykorzystują już nowoczesne technologie OZE w zakresie ogrzewania. Z danych Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa wynika, że na terenie gminy znajduje się ogółem 1 058 budynków mieszkalnych, z czego 782 zlokalizowanych jest na terenach wiejskich. Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r. w obszarze miejskim wynosi 157 oraz w obszarze wiejskim – 599, co wskazuje, że 71,5% zabudowy mieszkaniowej na terenie gminy stanowią budynki stare, wymagające renowacji, odnowy i termomodernizacji.

Uwzględniając **uwarunkowania techniczne** w ramach wyznaczania obszaru zdegradowanego na terenie gminy Szlichtyngowa wzięto pod uwagę wskaźnik potencjalnego zużycia technicznego budynków jako utratę wartości budowlanej wynikającej z upływu czasu. Degradacja budynków mieszkalnych stanowi również informację o sytuacji finansowej ludności zamieszkującej obszar zdegradowany. Wyższy wskaźnik potencjalnego zużycia technologicznego budynków niesie za sobą informację o niższych możliwościach finansowych osób zamieszkujących te budynki. Analiza tego wskaźnika określa także wielkość zapotrzebowania na prace remontowe oraz charakteryzuje podobszar z dużą częstotliwością występowania zdegradowanych budynków jako obszar mało atrakcyjny do zamieszkania, co w efekcie przekłada się na niski potencjał społeczno-gospodarczy i brak potencjalnych możliwości rozwojowych.

Z analizy danych wynika, że na obszarze miejskim połowa ulic charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem potencjalnego zużycia technicznego budynków (kolor czerwony), a w przypadku obszaru wiejskiego tylko sołectwo Gola, Górczyna i Puszcza mają wskaźnik poniżej potencjalnego zużycia technicznego budynków mieszkalnych (kolor zielony).

Tabela 41 Uwarunkowania techniczne - wskaźnik IMD dla poszczególnych ulic w obszarze miejskim

Lp.	Ulica	Liczba ludności	Liczba zewidencjonowanych budynków mieszkalnych	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.	Wskaźnik potencjalnego zużycia technicznego budynków (utrata wartości budowlanej wynikającej z upływu czasu)	Wskaźnik potencjalnego zużycia technicznego budynków do wartości średniej sumarycznej
			(A)	(B)	(C = B / A * 100)	(czerwone – powyżej, zielone – poniżej)
1	Browarowa	13	5	4	80,00	
2	Cicha	6	3	3	100,00	
3	Daszyńskiego	73	19	17	89,47	
4	Dolnośląska	8	3	0	0,00	
5	Dożynkowa	49	15	0	0,00	
6	Dworcowa	93	17	10	58,82	
7	Gen. Władysława Sikorskiego	12	5	0	0,00	
8	Głogowska	101	22	18	81,82	
9	Juliusza Słowackiego	24	7	0	0,00	
10	Jurija Gagarina	16	7	0	0,00	
11	Leśna	3	1	0	0,00	
12	Lubuska	34	9	0	0,00	
13	Łąkowa	40	11	0	0,00	
14	Mikołaja Kopernika	31	7	0	0,00	
15	Miodowa	18	6	5	83,33	
16	Nowopolna	15	5	0	0,00	
17	Oгородowa	99	25	24	96,00	
18	Polna	12	8	4	50,00	
19	Przemysłowa	7	1	1	100,00	
20	Pułaskiego	27	10	10	100,00	
21	Rynek	252	30	30	100,00	
22	Sienkiewicza	16	4	3	75,00	
23	Szeryfa	4	1	0	0,00	
24	Szkołna	18	6	0	0,00	
25	Św. Jana Pawła II	2	1	0	0,00	
26	Victorii	29	9	0	0,00	
27	Wielkopolska	24	6	0	0,00	
28	Wolności	175	25	24	96,00	
29	Wschowska	34	4	4	100,00	
30	Zachodu	15	4	0	0,00	
Średnia sumaryczna					40,35	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 42 Uwarunkowania techniczne - wskaźnik IMD dla poszczególnych sołectw w obszarze wiejskim

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności	Liczba zewidencjonowanych budynków mieszkalnych	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 r.	Wskaźnik potencjalnego zużycia technicznego budynków (utrata wartości budowlanej wynikającej z upływu czasu)	Wskaźnik potencjalnego zużycia technicznego budynków do wartości średniej sumarycznej
			(A)	(B)	(C = B / A * 100)	(czerwone – powyżej, zielone – poniżej)
1	Dryżyna	219	64	50	78,13	
2	Gola	423	107	72	67,29	
3	Górczyna	524	86	48	55,81	
4	Jędrzychowice	656	91	70	76,92	
5	Kowalewo	269	70	55	78,57	
6	Małe Drzewce	82	26	22	84,62	
7	Nowe Drzewce	193	48	41	85,42	
8	Puszcza	22	13	7	53,85	
9	Stare Drzewce	742	143	125	87,41	
10	Wyszanów	228	56	43	76,79	
11	Zamysłów	351	78	66	84,62	
Średnia sumaryczna					75,40	

Źródło: opracowanie własne

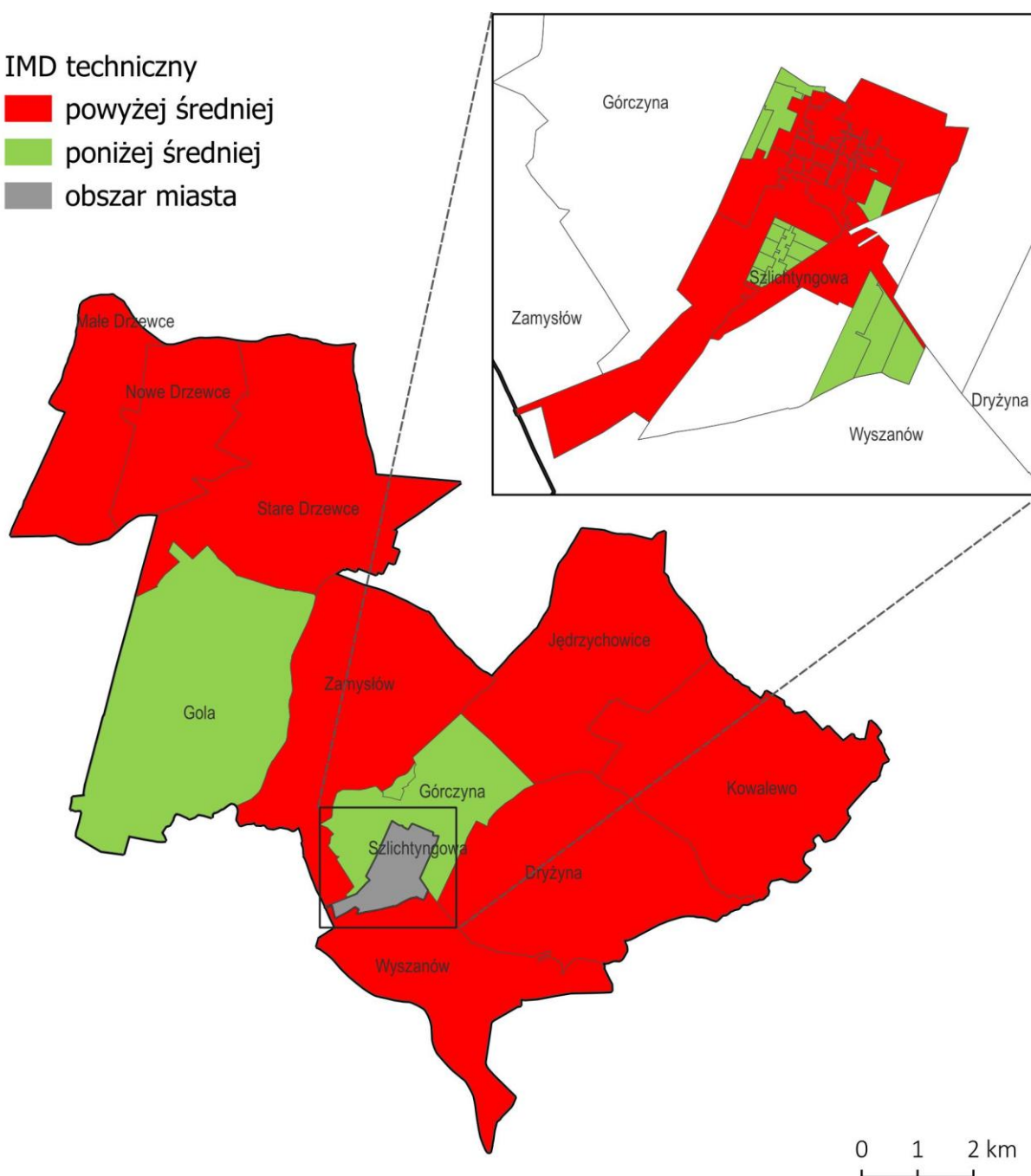
Mapa 7 IMD dla uwarunkowań technicznych

IMD techniczny

■ powyżej średniej

■ poniżej średniej

■ obszar miasta

Źródło: opracowanie własne

Rozdział V Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje wynik analizy obszaru z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2022 poz. 2240f), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

V.1 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji

Wybór obszarów wskazanych do objęcia procesem rewitalizacji jest wynikiem gruntownej diagnozy zjawisk kryzysowych występujących na terenie gminy Szlichtyngowa oraz wynikiem ustalenia ich koncentracji terytorialnej. W oparciu o przeprowadzone analizy ilościowe i jakościowe określono obszar zdegradowany, który został określony w oparciu o wartości łączne uwarunkowań społecznych przewyższające **średnią sumaryczną wynoszącą dla obszaru miejskiego wartość 31,17 punktów, a dla obszaru wiejskiego – 37,95 punktów (po dodaniu 15%).**

Na podstawie wyników uzyskanych w ramach uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych oraz technicznych wskazano obszary rewitalizacji, które zostały wyznaczone na podstawie Index of Multiple Deprivation. **Wyliczenie IMD ogólnego (łącznego) obejmowało wyliczenie wartości punktowej IMD społecznego oraz dodania wyników poszczególnych IMD dla każdego uwarunkowania, przyjmując ocenę jak przy analizie poszczególnych uwarunkowań, czyli metodologia IMD obejmowała ocenę 3 punkty (kolor czerwony), a za każdy kolejny obszar oznaczony na czerwono stanowiącą odstępstwo od średniej dla gminy dodatkowy jeden punkt, czyli odpowiednio: 1 obszar (3 punkty), 2 obszary (3 punkty + 1), 3 obszary (3 punkty + 1 + 1). Obszary oznaczone na inne kolory odpowiednio: 1 punkt (kolor zielony), 2 punkty (kolor żółty).** Wynikiem tak prowadzonej analizy było wskazanie wartości IMD ogólnego. Zsumowano wartości w poszczególnych IMD w celu wskazania wartości łącznej, wynoszącej **średnią sumaryczną o wartości 36,77 dla obszaru miejskiego i 41,91 dla obszaru wiejskiego. Obszary, których wartość w łącznym IMD przekracza średnią sumaryczną, ponadto uznane zostały za obszary zdegradowane ze względu na wysoki stopień degradacji społecznej oraz posiadają wysokie wartości w przynajmniej jednym uwarunkowaniu (poza społecznym).**

Tabela 43 Obszar zdegradowany - IMD łączne dla obszaru miejskiego na terenie gminy Szlichtyngowa

Lp.	Ulica	IMD społeczne	IMD gospodarcze	IMD przestrzenno-funkcjonalne	IMD środowiskowe	IMD techniczne	IMD łączne
1	Browarowa	19					25
2	Cicha	19					28
3	Daszyńskiego	45					54
4	Dolnośląska	24					30
5	Dożynkowa	28					34
6	Dworcowa	22					31
7	Gen. Władysława Sikorskiego	28					37
8	Głogowska	92					101
9	Juliusza Słowackiego	20					26
10	Jurija Gagarina	23					36
11	Leśna	16					25
12	Lubuska	23					36
13	Łąkowa	17					26
14	Mikołaja Kopernika	19					28
15	Miodowa	17					26
16	Nowopolna	16					29
17	Ogrodowa	26					39
18	Polna	23					32
19	Przemysłowa	16					22
20	Pułaskiego	50					56
21	Rynek	82					91
22	Sienkiewicza	17					35
23	Szeryfa	14					20
24	Szkołna	16					25
25	Św. Jana Pawła II	19					28
26	Victorii	17					26
27	Wielkopolska	18					31
28	Wolności	50					63
29	Wschowska	18					31
30	Zachodu	19					32
Średnia sumaryczna							36,77

Źródło: opracowanie własne

Tabela 44 Obszar zdegradowany - IMD łączne dla obszaru wiejskiego na terenie gminy Szlichtyngowa

Lp.	Sołectwo	IMD społeczne	IMD gospodarcze	IMD przestrzenno-funkcjonalne	IMD środowiskowe	IMD techniczne	IMD łączne
1	Dryżyna	44					53
2	Goła	32					38
3	Górczyna	24					30
4	Jędrzychowice	33					42
5	Kowalewo	62					71
6	Małe Drzewce	42					51
7	Nowe Drzewce	20					29
8	Puszcza	16					22
9	Stare Drzewce	29					38
10	Wyszanów	29					42
11	Zamysłów	32					45
Średnia sumaryczna							41,91

Źródło: opracowanie własne

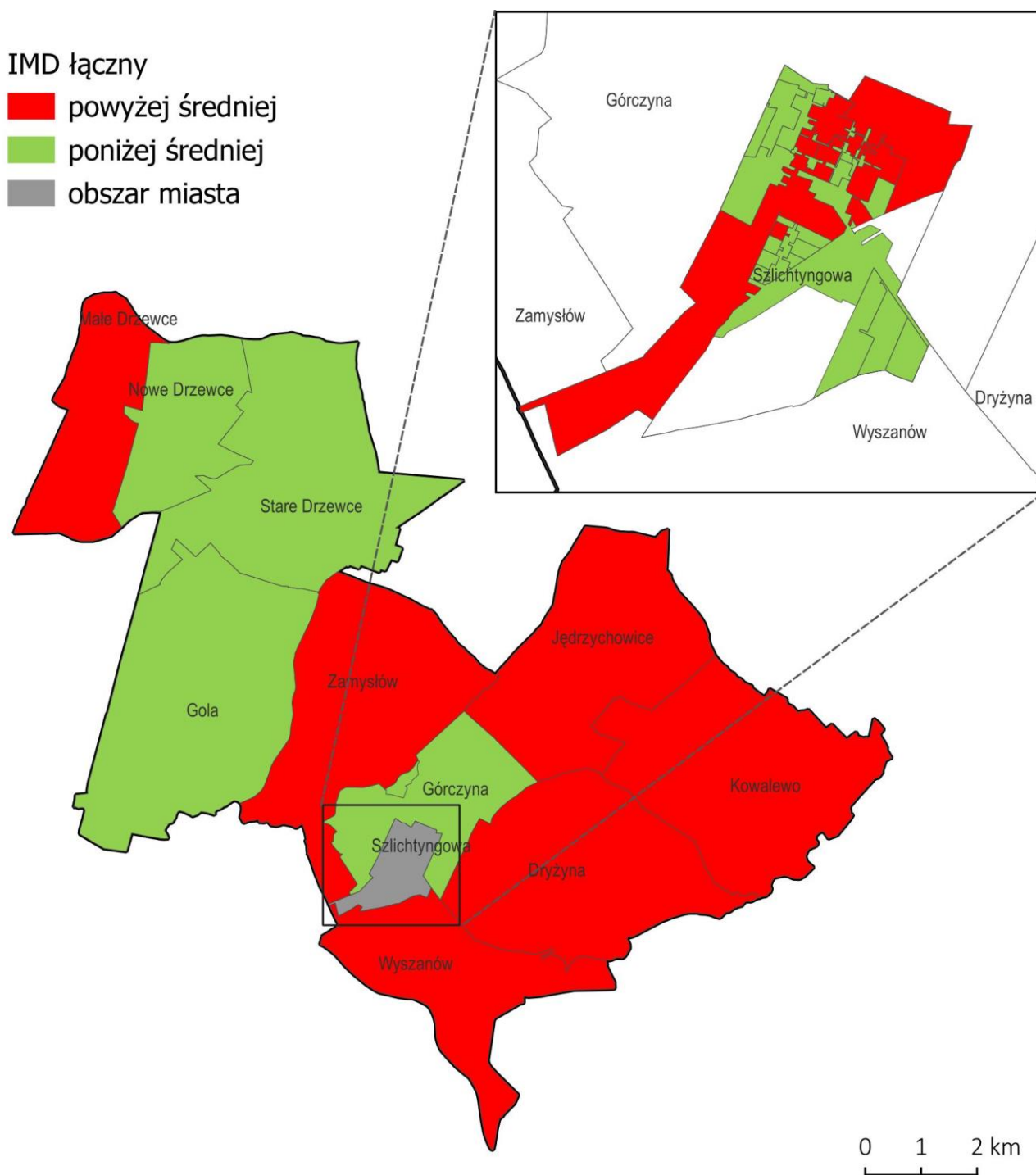
Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. stanowi, że działaniom rewitalizacyjnym może zostać poddany obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, w przypadku występowania na nim ponadto negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Przyjęta m.in. w ustawie definicja rewitalizacji jest bardzo rozbudowana i brzmi następująco: „Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób

kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

Definicja ustawowa określa obszar zdegradowany jako: „**obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych (...), środowiskowych (...), przestrzenno-funkcjonalnych (...) lub technicznych (...)**”. **Obszar zdegradowany jest więc przede wszystkim obszarem o problemach społecznych.** Nie można wykluczyć faktu, że znajdują się na nim obszary zaniedbane lub zdewastowane, jednak nie należy utożsamiać tych zjawisk. Za obszar zdegradowany na terenie gminy Szlichtyngowa uznaje się następujące podobszary w obszarze miejskim (ulice): Daszyńskiego, Gen. Władysława Sikorskiego, Głogowska, Ogrodowa, Pułaskiego, Rynek oraz ulica Wolności, a w obszarze wiejskim (sołectwa): Dryżyna, Jędrzychowice, Kowalewo, Małe Drzewce, Wyszanów oraz Zamysłów.

Mapa 8 Wyznaczony obszar zdegradowany na terenie gminy Szlichtyngowa

Źródło: opracowanie własne

Z kolei obszar rewitalizacji ustawodawcy zdefiniowali jako: „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (...), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację (...)”.

W ramach wyznaczania obszaru zdegradowanego wyznaczono jednostki, gdzie zidentyfikowano stan kryzysowy wynikający z natężenia problemów społecznych i co najmniej jednego z problemów w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Dodatkowymi argumentami wyznaczającym obszary do zrewitalizowania są ważne funkcje społeczno-gospodarcze oraz stan zagospodarowania terenów możliwych do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar zdegradowany musi obejmować występowanie przede wszystkim natężenia problemów społecznych, dlatego do obszaru zdegradowanego zaliczone zostały tylko jednostki administracyjne, dla których zidentyfikowano występowanie problemów w sferze społecznej. Wymienione powyżej wydzielone podobszary wskazują na potrzebę wprowadzenia działań naprawczych i wyprowadzenia z sytuacji kryzysowej, a w konsekwencji umożliwienia wskazanym podobszarom warunków do rozwoju w kontekście zarówno społecznym, infrastrukturalnym, środowiskowym, urbanistycznym.

Wysokie wskaźniki negatywne koncentracji uwarunkowań społecznych (wyznaczonych w oparciu o średni wskaźnik przekraczający średnią sumaryczną IMD dla danego obszaru) pozwalają na wyznaczenie obszaru zdegradowanego. Następnie obszar zdegradowany analizowany jest w pozostałych uwarunkowaniach (m.in. technicznym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i gospodarczym) i w przypadku wystąpienia wysokiej koncentracji w co najmniej jednym uwarunkowaniu, zaliczony zostaje do obszaru rewitalizacji. **Brak wysokiej koncentracji problemów w uwarunkowaniach społecznych uniemożliwia zaliczenie całego obszaru zdegradowanego do obszaru rewitalizacji. Zatem ulice: Gen. Władysława Sikorskiego i Ogrodowa oraz sołectwo Jędrzychowice, Wyszaków i Zamysłów ze względu na brak obszaru zdegradowanego w uwarunkowaniach społecznych, nie stanowią obszaru wskazanego do rewitalizacji.** Za obszar rewitalizacji na terenie gminy Szlichtyngowa uznaje się następujące podobszary (ulice): Daszyńskiego, Głogowska, Pułaskiego, Rynek oraz ulicę Wolności, a w obszarze wiejskim: sołectwo Dryżyna, Kowalewo i Małe Drzewce.

Tabela 45 Obszar rewitalizacji w obszarze miejskim na terenie gminy Szlichtyngowa

Lp.	Ulica	IMD społeczne	IMD gospodarcze	IMD przestrzenno-funkcjonalne	IMD środowiskowe	IMD techniczne	IMD łączne
1	Browarowa	19					25
2	Cicha	19					28
3	Daszyńskiego	45					54
4	Dolnośląska	24					30
5	Dożynkowa	28					34
6	Dworcowa	22					31
7	Gen. Władysława Sikorskiego	28					37
8	Głogowska	92					101
9	Juliusza Słowackiego	20					26
10	Jurija Gagarina	23					36
11	Leśna	16					25
12	Lubuska	23					36
13	Łąkowa	17					26
14	Mikołaja Kopernika	19					28
15	Miodowa	17					26
16	Nowopolna	16					29
17	Ogrodowa	26					39
18	Polna	23					32
19	Przemysłowa	16					22
20	Pułaskiego	50					56
21	Rynek	82					91
22	Sienkiewicza	17					35
23	Szeryfa	14					20
24	Szkołna	16					25
25	Św. Jana Pawła II	19					28
26	Victorii	17					26
27	Wielkopolska	18					31
28	Wolności	50					63
29	Wschowska	18					31
30	Zachodu	19					32
Średnia sumaryczna							36,77

Źródło: opracowanie własne

Tabela 46 Obszar rewitalizacji w obszarze wiejskim na terenie gminy Szlichtyngowa

Lp.	Sołectwo	IMD społeczne	IMD gospodarcze	IMD przestrzenno-funkcjonalne	IMD środowiskowe	IMD techniczne	IMD łączne
1	Dryżyna	44					53
2	Gola	32					38
3	Górczyna	24					30
4	Jędrzychowice	33					42
5	Kowalewo	62					71
6	Małe Drzewce	42					51
7	Nowe Drzewce	20					29
8	Puszcza	16					22
9	Stare Drzewce	29					38
10	Wyszanów	29					42
11	Zamysłów	32					45
Średnia sumaryczna							41,91

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, **obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy**. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. W ramach przeprowadzonej analizy **obszar rewitalizacji został wyznaczony na 4 podobszarach (jednym miejskim i trzech wiejskich)**. Obszar rewitalizacji został wskazany w stosunku do ogólnej liczby ludności gminy Szlichtyngowa wynoszącej na koniec roku 2021: 4 959 osób na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa oraz całkowitej powierzchni gminy wynoszącej 9 970 ha na podstawie danych GUS BDL. Wyznaczono **obszar rewitalizacji gminy Szlichtyngowa obejmujący powierzchnię 155,08 ha (1,56% ogólnej powierzchni gminy), którą zamieszkuje 1 198 mieszkańców (24,16% ogólnej liczby mieszkańców gminy)**. Wyznaczony obszar

spełnia wymagania ustawowe odnośnie limitów wielkości obszaru i liczby mieszkańców, gdzie będą realizowane zadania rewitalizacyjne.

Tabela 47 Powierzchnia i liczba ludności wyznaczonego obszaru rewitalizacyjnego na terenie gminy Szlichtyngowa

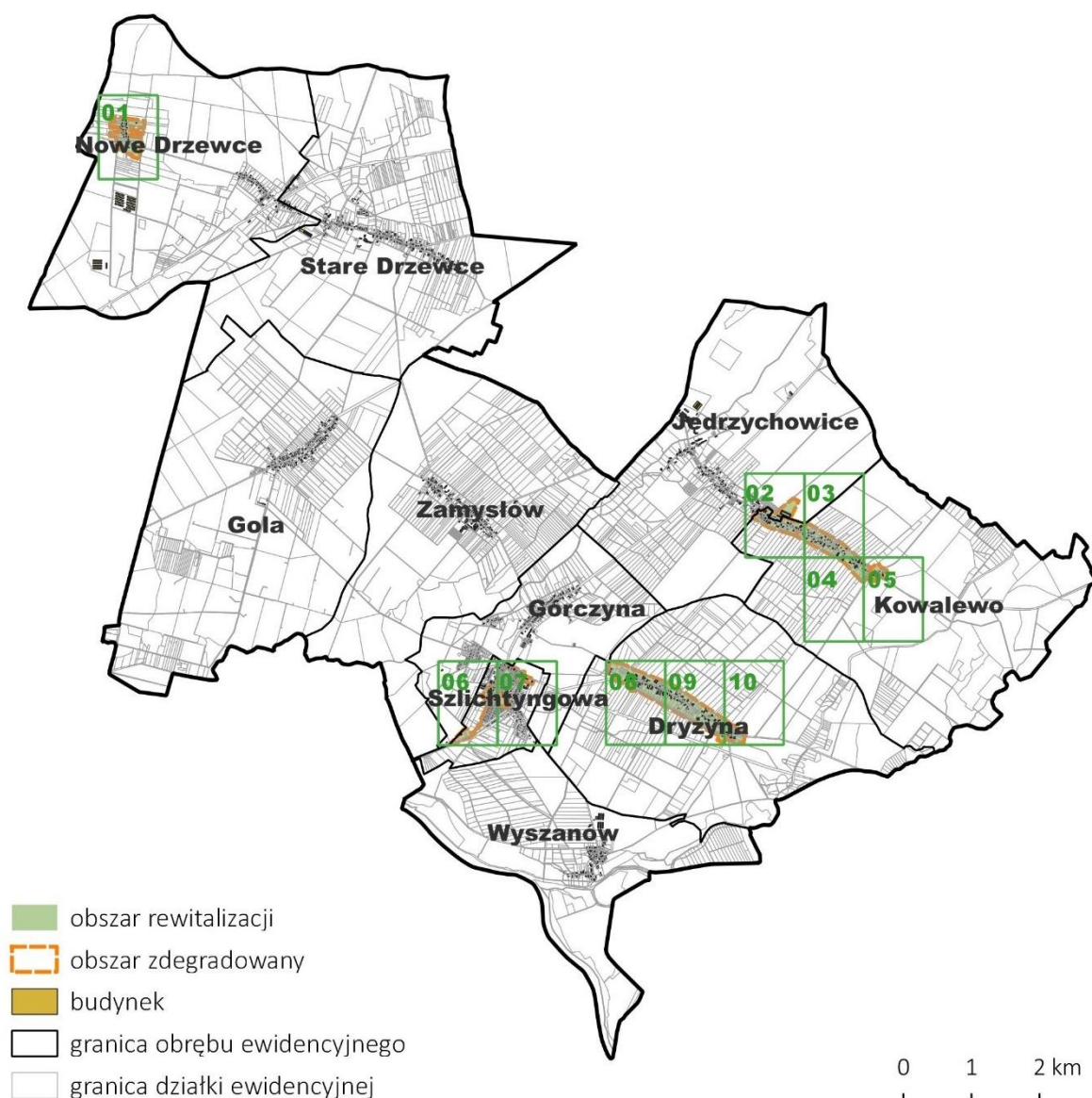
Lp.	Obszar rewitalizacji – ulica/sołectwo	Powierzchnia [ha]	Ludność
1	ul. Daszyńskiego	22,75	73
2	ul. Głogowska		101
3	ul. Pułaskiego		27
4	ul. Rynek		252
5	ul. Wolności		175
6	Dryżyna	62,06	219
7	Kowalewo	51,07	269
8	Małe Drzewce	19,2	82
	Razem	155,08	1 198
	%	1,56	24,16

Źródło: opracowanie własne

Wyznaczony obszar rewitalizacji na terenie gminy Szlichtyngowa został przedstawiony na mapie poglądowej poniżej, gdzie wyodrębniono 10 arkuszy map przedstawiających cały obszar rewitalizacji, czyli:

- **Podobszar 1 miejski - ulice: Daszyńskiego, Głogowską, Pułaskiego, Rynek i Wolności (arkusz 06, 07)**
- **Podobszar 2 wiejski Małe Drzewce (arkusz 01),**
- **Podobszar 3 wiejski Kowalewo (arkusz 02, 03, 04 i 05),**
- **Podobszar 4 wiejski Dryżyna (arkusz 08, 09, 10).**

Mapa 9 Obszar rewitalizacji na terenie gminy Szlichtyngowa

Źródło: opracowanie własne

V.2 Szczegółowa analiza problemów podobszaru rewitalizacji – Podobasz 1 miejski

Podobaszar rewitalizacji 1 to obszar miejski, w skład którego wchodzi następujące ulice: Daszyńskiego, Głogowska, Pułaskiego, Rynek i Wolności. W podobszarze tym zgodnie z analizowanymi danymi statystycznymi występuje najwięcej niekorzystnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych czy technicznych. Podobaszar miejski stanowi głównie centrum miasta (Rynek) oraz ulice przyległe do Rynku. Obszar ten liczy 22,75 ha i zamieszkuje ją 628 osób.

Pod względem społecznym najwięcej mieszkańców z tego obszaru korzysta z pomocy społecznej (pomoc w formie zasiłków), jest objęta wsparciem asystenta rodziny, a także najwięcej osób starszych z tego obszaru korzysta z różnych form wsparcia. Mieszkańcy ulicy Głogowskiej i Rynku to osoby najczęściej korzystające również z formy wsparcia na dożywianie. Podobaszar miejski

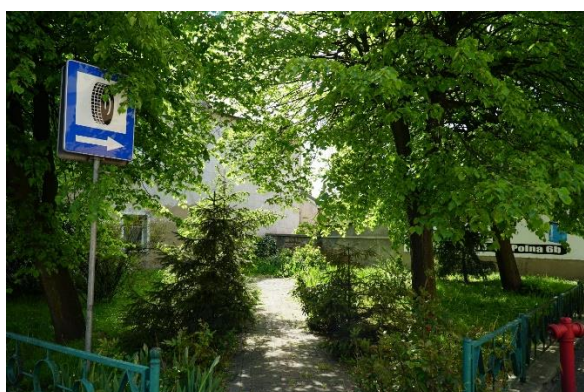
charakteryzuje się małą liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym, a wysoką liczbą osób starszych, w wieku poprodukcyjnym. Z tego obszaru odnotowano w 2021 r. najwięcej migracji, w szczególności ludzi młodych. Również odnotowano na tym podobszarze najwięcej osób bezrobotnych, które borykają się z problemem ubóstwa. Z danych wynika, że ulice Rynek, Głogowska, Daszyńskiego i Wolności uchodzą za najbardziej niebezpieczne miejsca w Szlichtyngowej. Tam też odnotowano najwięcej interwencji policji, jak również najwięcej osób z tego obszaru ma wszczęte postępowania w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i w Zespole Interdyscyplinarnym. Centrum miasta (bez konkretnej funkcji oraz bez monitoringu) staje się często miejscem spotkań osób ubogich lub młodzieży, która spożywa alkohol.

Pod względem gospodarczym rynek charakteryzuje się niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości. Oprócz jednej (dobrze prosperującej) restauracji i sklepu, brak jest w tym miejscu przedsiębiorców. Ulica Rynek charakteryzuje się zabudową szeregową – w formie starych kamienic, które są zdewastowane, nieestetyczne i ich stan techniczny ulega ciągłemu pogorszeniu. Warto podkreślić, iż centrum miasta (skwerek) jest bardzo atrakcyjnym miejscem, pełnym zieleni, z dużym potencjałem rozwojowym. Obecność licznych zabytków sakralnych i świeckich stanowi potencjał do rozwoju turystycznego, choć zabytki te wymagają renowacji. Najbardziej widoczną potrzebą w podobszarze miejskim jest odnowa przestrzeni publicznej z nadaniem jej nowych funkcji użytecznych i rekreacyjnych.

Zdjęcie 2 Podobszar 1 miejski

Źródło: fotografia własna

V.2 Szczegółowa analiza problemów podobszaru rewitalizacji – Podobszar 2 wiejski Małe Drzewce

Podobszar 2 wiejski to sołectwo Małe Drzewce, którego obszar rewitalizacyjny wynosi 19,2ha i zamieszkuje ją 82 mieszkańców. Jest to najmniejsze (zaraz po Puszczy) sołectwo w gminie Szlichtyngowa. Mieszkańców jest mało, jednak działają wspólnie na rzecz swojej wsi. Pod względem społecznym najwięcej mieszkańców z tego podobszaru korzysta z pomocy społecznej w formie zasiłków i pomocy na dożywianie. W Małych Drzewcach odnotowano niewielką liczbę osób bezrobotnych, jednakże wielu mieszkańców wsi życie w ubóstwie. Sołectwo charakteryzuje się brakiem miejsc rekreacyjnych i wypoczynkowych, a z uwagi na dużą odległość do innych sołectw czy miasta mieszkańcy (dzieci i seniorzy) mają utrudnioną dostępność do podstawowych usług, zajęć czy

wydarzeń kulturalnych. Na terenie wsi znajduje się świetlica wiejska i plac zabaw. Potencjał obiektu świetlicy na chwilę obecną nie jest wykorzystywany. Brak jest innych miejsc czy obiektów rekreacyjnych. Pod względem gospodarczym Małe Drzewce charakteryzują się najmniejszym wskaźnikiem przedsiębiorczości w gminie. Brak jest nowopowstających działalności gospodarczych. Budynki we wsi to zabudowa jednorodzinna, rozproszona. Budynki często są stare, zniszczone, zdewastowane i wymagają odnowy, jednak widoczny jest duży porządek wokół własnych gospodarstw domowych. Małe Drzewce charakteryzują się stagnacją społeczną, z uwagi na brak alternatywnych form spędzania czasu wolnego, a mieszkańcy wsi zagrożeni są wykluczeniem społecznym pod względem kulturalno-rekreacyjnym.

Zdjęcie 3 Podobszar 2 wiejski Małe Drzewce

Źródło: fotografia własna

V.3 Szczegółowa analiza problemów podobszaru rewitalizacji – Podobszar 3 wiejski Kowalewo

Podobszar 3 wiejski wskazany w obszarze rewitalizacji to wieś Kowalewo. W 2021 r. obszar zamieszkiwało 269 osób, a jego powierzchnia wynosiła 51,07 ha. Podobszar ten charakteryzuje się największym skupiskiem zdiagnozowanych problemów społecznych. Duża część mieszkańców korzysta z pomocy społecznej (głównie w formie zasiłków). Na obszarze tym odnotowano największy wskaźnik liczby osób bezrobotnych z terenów wiejskich. Spora część ludności żyje w ubóstwie. W strukturze wiekowej Kowalewo charakteryzuje się przeciętną liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym. Jednakże z tego obszaru odnotowano najwięcej osób migrujących. W Kowalewie odnotowano najwięcej „Niebieskich Kart”, co świadczy o występowaniu zjawiska przemocy domowej oraz innych negatywnych zjawiskach społecznych. Mieszkańcy są zaangażowani społecznie, posiadają pomysły na rozwój wsi, chcą działać na rzecz pobudzenia aktywności społecznej. Pod względem gospodarczym wieś charakteryzuje się wysokim współczynnikiem przedsiębiorczości. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, rozproszona. W Kowalewie odnotowano wysoki wskaźnik budynków starych, nieekologicznych, najczęściej ogrzewanych wysokoemisyjnymi źródłami ciepła. Dużym atutem Kowalewa jest świetlica wiejska oraz inne obiekty małej infrastruktury rekreacyjnej (boiska, place zabaw, siłownia zewnętrzna). Szansą na rozwój społeczny i integracyjny jest nadanie świetlicy nowych funkcji, gdyż posiada on potencjał do rozwoju aktywności wśród różnych grup mieszkańców wsi.

Zauważalnym problemem społecznym we wsi jest brak chodnika w jednej jego części, co stwarza wiele niebezpiecznych sytuacji komunikacyjnych. Dodatkowo mieszkańcy Kowalewa od wielu lat borykają się z problemem występowania obiektów i miejsc zaniedbanych, zdewastowanych i niebezpiecznych. We wsi znajdują się budynki popegeerowskie, które obecnie stanowią miejsca opuszczone, niebezpieczne i bardzo zaniedbane (wysypisko śmieci). Na terenie wsi znajduje się także wiele materiałów azbestowych, które zagrażają zdrowiu mieszkańców.

Zdjęcie 4 Podobszar 3 wiejski Kowalewo

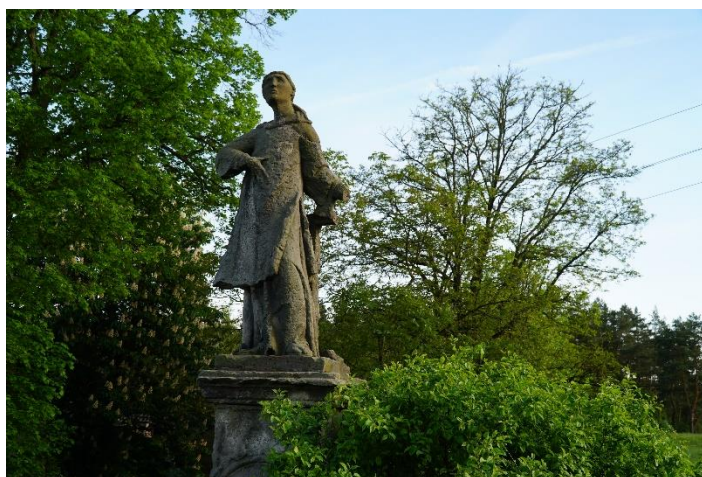
Źródło: fotografia własna

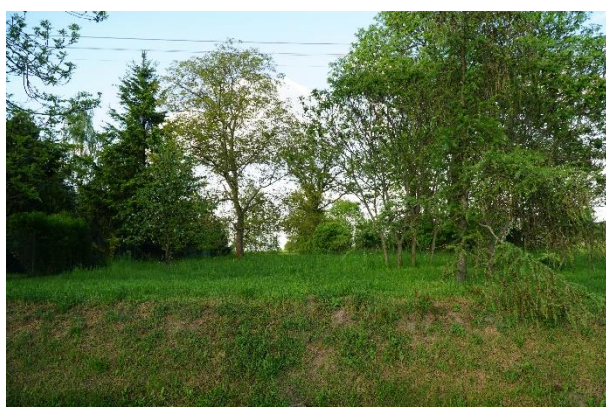
V.9 Szczegółowa analiza problemów podobszaru rewitalizacji – Podobszar 4 wiejski Dryżyna

Podobszar 4 wiejski stanowi wieś znajdującą się w niedalekiej odległości od Szlichtyngowej – Dryżyna. Sołectwo liczy 62,06 ha i w 2021 r. zamieszkiwało ją 219 osób. Wieś charakteryzuje się niską aktywnością społeczną. Mieszkańcy wsi w umiarkowanym zakresie korzystają z pomocy społecznej w formie zasiłków czy pomocy na dożywianie, jednak częściej korzystają z pomocy asystenta rodziny czy wsparcia udzielanego seniorom. Wieś charakteryzuje się niskim współczynnikiem osób w wieku przedprodukcyjnym, a średnim współczynnikiem osób starszych. Bezrobocie nie stanowi poważnego problemu społecznego, jednak wielu mieszkańców żyje w ubóstwie. W 2021 r. odnotowano wysoki wskaźnik migracji na terenie sołectwa, co może świadczyć o braku potencjału do zamieszkania i osiedlania się. Pod względem gospodarczym Dryżyna charakteryzuje się umiarkowanym wskaźnikiem przedsiębiorczości. Wieś charakteryzuje się niskim wskaźnikiem dostępności do obiektów rekreacyjno-sportowych. W 2021 r. we wsi znajdował się wyłącznie plac zabaw dla dzieci. W 2022 r. powstała świetlica wiejska, która jest dużym atutem wsi i potencjałem do pobudzenia aktywności społecznej. We wsi przeważa zabudowa jednorodzinna, rozproszona. Budynki ulegają stałemu pogorszeniu technicznemu. W Dryżynie obecnych jest kilka rzeźb cennych kulturowo.

Zdjęcie 5 Podobszar 4 wiejski Dryżyna

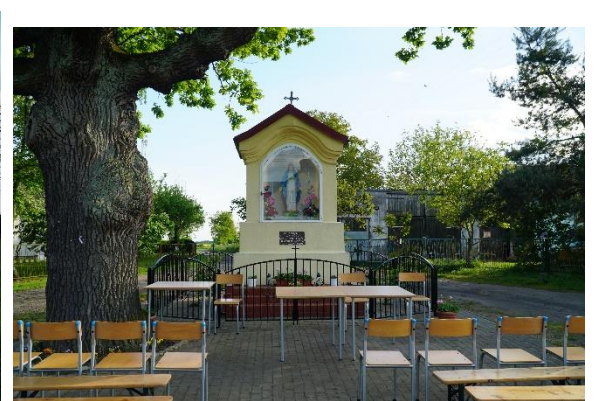
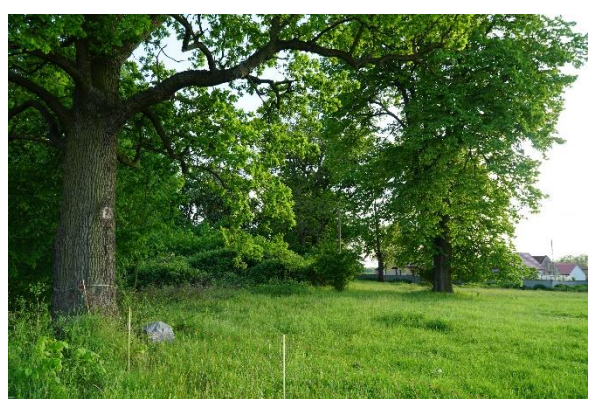

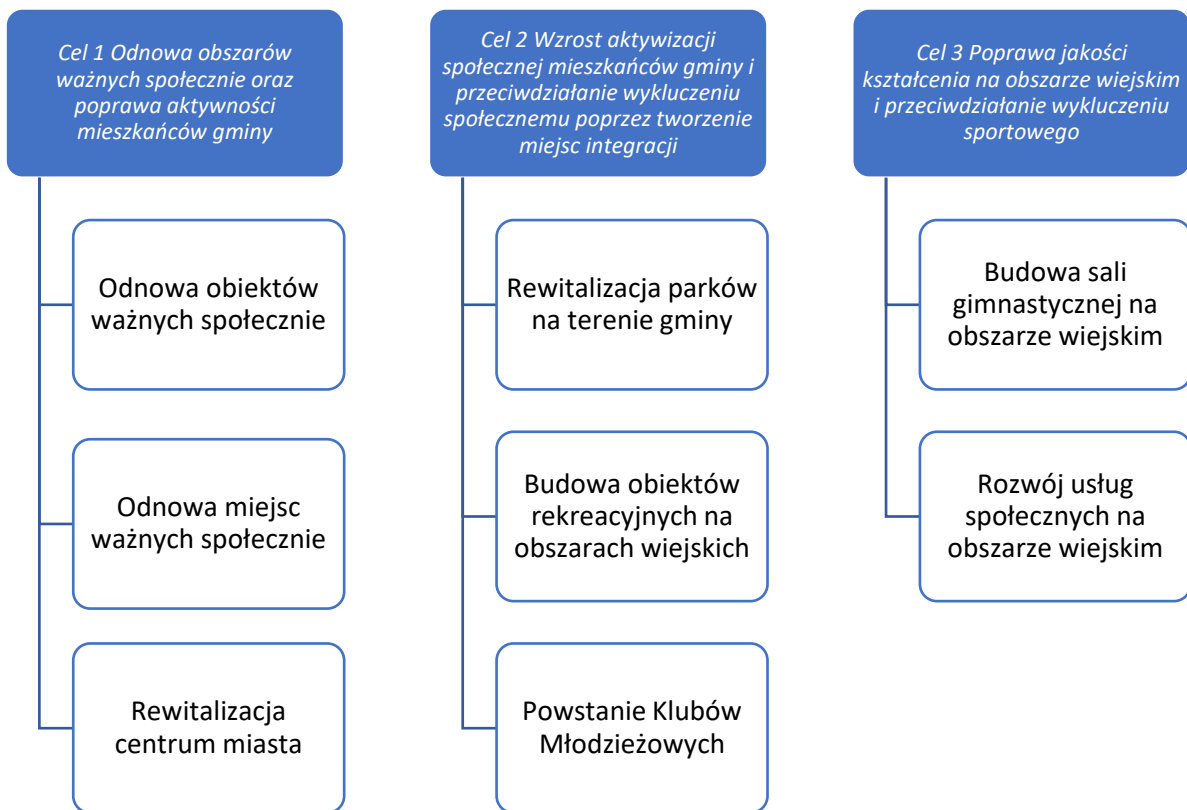

Źródło: fotografia własna

Rozdział VI Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym problemom potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk
Niniejszy rozdział opisuje, cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk.

Cele rewitalizacji określają efektywność procesów, które w ramach działań rewitalizacyjnych powinny zostać podjęte. Głównym założeniem przedsięwzięć jest przeciwdziałanie zjawiskom kryzysowym i możliwość rozwiązania problemów istniejących długotrwale na obszarze rewitalizacji. W związku z tym cele odnoszą się bezpośrednio do zjawisk kryzysowych, które zostały określone w diagnozie, a mianowicie mają w założeniu doprowadzić do podjęcia efektywnej interwencji na obszarze rewitalizacji, prowadzącej do jego odnowy i rozwiązania fundamentalnych problemów. Wyznaczone cele określają kierunki działań skierowanych na przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom w długiej perspektywie, mających na celu wyprowadzenie obszaru z sytuacji kryzysowej.

Schemat 1 Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań

Źródło: opracowanie własne

Osiągnięcie celów strategicznych dokonane zostanie poprzez realizację projektów rewitalizacyjnych. Ważnym założeniem planowanych działań rewitalizacyjnych będzie położenie nacisku na jakościowy wymiar procesów rozwojowych oraz zbudowanie trwałych podstaw do zwiększania wykorzystania potencjału gminy. Program rewitalizacji ma stać się narzędziem redukcji barier, ożywienia terenów zdegradowanych poprzez poprawę ich dostępności, redukcję uciążliwości ekologicznych, poprawę bezpieczeństwa publicznego. Służyć będzie wzmocnieniu tożsamości lokalnej oraz potencjałów ekonomicznych i społecznych obszarów objętych interwencją. Realizacja Programu ma służyć wsparciu projektów generujących aktywizację społeczną i zawodową osób wykluczonych zamieszkujących podobszary rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem działań ukierunkowanych na wzmocnienie wizerunku przestrzenno-funkcjonalnego obszaru zdegradowanego, modernizację infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz budowę miejsc kulturalno-społecznych.

Rozdział VII Projekty rewitalizacyjne

Niniejszy rozdział opisuje listę głównych projektów rewitalizacyjnych. Każdy projekt zawiera opis obejmujący, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji oraz charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

W toku konsultacji społecznych przeprowadzonych w trakcie opracowywania Programu wyodrębniono główne cele rewitalizacyjne oraz odpowiadające im projekty rewitalizacyjne (zadania, kierunki działań), które wpisują się w założenia niniejszego dokumentu. W Programie zostały ujęte

projekty rewitalizacyjne, które będą wdrażane przez Urząd Miasta i Gminy Szlichtyngowa oraz partnerów społecznych. Wnioskodawcami środków pochodzących z Unii Europejskiej będą również inne podmioty, zainteresowane rozwojem w ramach określonych celów rewitalizacji. Wskazane przedsięwzięcia są zgodne z założeniami funduszy strukturalnych udostępnianych w okresie programowania.

Analiza wyników konsultacji społecznych przedstawiona w *Diagnozie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Szlichtyngowa* warunkowała wybór przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaszerzegowanych do grupy projektów głównych. Projekty te wpłyną na realizację celów rewitalizacji poprzez szeroki wachlarz zaplanowanych działań. Przyczynią się do eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji powodując wzmocnienie wzajemnych efektów i ich maksymalizację, tzw. efekt synergii. Zaplanowane projekty rewitalizacyjne wpłyną pozytywnie w szczególności na aktywizację i integrację społeczną mieszkańców obszarów rewitalizowanych, poprzez tworzenie miejsc integracji społecznej, ożywienie gospodarcze obszarów rewitalizowanych oraz ożywienie kulturalne i edukacyjne tych obszarów. Działania rewitalizacyjne wpłyną także na poprawę stanu technicznego budynków użytecznych oraz ich adaptację do wymagań środowiska przyrodniczego. Realizacja głównych projektów rewitalizacyjnych przyczyni się bezpośrednio do osiągnięcia zakładanych celów strategicznych określonych w niniejszym Programie.

VII.1 Podstawowe projekty rewitalizacyjne

Do podstawowych projektów należą 4 przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

1. Odnowa istniejących parków na terenie gminy oraz budowa obiektów rekreacyjnych na obszarach wiejskich jako miejsca integracji społecznej.
2. Odnowa obiektów i miejsc ważnych społecznie (odnowa centrum miasta).
3. Aktywna działalność „Klubów Młodzieżowych” przy świetlicach wiejskich.
4. Rozbudowa i przebudowa Szkoły Podstawowej im. Wojska Polskiego w Jędrzychowicach w celu podniesienia jakości kształcenia i zwiększenia aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców gminy

Tabela 48 Podstawowe projekty rewitalizacyjne

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	1. ODNOWA ISTNIEJĄCYCH PARKÓW NA TERENIE GMINY ORAZ BUDOWA OBIEKTÓW REKREACYJNYCH NA OBSZARACH WIEJSKICH JAKO MIEJSCA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ
Nazwa wnioskodawcy	GMINA SZLICHTYNGOWA
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Organizacje pozarządowe, instytucje kultury, prywatni inwestorzy, M-GOPS
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Kowalewo, Małe Drzewce, Szlichtyngowa, Dryżyna Działka nr: obręb Kowalewo (4, 50, 87/1, 28, 26/2) Dryżyna (106/4, 104, 148, 117, Szlichtyngowa (66/1, 180, 94/5, 24/1, 24/2, 215/3 Małe Drzewce (83/5, 83/8)
Odziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
Cel (cele) projektu	Zapewnienie dostępu mieszkańców do zmodernizowanej bazy pełniącej funkcję aktywizacji społecznej, ale również umożliwiającej prowadzenie działań ukierunkowanych na zapewnienie działalności kulturalnej i edukacyjnej. Prowadzenie działań ukierunkowanych na zapewnieniu możliwości aktywnego spędzania czasu przez dzieci i młodzież, a

	<p>także działań ukierunkowanych na realizację bezpośredniego wsparcia edukacyjnego dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałania degradacji obszaru rewitalizacji. Wspieranie aktywizacji społecznej osób starszych, poprzez organizację działań ukierunkowanych na aktywność społeczną seniorów.</p>
Cele programu rewitalizacji	<p><i>Cel 2 Wzrost aktywizacji społecznej mieszkańców gminy i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez tworzenie miejsc integracji</i></p>
Główne zadania rewitalizacyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uprzątnięcie parków w Kowalewie, Małych Drzewcach, Szlichtyngowej i Dryżynie. 2. Stworzenie parku linowego w Szlichtyngowej. 3. Zakup i montaż sprzętu, elementów do siłowni terenowej, która powstanie w każdym z parków. 4. Budowa boiska wielofunkcyjnego w Małych Drzewcach i Dryżynie. 5. Wyposażenie parków w małą infrastrukturę, tj.: ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery itp. 6. Montaż monitoringu na rewitalizowanym terenie parków i miejsc rekreacji. 7. Utworzenie parków kieszonkowych w miejscowości Kowalewo, Małe Drzewce, Dryżyna i Szlichtyngowa. 8. Organizacja cyklicznych działań społecznych ukierunkowanych na rozwój integracji, rekreacji i budowania społeczeństwa obywatelskiego (zadanie własne gminy, inne źródła finansowania).
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p>Istotnym problemem gminy Szlichtyngowa jest niemożność prowadzenia aktywnych działań integracyjnych na obszarach wiejskich ze względu na niewystarczający potencjał obiektów umożliwiających włączenie społeczne mieszkańców. Niedostateczna ilość podejmowanych działań skoncentrowanych na zapewnieniu mieszkańcom odpowiednich aktywności, które angażowałyby ich w czasie wolnym i przeciwdziałały wykluczeniu, stanowi bardzo istotny deficyt obszaru. Dobra komunikacja między jednostkami pozwala na szybsze zidentyfikowanie problemów z jakimi zmagają się mieszkańcy gminy oraz na skuteczne ich wyeliminowanie, dlatego tak istotnym jest podjęcie działań integrujących społeczność lokalną.</p>

	<p>Zagospodarowanie istniejących parków i wykorzystanie ich na cele integracji społecznej pozwoli na jednocześnie przeprowadzenie procesu rewitalizacji w kilku obszarach.</p> <p>Kluczowym problemem jest również długotrwałe wykluczenie mieszkańców, które wpływa na narastanie problemów strukturalnych na obszarze rewitalizacji oraz wpływa na niemożność wyeliminowania deficytów obniżających trwale potencjał społeczno-gospodarczy obszaru gminy. Konieczność podjęcia kompleksowych działań aktywizacyjnych mająca na celu włączenie osób długotrwałe wykluczonych wpłynie na przezwyciężenie problemów występujących na obszarze. Należy podkreślić, iż podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie wskazanych problemów związanych z brakiem aktywności fizycznej dzieci, młodzieży i seniorów, niskim zaangażowaniem osób młodych oraz długotrwałym wykluczeniem części osób, wpłynie na uzyskanie efektu synergii działań, zwiększając efektywność realizowanego procesu rewitalizacji. Pozwoli również na trwałe wyeliminowanie deficytów obszaru, a w zakresie aktywizacji zwiększy efektywność działań.</p>	
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi	<p>Zachowanie zasad realizacji polityki dostępności w myśl ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami będzie odnosiła się głównie do zapewnienia dostępności architektonicznej i przestrzennej w rewitalizacji parków. Dostępność przestrzenna zostanie zachowana pod kątem utworzonych ciągów komunikacyjnych w parkach, zastosowana będzie nawierzchnia utwardzona, bez różnic poziomów, tak aby możliwe było łatwe przemieszczanie się osób ze szczególnymi potrzebami. Zamontowana mała infrastruktura oraz elementy siłowni zewnętrznej będą zapewniały standardy dostępności. Dodatkowo zastosowanie oznaczeń komunikacyjnych będzie odpowiednie pod względem kolorystyki i oznaczeń ciągów komunikacyjnych dla osób niewidomych lub niedowidzących (pasy naprowadzające).</p>	
Ramy realizacji przedsięwzięcia		
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
7 000 000 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Budżet gminy ➤ Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021 – 2027, Działanie 8.1 lub 8.3 ➤ Fundusze europejskie	2026 - 2029

projektowej)	➤ Programy rządowe	
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie aktywności społecznej i zacieśnianie więzi sąsiedzkich, • rozwój zainteresowań i pasji wśród mieszkańców całej gminy, • poszerzenie obecnej oferty rekreacyjnej, • podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, • wykorzystanie lokalnych potencjałów w postaci istniejących parków. 	
Wskaźnik produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba zaadaptowanych obszarów	3 szt.	Dokumentacja budowlana
Powierzchnia obszaru objętego odnową	500 m ²	Dokumentacja budowlana
Liczba utworzonych miejsc rekreacji	4 szt.	Dokumentacja budowlana, dokumentacja fotograficzna
Liczba utworzonych parków kieszonkowych	4 szt.	Dokumentacja pracownicza, dokumentacja fotograficzna
Wskaźnik rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób bezpośrednio korzystających z infrastruktury w zakresie działań społecznych	500 os./rok	Dokumentacja pracownicza
Liczba osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w zajęciach rekreacyjnych	100 os./rok	Dokumentacja pracownicza
Liczba integracyjnych zajęć rekreacyjnych	3/m-c	Dokumentacja pracownicza
Liczba działań społecznych ukierunkowanych na integrację na obszarze rewitalizacji	10 /rok	Sprawozdanie, dokumentacja fotograficzna

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	2. ODNOWA OBIEKTÓW I MIEJSC WAŻNYCH SPOŁECZNIE (ODNOWA CENTRUM MIASTA)
Nazwa wnioskodawcy	GMINA SZLICHTYNGOWA
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Organizacje pozarządowe, instytucje kultury, prywatni inwestorzy
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Obszar miejski: ul. Rynek, ul. Pułaskiego, ul. Wolności, ul. Daszyńskiego, ul. Głogowska Działka nr: 66/1, 180, 94/5, 24/1, 24/2, 215/3
Odziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☒ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
Cel (cele) projektu	Zapewnienie dostępu mieszkańców do zmodernizowanej infrastruktury przestrzennej w centrum miasta, w skład którego wchodzi rynek z działalnościami gospodarczymi oraz miejsce rekreacji w centrum miasta. Celem projektu jest ożywienie społeczne oraz gospodarcze. Poprzez zaplanowane działania utworzone zostanie miejsce integracji społecznej dla różnych grup mieszkańców gminy. Poprawa wizerunku przestrzennego centrum miasta. Poprawa komfortu i zdrowia psychicznego jego mieszkańców.

Cele programu rewitalizacji	<i>Cel 1 Odnowa obszarów ważnych społecznie oraz poprawa aktywności mieszkańców gminy</i>
Główne zadania rewitalizacyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odnowa budynków zabytkowych w centrum (zadanie własne, poprawa estetyki centrum Szlichtyngowej). 2. Renowacja elewacji kamienic (zadanie własne, poprawa estetyki centrum Szlichtyngowej). 3. Renowacja skwerku w centrum i montaż małej infrastruktury, tj. fontanny, punkt wymiany książek, elementy sztuki nowoczesnej, punkt zdjęć, stoły szachowe itp. 4. Wzbogacenie parku w Szlichtyngowej o ogród botaniczny. 5. Wyznaczenie miejsca na punkt gastronomiczny w Rynku (umowa nieodpłatnego użyczenia). 6. Odrestaurowanie zegara na budynku urzędu jako wizytówka gminy. 7. Uporządkowanie zieleni wraz z nasadzeniami w centrum miasta. 8. Zaangażowanie osób wykluczonych w zapewnienie utrzymania czystości na obszarze rewitalizacyjnym (zadanie własne gminy).
Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne:	Warsztaty „Święto Ulic” – cykliczne warsztaty integracyjne dla mieszkańców ulic z obszaru rewitalizacji oraz pozostałych mieszkańców w obszarze zajęć tematycznych (realizowane w okresie wiosna-jesień).
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p>Istotnym problemem miasta Szlichtyngowa jest stagnacja społeczna jej mieszkańców, która spowodowana jest brakiem miejsc integracji i aktywności społecznej. Na terenie miasta brakuje miejsc spotkań, punktów gastronomicznych, ciekawych miejsc, gdzie mieszkańcy mogliby się spotykać i aktywizować. Centrum miasta jest miejscem mało atrakcyjnym dla samych mieszkańców, jak i turystów. Na Rynku swoją działalność prowadzi jedna z restauracji, gdzie odbywają się liczne imprezy okolicznościowe, które skupiają wielu gości, w tym również przyjezdnych. Rynek swoim wyglądem i stanem technicznym kamienic nie zachęca do spacerów, zobaczenia tego miasta i poznania bliżej jego historii.</p> <p>W ramach zadania rewitalizacyjnego nastąpi przede wszystkim poprawa estetyki centrum miasta, która będzie zachwycać i przyciągać uwagę gości odwiedzających restaurację na Rynku. Dodatkowo ważnym elementem realizowanego zadania ma być poprawa warunków życia mieszkańców Rynku i przyległych ulic. Pobudzenie społeczne, jakie nastąpi w wyniku rewitalizacji centrum miasta i organizacji „Święta Ulic” wpłynie pozytywnie na poprawę warunków</p>

	życia, integrację mieszkańców i poprawę ich aktywności społecznej. Wszystkie zaplanowane działania mają na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru zdegradowanego w części miejskiej gminy Szlichtyngowa. Dodatkowo nadanie centrum nowych funkcji społecznych ma przyczynić się do ożywienia gospodarczego i turystycznego.	
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi	Zachowanie zasad realizacji polityki dostępności w myśl ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami będzie odnosiła się głównie do zapewnienia dostępności architektonicznej i przestrzennej w rewitalizacji rynku. Zlikwidowane zostaną wszelkie zmiany poziomów nawierzchni, zastosowane będą pola uwagi i pasy naprowadzające. Zaplanowane działania w obszarze renowacji skwerku i montażu małej infrastruktury będą uwzględniały zasady ergonomii korzystania z dostępnej przestrzeni. Powierzchnia skwerku będzie utwardzona. W utworzonym ogrodzie botanicznym zostanie zastosowana informacja dostępna w odpowiedniej kolorystyce i alfabecie Braille’a (nazwy roślin i krótka informacja o nich). Również znajdujące się zabytki w centrum zyskają nową informację w formie tablic informacyjnych (dostosowanych komunikacyjnie) z użyciem Braille’a.	
Ramy realizacji przedsięwzięcia		
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
7 000 000 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Budżet gminy ➤ Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021 – 2027, Działanie 8.1 lub 8.3 ➤ Fundusze europejskie ➤ Programy rządowe	2024 - 2026
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie aktywności społecznej i zacieśnianie więzi sąsiedzkich, • rozwój zainteresowań i pasji wśród mieszkańców całej gminy, • poszerzenie obecnej oferty rekreacyjnej, • podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, • wykorzystanie lokalnych potencjałów.	

Wskaźnik produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba odrestaurowanych obiektów	7 szt.	Dokumentacja budowlana
Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją	500 m ²	Dokumentacja budowlana
Liczba zmodernizowanych i dostosowanych miejsc rekreacji	2 szt.	Dokumentacja budowlana, dokumentacja fotograficzna
Wskaźnik rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób bezpośrednio korzystających z infrastruktury w zakresie działań społecznych	200 os./rok	Dokumentacja pracownicza
Liczba osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w warsztatach	100 os./rok	Dokumentacja pracownicza
Liczba warsztatów integracyjnych	10/rok	Dokumentacja pracownicza

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	3. AKTYWNA DZIAŁALNOŚĆ „KLUBÓW MŁODZIEŻOWYCH” PRZY ŚWIETLICACH WIEJSKICH
Nazwa wnioskodawcy	GMINA SZLICHTYNGOWA
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Organizacje pozarządowe, instytucje kultury, prywatni inwestorzy, Sołectwa, M-GOPS, placówki oświatowe
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Kowalewo, Małe Drzewce, Dryżyna, Szlichtyngowa Działka nr: Małe Drzewce 83/5, 83/8 Kowalewo 50

	Dryżyna 117 Szlichtyngowa 143
Oddziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☐ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
Cel (cele) projektu	Integracja młodzieży, stworzenie możliwości rozwoju talentów. Spędzanie wolnego czasu w bezpiecznym miejscu i rozwijanie swoich pasji. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu obszarów wiejskich.
Cele programu rewitalizacji	<i>Cel 2 Wzrost aktywizacji społecznej mieszkańców gminy i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez tworzenie miejsc integracji</i>
Główne zadania rewitalizacyjne	1. Uruchomienie „Klubów Młodzieżowych” przy świetlicach wiejskich w Kowalewie, Dryżynie, Małych Drzewcach i Szlichtyngowej (inne źródła finansowania). 2. Dostosowanie świetlic do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. 3. Modernizacja istniejących świetlic w zakresie odnowy tych miejsc na cele integracyjne. 4. Zagospodarowanie przestrzeni wokół świetlic wiejskich (np. nowe nasadzenia, utworzenie miejsc integracji, mała infrastruktura). 5. Zapewnienie form pomocy profilaktycznej dla osób wykluczonych (np. mobilne doradztwo psychologiczne) (inne źródła finansowania).
Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne:	Warsztaty młodzieżowej twórczości - uruchomienie programów aktywizacyjnych – tematycznych warsztatów i zajęć dla młodzieży i dzieci (np. taniec, śpiew, muzyka, sport itp.).

Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Obszary wiejski na terenie gminy Szlichtyngowa są wykluczone społecznie z powodu braku odpowiednich form wsparcia dla mieszkańców. Wsie wchodzące w skład obszaru rewitalizacji pozbawione są działań aktywizacyjnych, dlatego problem wykluczenia społecznego narasta tam z każdym rokiem. Dodatkowo brak odpowiedniej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przyczynia się do pogorszenia stanu zdrowia fizycznego i psychicznego. Uruchomienie „Młodzieżowych Klubów” w każdej wsi objętej wsparciem ma przyczynić się do pobudzenia społecznego, zwiększenia aktywności społecznej oraz integracji mieszkańców. Wykorzystując potencjał świetlic wiejskich uruchomione zostaną programy skierowane do młodych mieszkańców gminy. Będą one stanowiły działania profilaktyczne, aby uniknąć pogorszenia się ich stanu zdrowia fizycznego i psychicznego. Tym samym mają na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców wsi. Dodatkowo realizacja programów ma stanowić alternatywną formę spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań i hobby mieszkańców gminy. W ramach Klubów uruchomiona zostanie usługa mobilnego doradztwa psychologicznego, z którego będą mogli skorzystać młodzież, dzieci oraz osoby potrzebujące wsparcia.	
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi	Zachowanie zasad realizacji polityki dostępności w myśl ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami będzie odnosiła się głównie do zapewnienia dostępności architektonicznej i przestrzennej wokół świetlic wiejskich. Dostępność do wejścia do budynków zostanie zapewniona, aby w ten sposób umożliwić osobom ze szczególnymi potrzebami swobodny dostęp do tych obiektów. Przestrzeń wokół świetlic zostanie uporządkowana i dostosowana komunikacyjnie do osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Zaplanowane działania aktywizujące będą dostosowywane każdorazowo do indywidualnych potrzeb grupy.	
Ramy realizacji przedsięwzięcia		
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
3 000 000 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Budżet gminy ➤ Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021 – 2027, Działanie 8.1 lub 8.3 ➤ Fundusze europejskie ➤ Programy rządowe	2025 - 2027

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie aktywności społecznej i zacieśnianie więzi sąsiedzkich, • rozwój zainteresowań i pasji wśród mieszkańców całej gminy, • poszerzenie obecnej oferty rekreacyjnej, • podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, • wykorzystanie lokalnych potencjałów. 		
Wskaźnik produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych	
Liczba zmodernizowanych świetlic	4 szt.	Dokumentacja budowlana	
Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją	800 m ²	Dokumentacja budowlana	
Liczba utworzonych Klubów Młodzieżowych	4 szt.	Dokumentacja budowlana, dokumentacja fotograficzna	
Wskaźnik rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych	
Liczba osób korzystających z Klubów Młodzieżowych	40 os./rok	Dokumentacja pracownicza	
Liczba osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w warsztatach	60 os./rok	Dokumentacja pracownicza	

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	4. ROZBUDOWA I PRZEBUDOWA SZKOŁY PODSTAWOWEJ IM. WOJSKA POLSKIEGO W JĘDRZYCHOWICACH W CELU PODNIESIENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA I ZWIĘKSZENIA AKTYWNOŚCI SPORTOWO-REKREACYJNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY
Nazwa wnioskodawcy	GMINA SZLICHTYNGOWA
Nazwa podmiotu/podmiotów współpracujących	Organizacje pozarządowe, instytucje kultury, prywatni inwestorzy, Sołectwa, placówki oświatowe

Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji	Jędrzychowice - Kowalewo Działka nr: 26/2, 28, 27
Oddziaływanie przedsięwzięcia	☒ Sfera społeczna ☐ Sfera gospodarcza ☒ Sfera przestrzenno-funkcjonalna ☒ Sfera środowiskowa ☒ Sfera techniczna
Cel (cele) projektu	Doskonalenie jakości kształcenia na terenie wiejskim, poprzez rozbudowę bazy dydaktycznej. Rozwijanie sprawności fizycznej dzieci i młodzieży. Utworzenie miejsca integracji społecznej i sportowej dla dzieci i młodzieży. Rozwijanie zainteresowań oraz wspieranie osób w realizacji działań edukacyjnych poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych. Ożywienie aktywności społecznej poprzez nadanie nowych funkcji społecznych istniejącej infrastruktury na obszarze wiejskim. Utworzenie świetlicy środowiskowej w placówce oświatowej.
Cele programu rewitalizacji	<i>Cel 3 Poprawa jakości kształcenia na obszarze wiejskim i przeciwdziałanie wykluczeniu sportowego</i>
Główne zadania rewitalizacyjne	1. Przebudowa budynku szkoły w zakresie utworzenia nowych sal lekcyjnych w miejscu istniejącej przybudówki tzw. „Holenderki” i nadanie im nowych funkcji społecznych. 2. Budowa sali sportowej dostosowanej do potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży (inne źródła finansowe, środki własne) 3. Zagospodarowanie terenu wokół obiektu. 4. Zakup wyposażenia i sprzętu sportowego.

	<p>5. Realizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży (inne źródła finansowe, środki własne)</p> <p>6. Utworzenie świetlicy środowiskowej przy szkole podstawowej (zadanie własne gminy, inne źródła finansowania).</p>
Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne:	Powstanie organizacji pozarządowej w zakresie promowania aktywności fizycznej i rekreacji oraz promocji sportu, jako przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców i ich integracji społecznej. Organizacja będzie prowadzić cykliczne zajęcia sportowe dla różnych grup odbiorców.
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	<p>Obszary wiejski na terenie gminy Szlichtyngowa są wykluczone społecznie z powodu braku odpowiednich form wsparcia dla mieszkańców. Dodatkowo brak odpowiedniej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i bazy dydaktycznej przyczyniają się do pogorszenia jakości kształcenia oraz stanu zdrowia fizycznego i psychicznego. W szczególności jest to ważne w ramach zapewniania działań edukacyjnych, które są realizowane na obszarze wiejskim. Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury edukacyjnej przyczyni się do odpowiedniego zapewnienia poziomu aktywności młodzieży w sferze edukacyjnej oraz sportowej, w tym osób z niepełnosprawnościami i innymi potrzebami edukacyjnymi.</p> <p>Dodatkowo nowym pomieszczeniom w placówce edukacyjnej <u>zostaną nadane nowe funkcje społeczne</u> - utworzona zostanie świetlica środowiskowa (jako zadanie własne gminy), której celem będzie pomoc i wspieranie dzieci z terenu rewitalizacji w podnoszeniu ich kompetencji edukacyjnych. Dzieci uczęszczające do świetlicy środowiskowej zostaną zrekrutowane na podstawie diagnozy pedagoga szkolnego oraz pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Szlichtyngowej.</p>
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi	<p>Zachowanie zasad realizacji polityki dostępności w myśl ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami będzie odnosiła się głównie do zapewnienia dostępności architektonicznej sal lekcyjnych i sali gimnastycznej przy siedzibie szkoły. Uwzględnione zostaną takie potrzeby jak: dostosowanie wejścia głównego do potrzeb osób niepełnosprawnych, zastosowanie odpowiednich oznaczeń i ciągów komunikacyjnych wewnątrz budynku, dostosowanie toalety i szatni do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wyznaczenie miejsc na trybunach (ławkach), które będą przeznaczone dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim. Baza dydaktyczna zostanie opatrzona odpowiednim systemem ewakuacyjnym, wszystkie ciągi komunikacyjne i sale lekcyjne dostosowane zostaną do potrzeb dzieci ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>Zaproponowane działania sportowe będą dostosowywane do potrzeb dzieci indywidualnie.</p>

Ramy realizacji przedsięwzięcia		
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
3 500 000 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Budżet gminy ➤ Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021 – 2027, Działanie 8.1 lub 8.3 ➤ Fundusze europejskie ➤ Programy rządowe 	2027 - 2029
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> • nadanie nowych funkcji społecznych istniejącej i zmodernizowanej infrastrukturze społecznej na terenie wsi, • zwiększenie aktywności społecznej i zacieśnianie więzi sąsiedzkich, • rozwój zainteresowań i pasji wśród mieszkańców całej gminy, • poszerzenie obecnej oferty rekreacyjnej i sportowej, • podniesienie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, • wykorzystanie lokalnych potencjałów w postaci placówki oświatowej jako miejsca organizacji życia kulturowego, artystycznego i sportowego. 	
Wskaźnik produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba zmodernizowanych budynków	1 szt.	Dokumentacja budowlana
Liczba obiektów z nową funkcją społeczną	1 szt.	Dokumentacja budowlana
Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją	200 m ²	Dokumentacja budowlana
Liczba nowych budynków rekreacyjnych	1 szt.	Dokumentacja budowlana, dokumentacja fotograficzna
Liczba nowych organizacji pozarządowych	1 szt.	Dokumentacja pracownicza
Wskaźnik rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych

Liczba osób korzystających z infrastruktury	300 os./rok	Dokumentacja pracownicza
Liczba osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych i dodatkowych	200 os./rok	Dokumentacja pracownicza

Źródło: opracowanie własne

VII.2 Pozostałe (uzupełniające) projekty rewitalizacyjne

Tabela 49 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

PROJEKT UZUPEŁNIAJĄCY: BLIŻEJ SIEBIE – ROZWÓJ RÓŻNYCH FORM WYPOCZYNKU I REKREACJI	
Opis projektu	
<p>Organizacja i realizacja cyklicznych zajęć rekreacyjnych dla mieszkańców (dzieci, młodzieży i seniorów) na terenie zrewitalizowanym, gdzie powstaną miejsca spotkań i integracji. Planowane są cykliczne (co najmniej 2 razy w miesiącu dla każdej grupy) zajęcia rekreacyjne dla wskazanych grup odbiorców, które będą realizowane wg kalendarza imprez i działań cyklicznych.</p> <p>Celem realizacji projektu „Bliżej siebie” jest wykorzystanie zrewitalizowanej przestrzeni i miejsc użyteczności publicznej do prowadzenia zintegrowanych działań na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji, aby przeciwdziałać zdiagnozowanym problemom społecznym.</p> <p>W okresie wiosenno-letnim projekt „Bliżej siebie” będzie realizowany na obszarze zrewitalizowanego rynku oraz parków na obszarze gminy. Z kolei w okresie jesienno-zimowym na cele organizacji działań projektu zostaną wykorzystane zmodernizowane świetlice wiejskie oraz pomieszczenia w szkole podstawowej. W ten sposób zostanie zachowana komplementarność pomiędzy projektami rewitalizacyjnymi w ramach Programu.</p> <p>Projekt ma na celu integrację różnych grup odbiorców. Działania zaplanowane zostaną według konkretnych propozycji mieszkańców w ramach konsultacji społecznych. Dla dzieci przewiduje się utworzenie sekcji sportowo-rekreacyjnych z nastawieniem na edukację zdrowotną. Młodzieży zostaną zaproponowane warsztaty budowania własnej wartości, działania wolontarystyczne na rzecz mieszkańców gminy oraz również rozwijające ich zainteresowania i hobby. Z kolei dla seniorów dostępne będą tematyczne spotkania integracyjne, np. rękodzieło, Koło Miłośników Literatury, zajęcia fotograficzne lub wzmacniające ich kompetencje cyfrowe.</p> <p>W zależności od rodzaju zajęć i liczby uczestników na etapie realizacji projektu zostaną ustalone grupy i liczba uczestników w poszczególnych kategoriach wiekowych.</p>	
Opis problemu, jaki ma rozwiązać realizacja projektu	
<p>Przeciwdziałanie bierności społecznej i integracji międzyludzkiej. Aktywne włączenie osób z obszaru rewitalizacji do aktywności społecznej i alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Zminimalizowanie skutków zdiagnozowanych problemów społecznych oraz ich pogłębiania się w kolejnych latach.</p>	
Nazwa wnioskodawcy	
Gmina Szlichtyngowa	
Potencjalni partnerzy	
Sołectwa, Rady Sołeckie, Sołtysi, instytucje kultury, placówki edukacyjne, OSP, GOPS, przedsiębiorcy, organizacje społeczne	
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	
<p>Wszystkie zaplanowane działania będą uwzględniały potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami. Odbywać się będą w miejscach zrewitalizowanych w ramach Programu i tym samym dostosowanych architektonicznie do potrzeb różnych grup odbiorców.</p>	
Prognozowane rezultaty i wskaźniki produktu	
<p>Planowane rezultaty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacyjnego, • Wzrost aktywności społecznej mieszkańców, • Podejmowanie działań prospołecznych, • Rozwój różnych form wypoczynku i spędzania czasu wolnego, 	
Okres realizacji: 2025-2029	
Szacunkowa wartość projektu: 100 000 zł	
Źródła finansowania: środki własne, dotacje rządowe, inne fundusze europejskie.	

Rozdział VIII Mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

Niniejszy rozdział opisuje mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji. W rozdziale znajduje się opis mechanizmów zachowania komplementarności działań na poziomie programu w ujęciu przestrzennym, problemowym, instytucjonalno-proceduralnym, źródeł finansowania, międzyokresowy.

W Programie zintegrowano różne działania służące realizacji celów rewitalizacji, w związku z czym zachowana została komplementarność dokumentu w aspektach odnoszących się do zaplanowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Kompleksowe rozwiązanie problemów jest nadrzędnym celem realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, występujących na obszarze zdegradowanym. Poniżej zaprezentowano **mechanizmy zachowania komplementarności** działań (projektów i przedsięwzięć) **na poziomie Programu w ujęciu przestrzennym, problemowym, instytucjonalno-proceduralnym, źródeł finansowania, międzyokresowym.**

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU PRZESTRZENNYM

Diagnoza obszaru pozwoliła na wskazanie poszczególnych terenów w obszarze miejskim i wiejskim na terenie gminy Szlichtyngowa, gdzie istnieje największa koncentracja negatywnych zjawisk w obszarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym. Wszystkie zaplanowane działania rewitalizacyjne koncentrują się na wyznaczonym obszarze rewitalizacyjnym. Efektem zrealizowanych działań będzie możliwość korzystania z nowej infrastruktury oraz podjęcie czynności integrujących społeczność lokalną. Niniejsze zadania pozwolą na przeciwdziałanie zdiagnozowanym zjawiskom kryzysowym i będą skierowane bezpośrednio do interesariuszy rewitalizacji zamieszkujących obszar rewitalizacji. Dodatkowo zaplanowane działania pozwolą na zwiększenie aktywności społecznej pozostałych obszarów, poprzez udostępnienie miejsc i obiektów, które będą sprzyjały organizacji działań społecznych, edukacyjnych, integracyjnych i kulturalnych oraz sportowych. Wielość działań rewitalizacyjnych została skoncentrowana na obszarze wiejskim, tam gdzie zdiagnozowano najwięcej deficytów w obszarze uwarunkowań społecznych. Działania rewitalizacyjne tych miejscowości przyczynią się do wzmocnienia dostępności do obiektów użyteczności publicznej. W kontekście przestrzennym zaplanowane działania koncentrują się na obszarach rewitalizacji. Prowadzenie działań społecznych mających na celu aktywizację społeczną i kulturalną będzie skoncentrowane na wszystkich wyznaczonych obszarach, co wpłynie na integrację osób zamieszkujących wyznaczony obszar rewitalizacji.

Przedsięwzięcie nr 1, 3 i 4 koncentrują się na aktywizacji społecznej mieszkańców sołectwa Kowalewo, Dryżyna, Małe Drzewce i Szlichtyngowa, poprzez zapewnienie bazy dydaktycznej i miejsc do uprawiania rekreacji i wzmocnienia kultury fizycznej. Z kolei przedsięwzięcie nr 2 skoncentrowane jest w centrum miasta, gdzie planowane są kompleksowe działania nadające centrum miejscowości nowych funkcji społecznych. W każdym zaplanowanym projekcie rewitalizacyjnym uwzględniono zadanie „miękkie”, które adresowane jest bezpośrednio do mieszkańców gminy. Ich zadaniem jest organizacja wielu wydarzeń rekreacyjnych i integracyjnych, których celem jest minimalizowanie skutków wykluczenia społecznego na skutek zdiagnozowanych deficytów społecznych.

Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych na obszarach zdegradowanych uwzględnia działania naprawcze, z których będą korzystali mieszkańcy wszystkich zdegradowanych obszarów, jak również pozostali mieszkańcy gminy. Lokalizacja bezpośrednich działań będzie miała miejsce na

wyznaczonych obszarach tj. w Dryżynie, Kowalewie (również Jędrzychowicach), w Szlichtyngowej oraz Małych Drzewcach. Jednakże zaplanowane pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą angażowały nie tylko mieszkańców ww. obszarów, ale również pozostałych mieszkańców okolicznych wsi.

Należy podkreślić, iż wszystkie zaplanowane działania będą odnosiły się głównie do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców całej gminy Szlichtyngowa, jednakże pośrednio przyczynią się poprawy warunków życia na obszarze rewitalizacji, podniesienia jakości kształcenia i przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom społecznym.

Tabela 50 Komplementarność działań rewitalizacyjnych w ujęciu przestrzennym

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne (projekty)	Podobszar 1 miejski Szlichtyngowa	Podobszar 2 wiejski Małe Drzewce	Podobszar 3 wiejski Kowalewo	Podobszar 4 wiejski Dryżyna
1. Odnowa istniejących parków na terenie gminy oraz budowa obiektów rekreacyjnych na obszarach wiejskich jako miejsca integracji społecznej				
2. Odnowa obiektów i miejsc ważnych społecznie (odnowa centrum miasta)				
Przedsięwzięcie uzupełniające: Święto ulic				
3. Aktywna działalność „Klubów Młodzieżowych” przy świetlicach wiejskich				
Przedsięwzięcie uzupełniające: warsztaty młodzieżowej twórczości				
4. Rozbudowa i przebudowa szkoły podstawowej im. Wojska polskiego w Jędrzychowicach w celu podniesienia jakości kształcenia i zwiększenia aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców gminy				
Przedsięwzięcie uzupełniające: powstanie organizacji pozarządowej działającej o obszarze rekreacji i sportu				
Pozostały projekt uzupełniający BLIŻEJ SIEBIE – ROZWÓJ RÓŻNYCH FORM WYPOCZYNKU I REKREACJI				

Źródło: opracowanie własne

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU PROBLEMOWYM

Analiza problemów występujących na obszarze rewitalizacji wykazała, że charakteryzują się one stagnacją społeczną na skutek bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego. Obszary wiejskie nie posiadają odpowiedniego wsparcia w zakresie miejsc integracji i zorganizowanych działań na rzecz ich mieszkańców. Pobudzenie społeczne i aktywne włączenie mieszkańców w proces rewitalizacyjny ma przyczynić się do zwiększenia ich aktywności społecznej, a co a tym idzie również zawodowej.

Przeprowadzone działania partycypacyjne pozwoliły na wskazanie przedsięwzięć, które w największym stopniu sprawią, iż zdiagnozowane problemy zostaną zmarginalizowane. Pod uwagę zostały wzięte rozwiązania sygnalizowane przez mieszkańców w trakcie spotkań oraz warsztatów rewitalizacyjnych. Planowane przedsięwzięcia zostały stworzone po dokładnym zapoznaniu się z danymi pozyskanymi w trakcie wykonywania diagnozy oraz na podstawie działań partycypacyjnych, które były realizowane w trakcie przygotowywania Programu. Zadania przewidziane do realizacji w ramach procesu rewitalizacji realizują różne cele Programu. Wynikają one również z potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji, a także odpowiadają na potrzeby sygnalizowane w obszarach społecznym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym oraz środowiskowym.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcyjnej.

Przedsięwzięcie nr 1, 2, 3 i 4 oddziałują przede wszystkim na zdiagnozowane problemy społeczne, wpływając tym samym na ich minimalizację. Przedsięwzięcia nr 1 i 3 zakładają odnowę parków, świetlic i obszarów wokół świetlic, co wpływa na poprawę warunków przestrzenno-funkcyjnych oraz technicznych. Zaplanowane działania będą uwzględniały kwestie środowiskowe w odniesieniu do ochrony fauny i flory. Przedsięwzięcie nr 2 zakłada również pobudzenie gospodarcze poprzez nadanie centrum miejscowości nowych funkcji społecznych. Planuje się utworzenie punktu gastronomicznego. Z kolei przedsięwzięcie nr 4 oddziałuje na sferę przede wszystkim społeczną, techniczną i przestrzenno-funkcyjną, a w kontekście sfery środowiskowej będzie uwzględniać również zastosowanie innowacyjnych rozwiązań budowania obiektów ergonomicznych i energooszczędnych.

Tabela 51 Komplementarność przedsięwzięć pod względem problemowym w skali podobszaru rewitalizacji

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne (projekty)	Obszar rewitalizacji gminy Szlichtyngowa				
	Strefa społeczna	Strefa gospodarcza	Strefa przestrzenno-funkcyjna	Strefa środowiskowa	Strefa techniczna
1. Odnowa istniejących parków na terenie gminy oraz budowa obiektów rekreacyjnych na obszarach wiejskich jako miejsca integracji społecznej					
2. Odnowa obiektów i miejsc ważnych społecznie (odnowa centrum miasta) Przedsięwzięcie uzupełniające: Święto ulic					
3. Aktywna działalność „Klubów Młodzieżowych” przy świetlicach wiejskich Przedsięwzięcie uzupełniające: warsztaty młodzieżowej twórczości					
4. Rozbudowa i przebudowa szkoły podstawowej im. Wojska polskiego w Jędrzychowicach w celu podniesienia					

jakości kształcenia i zwiększenia aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców gminy					
Przedsięwzięcie uzupełniające: powstanie organizacji pozarządowej działającej o obszarze rekreacji i sportu					
Pozostały projekt uzupełniający BLIŻEJ SIEBIE – ROZWÓJ RÓŻNYCH FORM WYPOCZYNKU I REKREACJI					

Źródło: opracowanie własne

Przeprowadzając analizę komplementarności zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć należy zwrócić szczególną uwagę na kompleksowe rozwiązywanie stwierdzonych w diagnozie problemów społecznych w obszarach dotyczących przede wszystkim uwarunkowań społecznych jako podstawowych, których rozwiązanie skutkować będzie wyprowadzeniem obszaru rewitalizacji z kryzysu. Jednakże biorąc pod uwagę kompleksowość wykazanych problemów w pozostałych uwarunkowaniach, podjęte zostaną również działania zmierzające do ich rozwiązania.

Realizacja przedsięwzięć nr 1-4 doprowadzi przede wszystkim do aktywizacji społecznej mieszkańców w obszarze wykorzystania potencjałów przestrzenno-funkcjonalnych (występujących terenów zdewastowanych, zdegradowanych, opuszczonych i zaniedbanych, które zostaną zaadaptowane na cele społeczne). Ponadto w ramach realizowanych projektów zwiększone zostanie zaangażowanie społeczne mieszkańców, które pozwoli na zwiększenie aktywności społecznej osób wykluczonych. Wskazane powyżej przedsięwzięcia są komplementarne względem siebie w obszarze problemowym, ponieważ doprowadzają do rozwiązywania problemów społecznych oraz możliwości zaktywizowania osób poprzez zagospodarowanie świetlic wiejskich na cele utworzenia Klubów Młodzieżowych, które będą ośrodkami rozwijania kultury na terenach wiejskich. Dzięki temu mieszkańcy sołectw będą mieli możliwość organizacji wydarzeń integracyjno-kulturalnych i wzmocnienia udziału w życiu publicznym. Rewitalizacja parków na terenie gminy oraz budowa obiektów rekreacyjnych na obszarach wiejskich wzmocni aspekt społeczny sołectw, dzięki czemu poprawi się ich estetyka przestrzenna oraz podniesie jakości życia i wzmocni potencjał do rozwoju rekreacyjnego. Jest to bardzo ważne z uwagi na proces starzenia się społeczeństwa oraz potrzeby tworzenia miejsc rekreacji dla osób starszych. Również pod względem technicznym powstające obiekty i miejsca ważne społecznie będą dostosowane architektonicznie i przestrzennie do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Pozwoli to na włączenie wszystkich mieszkańców do integracji, udziału w wydarzeniach kulturalnych, społecznych, sportowych i rekreacyjnych.

Realizacja projektu uzupełniającego „Blżej siebie” komplementarnie łączy wszystkie projekty rewitalizacyjne, gdyż jego realizacja ma odbywać się we wszystkich obszarach podlegających rewitalizacji (centrum miasta, parki, świetlice, szkoła).

W poniższej tabeli zaprezentowany został stopień komplementarności pod względem problemowym poszczególnych działań względem siebie, który ukazuje stopień, w jakim łączna realizacja planowanych działań doprowadzi do marginalizacji problemów występujących na obszarze rewitalizacji zgodnie z poniższą legendą.

+2 - bardzo silne powiązanie	+1 - silne powiązanie	0 - neutralne powiązanie

Tabela 52 Matryca powiązań przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach programu rewitalizacji

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne (projekty)	1. Rewitalizacja istniejących parków na terenie gminy oraz budowa obiektów rekreacyjnych na obszarach wiejskich	2. Odnowa obiektów i miejsc ważnych społecznie (rewitalizacja centrum miasta)	3. Aktywna działalność „Klubów młodzieżowych” przy świetlicach	4. Budowa sali gimnastycznej przy SP w Jędrzychowicach (siedziba w Kowalewie)
1. Odnowa istniejących parków na terenie gminy oraz budowa obiektów rekreacyjnych na obszarach wiejskich jako miejsca integracji społecznej	x			
2. Odnowa obiektów i miejsc ważnych społecznie (odnowa centrum miasta) Przedsięwzięcie uzupełniające: Święto ulic		x		
3. Aktywna działalność „Klubów Młodzieżowych” przy świetlicach wiejskich Przedsięwzięcie uzupełniające: warsztaty młodzieżowej twórczości			x	
4. Rozbudowa i przebudowa szkoły podstawowej im. Wojska polskiego w Jędrzychowicach w celu podniesienia jakości kształcenia i zwiększenia aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców gminy Przedsięwzięcie uzupełniające: powstanie organizacji pozarządowej działającej o obszarze rekreacji i sportu				x
Pozostały projekt uzupełniający BLIŻEJ SIEBIE – ROZWÓJ RÓŻNYCH FORM WYPOCZYNKU I REKREACJI				

Źródło: opracowanie własne

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU INSTYTUCJONALNO-PROCEDURALNYM

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030 z procedurami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030. Wspólnymi organami w realizacji obu wymienionych dokumentów będzie Burmistrz Szlichtyngowej odpowiedzialny za stymulowanie i koordynację działań, a także odpowiednie komórki Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa (w tym Zespół ds. rewitalizacji), jednostki organizacyjne i partnerzy gminy, którym zadania wynikające z Programu będą zlecane w taki sposób, aby wykonywały je podmioty mające do tego najlepsze kompetencje. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy programu w ramach Komitetu Rewitalizacji.

Zadaniem poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa będzie współpraca z jednostkami odpowiedzialnymi za wdrażanie przedsięwzięć, wsparcie w uzyskiwaniu dotacji, przygotowania dokumentacji projektowej poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. W system zarządzania zaangażowani będą również lokalni partnerzy z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Docelowo informacje udostępnione na stronie internetowej Urzędu Miasta i gminy Szlichtyngowa dedykowane problematyce rewitalizacji, w szczególności wdrożeniu Programu rewitalizacji, będą kanałem dwustronnej komunikacji na linii samorząd–obywatele (interesariusze rewitalizacji). Planuje się zawarcie szczegółowych porozumień regulujących zakres i częstotliwość zbieranych danych sprawozdawczych. Celem takiego podejścia jest udostępnienie danych i informacji dotyczących stopnia rozwiązania konkretnego problemu zidentyfikowanego na obszarze rewitalizacji dla interesariuszy rewitalizacji. Dostęp do danych ma pozwolić interesariuszom monitorować skuteczność zmian społeczno-gospodarczych.

Szczegółowy opis systemu zarządzania, monitorowania i oceny efektywności wdrażanych działań przedstawiony został w rozdziale XII-XIII.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Projekty rewitalizacyjne zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji będą finansowane w oparciu o środki własne gminy Szlichtyngowa, uzupełnione o środki strukturalne UE, środki krajowe – programy rządowe oraz środki prywatne. W ramach planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewiduje się wdrożenie zarówno projektów społeczno-gospodarczych, jak i przedsięwzięć inwestycyjnych, zabezpieczających różnorodność źródeł finansowania procesu.

Głównym źródłem finansowania projektów wskazanych w Programie będą środki własne gminy. Źródłem finansowania zewnętrznego będą środki zewnętrzne, głównie pochodzące z Funduszy Europejskich dla Lubuskiego 2021-2027, Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS) oraz Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego 2021-2027. Założone działania rewitalizacyjne przewidują możliwość pozyskiwania środków z różnych źródeł finansowania, w tym także ze źródeł krajowych.

Planuje się pozyskać wsparcie na projekty rewitalizacyjne dotyczące głównie aktywizacji społecznej w ramach rozwoju polityki społecznej kraju, których zadaniem będzie minimalizowanie skutków zagrożenia ubóstwem, marginalizacją i wykluczeniem. Obszary zdegradowane i ludność starsza zamieszkująca te obszary należą do grupy zagrożonej, której działania rewitalizacyjne stworzą szansę na aktywizację i integrację społeczną. Aplikowanie o środki zewnętrzne na realizację zaplanowanych przedsięwzięć będzie odbywało się w sposób gwarantujący wykorzystanie jednego źródła finansowania. Informacja o złożeniu wniosku o przyznanie pomocy przez gminę (innych wnioskodawców) do instytucji zarządzających programami pomocowymi i stan sprawy będzie transparentnie publikowany na stronie internetowej gminy w zakładce dotyczącej rewitalizacji. Na etapie ubiegania się o środki na realizację projektu prowadzona będzie bieżąca kontrola krzyżowa możliwości jako podstawowy instrument weryfikujący stosowanie zakazu równoległego finansowania wydatków z krajowych i wspólnotowych środków publicznych. Poprzez zaplanowane mechanizmy kontroli wykluczono ryzyko podwójnego dofinansowania.

Tabela 53 Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne (podstawowe)	Szacunkowa wartość przedsięwzięcia	Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne
1. Odnowa istniejących parków na terenie gminy oraz budowa obiektów rekreacyjnych na obszarach wiejskich jako miejsca integracji społecznej	7 000 000 zł	5 250 000 zł	1 750 000 zł	0,00 zł
2. Odnowa obiektów i miejsc ważnych społecznie (odnowa centrum miasta)	7 000 000 zł	5 250 000 zł	1 750 000 zł	0,00 zł
Przedsięwzięcie uzupełniające: Święto ulic				
3. Aktywna działalność „Klubów Młodzieżowych” przy świetlicach wiejskich	3 000 000 zł	1 350 000 zł	1 650 000 zł	0,00 zł
Przedsięwzięcie uzupełniające: warsztaty młodzieżowej twórczości				
4. Rozbudowa i przebudowa szkoły podstawowej im. Wojska polskiego w Jędrzychowicach w celu podniesienia jakości kształcenia i zwiększenia aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców gminy	3 500 000 zł	2 100 000 zł	1 400 000 zł	0,00 zł
Przedsięwzięcie uzupełniające: powstanie organizacji pozarządowej działającej o obszarze rekreacji i sportu				
Pozostały projekt uzupełniający BLIŻEJ SIEBIE – ROZWÓJ RÓŻNYCH FORM WYPOCZYNKU I REKREACJI	100 000 zł	80 000	20 000	0,00
RAZEM	20 600 000 zł	14 030 000 zł	6 570 000 zł	0,00 zł

Źródło: opracowanie własne

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU MIĘDZYOKRESOWYM

Narzędziem służącym trwałemu zintegrowaniu działań w ujęciu międzyokresowym będzie ewaluacja Programu, na którą składać się będą:

- Ewaluacja ex ante (przed rozpoczęciem działań Programu, celem ustalenia, czy i w jakim stopniu podejmowane działania będą zgodne z przyjętymi założeniami oraz czy możliwe jest osiągnięcie długotrwałych efektów w tym kontekście);
- Ewaluacja w połowie obowiązywania Programu (umożliwia zbadanie stopnia efektywności podejmowanych działań oraz ich zgodności z założeniami, ale także na ile aktywności są zgodne z harmonogramem, a poziom wykorzystania zasobów odpowiada opisowi w projekcie);
- Ewaluacja bieżąca – monitoring przynajmniej raz na rok (dokonywana przez cały czas trwania Programu, związana z oceną poziomu wykonywania zadań i działań w poszczególnych podobszarach rewitalizacyjnych);
- Ewaluacja końcowa (dokonywana pod koniec realizacji projektu, wiąże się z analizą zgodności podejmowanych działań wynikających z harmonogramu oraz z rozliczeniem poziomu wykorzystania zasobów);
- Ewaluacja ex post (dokonywana po zakończeniu realizacji Programu).

O efektywnym połączeniu i skoordynowaniu zadań w ujęciu międzyokresowym stanowić będzie kontynuacja podjętych w poprzednim okresie działań, ale także istotna jest świadomość strategicznego wzmacniania ich w kolejnych okresach. Zaplanowane działania rewitalizacyjne bazują na poprzednich doświadczeniach gminy Szlichtyngowa w zdobytych podczas realizacji projektów inwestycyjnych finansowanych ze środków unijnych oraz środków krajowych. W związku z tym realizacja zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych powiązana jest z projektami zrealizowanymi przez gminę w latach ubiegłych. Podsumowując, należy wykazać powiązania zaplanowanych do realizacji projektów rewitalizacyjnych z projektami "miękkimi" dotyczącymi rozwoju kapitału społecznego, które były/są/będą finansowane z Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego, w szczególności w zakresie aktywizacji, edukacji ogólnej oraz wsparcia przedsiębiorczości mieszkańców, które realizowane były w poprzednim okresie programowania w latach 2014-2020.

Rozdział IX Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Niniejszy rozdział zawiera opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych, a także opis powiązań z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030 jest dokumentem, którego założenia oraz zaplanowane przedsięwzięcia odpowiadają na potrzeby zidentyfikowane w ramach prowadzonej diagnozy obszaru gminy, ale również z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy. Podstawowym dokumentem określającym kierunki rozwoju gminy Szlichtyngowa jest **Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030**, w której założono, iż głównym celem strategii rozwoju jest zrównoważony rozwój gminy Szlichtyngowa, który możliwy jest do osiągnięcia dzięki zaplanowanym 5 celom strategicznym:

- CEL STRATEGICZNY 1 Zrównoważony rozwój społeczny, integracja lokalna oraz ochrona zdrowia,
- CEL STRATEGICZNY 2 Rozwój gospodarczy i turystyczny regionu,

- Cel STRATEGICZNY 3 Ochrona środowiska przyrodniczego,
- CEL STRATEGICZNY 4 Poprawa jakości życia mieszkańców,
- CEL STRATEGICZNY 5 Rozwój nowoczesnej i przyjaznej obywatelowi administracji publicznej.

W obszarze polityki społecznej zaplanowane cele i kierunki działalności (przedsięwzięcia) w ramach GPR są spójne z celami operacyjnymi, jakie zostały wyznaczone w dokumencie **Strategia**

Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2019-2024.

Zaplanowane działania w Programie rewitalizacji mają na celu przede wszystkim aktywizację mieszkańców gminy oraz przeciwdziałanie zdiagnozowanym deficytom i zjawiskom wykluczenia społecznego, zatem wpisują się w kierunki działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem, które zostały określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i obejmują następujące kierunki działań: wspieranie rodziny, wsparcie osób niepełnosprawnych, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych, przeciwdziałanie przemocy domowej, aktywności i integracja społeczna seniorów, promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu.

W obowiązującym dokumencie przestrzennym miasta i gminy Szlichtyngowa **Studium uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szlichtyngowa** uchwalonego uchwałą nr VIII/76/99 Rady Gminy i Miasta Szlichtyngowa z dnia 15 lipca 1999 r. określono następujące kierunki (cele) rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Szlichtyngowa:

1. Racjonalne korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem zasad jego ochrony;
2. Stworzenie podstaw do rozwoju agroturystyki, turystyki i wypoczynku przez optymalne wykorzystanie najciekawszych obiektów i obszarów gminy, budowę ścieżek rowerowych, rozwinięcie informacji turystycznej;
3. Poprawa wyposażenia obszarów wiejskich w obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej i społecznej, co przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców;
4. Podniesienie stopnia lesistości gminy;
5. Stworzenie podstaw do rozwoju działalności produkcyjnej, handlowej i usługowej;
6. Ustalenie polityki przeznaczenia terenów pod zabudowę;
7. Doprowadzenie do powstania wysokiej jakości przestrzeni publicznych;
8. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej w celu rozwoju rolnictwa i produkcji zdrowej żywności;
9. Systematyczna modernizacja i uzupełnienia sieci dróg w gminie oraz poprawa parametrów technicznych tych dróg;
10. Monitorowanie stanu środowiska przyrodniczego w celu utrzymania jego wysokiej jakości i likwidacji zagrożeń środowiskowych, w przypadku ich wystąpienia.

Zaplanowanie działania rewitalizacyjne w niniejszym GPR wpisują się w obszary i kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Szlichtyngowa szczególnie w ramach kierunku nr 2, 3, 5 i 7.

Dodatkowo założenia Gminnego Programu Rewitalizacji zachowują spójność ze **Strategią Rozwoju Powiatu Wschowskiego na lata 2021-2030**, gdzie wyznaczono 4 główne cele realizacji Strategii odnoszące się do 4 obszarów strategicznych równoważnych i wzajemnie się uzupełniających, tj. kapitał ludzki i społeczny, oferta czasu wolnego, gospodarka lokalna oraz zarządzanie rozwojem.

Również w odniesieniu do **Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030** niniejszy dokument GPR zachowuje spójność. W strategii wojewódzkiej wyznaczono 4 główne cele strategicznego działania, do których należą:

Cel 1 – Inteligentna, zielona gospodarka regionalna:

- 1.1 Wzmocnienie sektora B+R oraz mechanizmów transferu innowacji, szczególnie w obszarach regionalnych inteligentnych specjalizacji,
- 1.2 Rozwój zielonej gospodarki, w tym energetyki przyjaznej środowisku,
- 1.3 Wysoka jakość kształcenia oraz jego powiązanie z regionalnym rynkiem pracy,
- 1.4 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i powiązań gospodarczych regionu,
- 1.5 Rozwój konkurencyjnego sektora przedsiębiorstw i wsparcie reindustrializacji,
- 1.6 Rozwój potencjału turystycznego,
- 1.7 Konkurencyjne i ekologiczne rolnictwo oraz rozwój produktów regionalnych.

Cel 2 - Region silny w wymiarze społecznym i bliski obywatelowi:

- 2.1 Wzrost dostępności i efektywności kształcenia oraz wychowania przedszkolnego i opieki nad najmłodszymi dziećmi,
- 2.2 Promocja włączenia społeczno-zawodowego oraz kompleksowe wsparcie seniorów,
- 2.3 Wysoka jakość i dostępność usług medycznych oraz upowszechnianie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia,
- 2.4 Zapewnienie bogatej oferty kulturalnej oraz ochrona i promocja dziedzictwa Kulturowego,
- 2.5 Rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, a także upowszechnianie i promocja sportu,
- 2.6 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i poczucia tożsamości regionalnej.

Cel 3 – Integracja przestrzenna regionu:

- 3.1 Modernizacja oraz rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportu zbiorowego,
- 3.2 Wzmocnienie dostępności infrastruktury teleinformatycznej,
- 3.3 Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego i publicznego,
- 3.4 Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu,
- 3.5 Rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi,
- 3.6 Wzmocnienie funkcji społeczno-gospodarczych miast średnich i lokalnych ośrodków miejskich,
- 3.7 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich.

Cel 4 – Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę:

- 4.1 Efektywna współpraca międzyregionalna i transgraniczna,
- 4.2 Atrakcyjny wizerunek i rozpoznawalna marka województwa,
- 4.3 Wysoka sprawność działania administracji publicznej i instytucji regionalnych oraz współdziałanie na rzecz rozwoju regionu,
- 4.4 Wzmocnienie roli i integracja systemów zarządzania strategicznego oraz planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym,
- 4.5 Rozwój e-usług i kompetencji cyfrowych społeczeństw.

Założenia GPR kompleksowo wpisują się w realizację celu 2 i 3.

Cele określone w GPR są spójne także z celami i kierunkami **Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego (PZPWL)** wraz z planami zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Zielona Góra i Gorzów Wlkp. (PZPWL) uchwalonego uchwałą Nr XLIV/667/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 23 kwietnia 2018 r. głównie w zakresie realizacji następujących celów: spójności terytorialnej i zrównoważonego rozwoju społecznego. **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego zakłada realizację następujących celów:**

Cel strategiczny 1. Spójność terytorialna

1.1. Zrównoważony rozwój struktury osadniczej regionu w tym rozwój funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich oraz rozwój subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich zgodnie z ich potencjałem i w oparciu o ich wzajemne powiązania funkcjonalne;

- 1.2. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich;
- 1.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej do ośrodków administracyjnych;
- 1.4. Rozwój infrastruktury technicznej, wzmacniającej ład ekologiczny;
- 1.5. Rozwój infrastruktury i systemów zapobiegania zagrożeniom.

Cel strategiczny 2. Zrównoważony rozwój społeczny

- 2.1. Wzrost dostępności do usług medycznych i wspieranie profilaktyki zdrowotnej;
- 2.2. Rozwój szkolnictwa w oparciu o potrzeby regionalnego rynku pracy;
- 2.3. Wzrost dostępności do atrakcyjnej oferty kulturalnej i sportowej;
- 2.4. Wspieranie włączenia zawodowego i społecznego;
- 2.5. Dostosowanie usług społecznych do zmian trendów demograficznych;
- 2.6. Rozwój i usprawnienie systemu transportu publicznego;
- 2.7. Ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz dziedzictwa kulturowego oraz budowanie na nich tożsamości regionalnej;
- 2.8. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych;

Cel strategiczny 3. Rozwój konkurencyjnej gospodarki

- 3.1. Wzmocnienie potencjału innowacyjnego sektora gospodarczego;
- 3.2. Rozwój przedsiębiorczości i zwiększenie aktywności zawodowej;
- 3.3. Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej;
- 3.4. Rozwój i promocja specjalnych stref ekonomicznych;
- 3.5. Wzmocnienie kapitału ludzkiego poprzez inwestycje służące edukacji;
- 3.6. Rozwój gospodarki niskoemisyjnej;
- 3.7. Rozwój sieci transportowej;
- 3.8. Racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin;
- 3.9. Rozbudowa infrastruktury energetycznej i ochrony środowiska;
- 3.10. Poprawa jakości rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 3.11. Kreowanie wizerunku i promocja marki Lubuskie;
- 3.12. Rozwój potencjału turystycznego województwa;
- 3.13. Efektywne zarządzanie regionem.

Zgodnie z przyjętymi ustaleniami PZPWL dla gminy Szlichtyngowa sformułowano następujące wnioski i rekomendacje w obszarze społecznym i kulturalnym, których to realizacja zachowuje spójność z zadaniami zaplanowanymi w GPR:

- Zwiększenie dostępności do usług sportu i rekreacji;
- Rewitalizacja obszarów zdegradowanych;
- Kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych;

- Rozwój spójnej struktury osadniczej w oparciu o powiązania funkcjonalno-przestrzenne;
- Rozwój ośrodków usługowych;
- Zachowanie i ochrona obiektów zabytkowych;
- Wspieranie tworzenia parków kulturowych, ustanawiania pomników historii;
- Zwiększenie dostępności wysokiej jakości oferty kulturalnej.

Założenia GPR kompleksowo wpisują się w realizację celu 1 i 2.

Podsumowując należy stwierdzić, iż założenia Programu rewitalizacji zachowują kompatybilność z dokumentami strategicznymi obowiązującymi na terenie gminy Szlichtyngowa oraz wynikają z założeń innych strategicznych dokumentów o charakterze ponadlokalnym i krajowym.

Komplementarność celów strategicznych GPR z innymi dokumentami została zaprezentowana w poniższej tabeli.

Tabela 54 Zgodność celów Gminnego Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi

Dokumenty strategiczne	Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030		
	Cel 1 Odnowa obszarów ważnych społecznie oraz poprawa aktywności mieszkańców gminy	Cel 2 Wzrost aktywizacji społecznej mieszkańców gminy i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez tworzenie miejsc integracji	Cel 3 Poprawa jakości kształcenia na obszarze wiejskim i przeciwdziałanie wykluczeniu sportowego
Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030	CEL STRATEGICZNY 2 Rozwój gospodarczy i turystyczny regionu	CEL STRATEGICZNY 1 Zrównoważony rozwój społeczny, integracja lokalna oraz ochrona zdrowia CEL STRATEGICZNY 4 Poprawa jakości życia mieszkańców	CEL STRATEGICZNY 1 Zrównoważony rozwój społeczny, integracja lokalna oraz ochrona zdrowia CEL STRATEGICZNY 4 Poprawa jakości życia mieszkańców
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2019-2024	Zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych. Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów. Zapewnienie warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla osób starszych umożliwiającego funkcjonowanie w środowisku lokalnym.	Zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych. Poprawa dostępu do usług i poszerzenie oferty wsparcia skierowanej do osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów.	Zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych. Poprawa dostępu do usług i poszerzenie oferty wsparcia skierowanej do osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

	Zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej oraz miejscu zamieszkania	Zapewnienie możliwości społecznego włączenia osób z problemem ubóstwa przez podniesienie ich kompetencji aktywnością wspieraną. Zwiększenie bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej oraz miejscu zamieszkania	Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów.
<i>Strategia Rozwoju Powiatu Wschowskiego na lata 2021-2030</i>	Cel strategiczny 1. Zapewnienie komfortu życia oraz dostępności wysokiej jakości usług publicznych, wzmacniających kapitał ludzki i społeczny. Cel operacyjny 1.4. Sport i kultura jako instrumenty aktywizacji i integracji mieszkańców.	Cel strategiczny 2. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej powiatu, w oparciu o lokalne zasoby środowiskowe i kulturowe. Cel operacyjny 2.1. Rewitalizacja przestrzeni miejskich i obszarów wiejskich.	
<i>Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030</i>	Cel 2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi Cel 3. Integracja przestrzenna regionu		
<i>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubuskiego</i>	Cel strategiczny 1. Spójność terytorialna Cel strategiczny 2. Zrównoważony rozwój społeczny		
<i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</i>	Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu		
<i>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)</i>	Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego		
<i>Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju</i>	Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju	Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych	

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030	Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

Źródło: opracowanie własne

Rozdział X Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji).

Zadaniem realizacji działań rewitalizacyjnych będzie zapobieganie rozprzestrzenianiu się zjawisk kryzysowych zidentyfikowanych podczas konsultacji społecznych, nadanie przestrzeniom publicznym waloru przyjaznego otoczenia i uzbrojenie kapitału ludzkiego w narzędzia, w szczególności infrastrukturę pozwalającą na realizację inicjatyw oddolnych w celu utrwalenia efektu rewitalizacji. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji zrealizowana zostanie poprzez cele strategiczne oraz przedsięwzięcia Programu. Warunkiem realizacji GPR będzie włączenie elementu społecznego w działania infrastrukturalne na obszarze rewitalizowanym.

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że GPR powinien zawierać opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, a także cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu zdiagnozowanych poprzednio negatywnych zjawisk społecznych i powiązanych z nimi problemów gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Przez wizję rozumiemy obraz przyszłości, którą chcemy wykreować. Wizja i uporządkowany system celów rewitalizacji powinny stanowić spójną całość w tym sensie, że każdy z celów rewitalizacji musi w czytelny sposób przyczyniać się do realizacji wizji jako całości lub jej fragmentu. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji jest spójna z wizją rozwoju gminy Szlichtyngowa, jaka została określona w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2022-2030, tj. „Gmina Szlichtyngowa stanowi nowoczesny i ekologiczny obszar, który na kanwie stabilnego i wielofunkcyjnego rozwoju społeczno-gospodarczego i środowiskowego stwarza mieszkańcom możliwość wysokiej jakości życia, poprzez rozwój infrastruktury społecznej, komunikacyjnej, technicznej, środowiskowej i turystycznej”.

Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji przedstawia się następująco:

Obszar rewitalizacji gminy Szlichtyngowa będzie charakteryzował się wysoką atrakcyjnością jako miejsce do życia i osiedlania się. Zmodyfikowane podobszary rewitalizacji, charakteryzujące się łądem przestrzennym oraz funkcjonalnymi rozwiązaniami, godzącymi potrzeby i oczekiwania lokalnej społeczności, zyskają nowy wizerunek i pozytywny odbiór mieszkańców.

Zaplanowane działania rewitalizacyjne uwzględniają przede wszystkim aspekt sfery społecznej, gdzie zdiagnozowano deficyty rozwojowe. Z przeprowadzonej diagnozy obszaru zdegradowanego na terenie gminy Szlichtyngowa wskazuje się

najważniejsze problemy społeczne, do których należą: spadek liczby ludności, proces starzenia się społeczeństwa – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, migracje ludzi młodych do większych aglomeracji miejskich, stagnację społeczeństwa, niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego, niewystarczający dostęp do usług społecznych, brak ciekawych i alternatywnych form spędzania czasu przez dzieci i młodzież, graniczenia w dostępie do podstawowej opieki medycznej, wzrastające problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost przestępczości na terenie gminy i zachowań patologicznych (np. przemoc domowa, nadużywanie środków odurzających itp.). Mieszkańcy miasta wskazują również ubóstwo jako zjawisko determinujące życie wielu mieszkańców. Na terenie gminy brak jest dużych zakładów przemysłowych oraz przedsiębiorców, u których można znaleźć zatrudnienie. Osoby mobilne najczęściej dojeżdżają do pracy poza teren gminy. W gminie nie funkcjonuje ośrodek kultury, który organizowałby życie kulturalne, a na terenie wiejskim brakuje jakichkolwiek zajęć dla dzieci i młodzieży.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Programu ma w znaczącym stopniu przyczynić się do rozwoju społecznego mieszkańców obszarów zdegradowanych, co przełoży się na wzrost aktywności społecznej mieszkańców również w aspekcie rekreacyjnym seniorów. Rewitalizacja jest szansą na wzmocnienie wizerunku najbardziej zdegradowanych podobszarów (ulic) i promocją całego miasta i gminy. Utworzenie miejsc rekreacji, wypoczynku, integracji na terenach wiejskich w postaci odnowy istniejących parków i budowy obiektów rekreacyjnych ma przyczynić się do zwiększenia aktywności społecznej, poprzez organizację różnych inicjatyw i rozwój działalności organizacji społecznych. Dodatkowo utworzenie Klubów Młodzieżowych na obszarach wiejskich ma przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży. Jest to szansa na zagospodarowanie czasu wolnego, rozwój wolontariatu społecznego, aktywizacji młodzieży oraz rozwijaniu ich zainteresowań. Również budowa sali gimnastycznej przy szkole podstawowej na terenie wiejskim jest ogromną szansą na wzmocnienie procesu nauczania, rozwoju fizycznego oraz rozwijania sportowych talentów. Założeniem funkcjonowania sali ma być również rozwój zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, a także organizacja zajęć dla dorosłych i seniorów. Budowa obiektu umożliwi zwiększenie oferty sportowo-rekreacyjnej dla wszystkich mieszkańców gminy. z kolei przedsięwzięcie realizowane w obszarze miejskim – rewitalizacja rynku – ma przede wszystkim stać się miejscem rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców miasta. Ma stanowić atrakcyjne miejsce do organizacji różnych wydarzeń dla seniorów i dzieci. Rynek po przeprowadzeniu rewitalizacji będzie miejscem reprezentatywnym, gdzie oprócz odnowy ważnych obiektów zabytkowych planuje się działania w zakresie montażu małej infrastruktury rekreacyjnej (fontanna, stoły szachowe), co niewątpliwie przyczyni się do większej aktywności społecznej mieszkańców i będzie miejscem spotkań miłośników szachów. Planuje się także organizację cyklicznego święta ulic, które będzie wzmacniało życie kulturalne i społeczne na terenie gminy. Wszystkie zaplanowane działania rewitalizacyjne zostaną przeprowadzone z zasadą zachowania dostępności architektonicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami. Rozwiązania architektoniczne i przestrzenne będą uwzględniać aspekt niepełnosprawności oraz dostosowywania małej architektury do potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych i innych ze szczególnymi potrzebami.

Obszary zdegradowane w wyniku działań rewitalizacyjnych będą dostępne dla wszystkich mieszkańców tych obszarów. Podniosą jakość życia mieszkańców, wpłyną na rozwój społeczny i integracyjny oraz wpłyną pozytywnie na poprawę wizerunku obszarów wiejskich i miejskiego. Z kolei racjonalne zagospodarowanie terenów zdegradowanych na cele społeczno-kulturalne podniesie jakość życia, wizerunek miasta, wpłynie na podniesienie się poziomu ruchu turystycznego i

gospodarczego oraz przyczyni się do poprawy warunków życia w mieście. Zakładane cele realizacji GPR są odpowiedzią na potrzeby mieszkańców w różnym wieku. Planowane działania mają przyczynić się do aktywizacji społecznej, zwiększenia udziału osób starszych w życiu kulturalnym, a także mają przeciwdziałać zdiagnozowanym problemom szczególnie w sferze społecznej.

Obszar rewitalizacji, na którym występuje obecnie największa koncentracja zjawisk kryzysowych będzie obszarem, który w roku 2030 nie będzie wyróżniał się pod względem negatywnych uwarunkowań społecznych. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym będą mogły korzystać z organizowanych wydarzeń społecznych, które będą aktywizowały ich czas wolny, a także podczas których na bieżąco będą otrzymywały wsparcie pozwalające na utrzymanie swojej aktywności. Stworzone obiekty pozwolą na stałe zaktywizowanie seniorów, co jest kluczowe ze względu na konieczność przeciwdziałania wykluczeniu grupy społecznej, do której będzie należała coraz większa liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji. Przeprowadzone inwestycje infrastrukturalne doprowadzą do wytworzenia na obszarze rewitalizacji znacznej aktywności społecznej, co przyczyni się do zmarginalizowania niekorzystnych zjawisk społecznych i wpłynie na zwiększenie atrakcyjności obszaru. Niniejszy proces wpłynie na możliwość częstszego osiedlania się młodych osób, co jednocześnie przyczyni się do zwiększenia liczby osób zamieszkujących obszar rewitalizacji w wieku przedprodukcyjnym, a także zmniejszenia stopnia migracji osób spoza gminy. Poprzez podejmowane działania w zakresie aktywizacji społecznej będzie możliwe wykreowanie nowych przedsięwzięć gospodarczych na obszarze rewitalizacji i zwiększenie stopnia przedsiębiorczości mieszkańców. Odpowiednia adaptacja przestrzeni wpłynie znaczne na zmniejszenie miejsc koncentracji negatywnych zachowań społecznych, a także obniżenie stopnia degradacji obszarów i zwiększenia jakości życia mieszkańców.

Rozdział XI Budżet i harmonogram planowanych do realizacji projektów rewitalizacyjnych

Niniejszy rozdział zawiera szacunkowy budżet zaplanowany na realizację projektów rewitalizacyjnych oraz harmonogram realizacji zaplanowanych działań w odniesieniu do przedsięwzięć rewitalizacyjnych z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł.

Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków zewnętrznych. Finansowanie działań rewitalizacyjnych zakłada wykorzystanie środków gminnych oraz środków zewnętrznych, w tym środków przewidzianych w ramach Funduszy Europejskich dla Lubuskiego 2021-2027, Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko (FEnIKS). Projekty te będą komplementarne z projektami realizowanymi ze wsparcia Funduszy Europejskich Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS). Wspierane będą wyłącznie projekty, które wynikają z zapisów GPR i wzajemnie się uzupełniają z projektami realizowanymi w ramach wsparcia FERS. **Łączny budżet Gminnego Programu Rewitalizacji stanowi kwotę 20,5 mln zł.** Harmonogram realizacji działań rewitalizacyjnych obejmuje lata 2024-2030 zgodnie z poniższym szczegółowym zestawieniem.

Tabela 55 Budżet i harmonogram planowanych do realizacji projektów rewitalizacyjnych

Projekty rewitalizacyjne	Szacunkowe nakłady finansowe w zł zakładane w latach 2024-2030 (zł)	Okres realizacji projektu rewitalizacji							Źródła finansowania
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1. Odnowa istniejących parków na terenie gminy oraz budowa obiektów rekreacyjnych na obszarach wiejskich jako miejsca integracji społecznej	7 000 000,00								Budżet gminy; Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027; Fundusze Europejskie Programy Rządowe
2. Odnowa obiektów i miejsc ważnych społecznie (odnowa centrum miasta) Przedsięwzięcie uzupełniające: Święto ulic	7 000 000,00								Budżet gminy; Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027; Fundusze Europejskie Programy Rządowe
3. Aktywna działalność „Klubów Młodzieżowych” przy świetlicach wiejskich Przedsięwzięcie uzupełniające: warsztaty młodzieżowej twórczości	3 000 000,00								Budżet gminy; Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027; Fundusze Europejskie Programy Rządowe
4. Rozbudowa i przebudowa szkoły podstawowej im. Wojska polskiego w Jędrzychowicach w celu podniesienia jakości kształcenia i zwiększenia aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców gminy Przedsięwzięcie uzupełniające: powstanie organizacji pozarządowej działającej o obszarze rekreacji i sportu	3 500 000,00								Budżet gminy; Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027; Fundusze Europejskie Programy Rządowe
Pozostały projekt uzupełniający BLIŻEJ SIEBIE – ROZWÓJ RÓŻNYCH FORM WYPOCZYNKU I REKREACJI	100 000 zł								Budżet gminy; Fundusze Europejskie Programy Rządowe
RAZEM:	20 600 000,00	x	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne

Rozdział XII System wdrażania, zarządzania i monitorowania Programu rewitalizacji

Poniższy rozdział opisuje system wdrażania, zarządzania oraz monitoringu i oceny skuteczności działań realizowanych w ramach programu. Opisano tutaj metody oraz narzędzia badania i analizowania zmian zachodzących na obszarze zdegradowanym będące wynikiem procesu rewitalizacji oraz system oceny wpływu i skuteczności prowadzonych działań na zdiagnozowane problemy.

SYSTEM WDRAŻANIA I ZARZĄDZANIA PROGRAMEM

Podstawą skutecznego wdrażania założeń Programu oraz jego zarządzaniem będzie system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na obszarze rewitalizacji. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w Programie celów, należy zatem systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych działań rewitalizacyjnych. Głównymi obszarami monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Programu są zatem wyznaczone cele strategiczne jej realizacji oraz przypisane im wskaźniki, a dalej projekty rewitalizacyjne.

Za wdrożenie i zarządzanie Programem odpowiedzialny będzie **Burmistrz Szlichtyngowej, który corocznie przedkładać będzie Radzie Miejskiej sprawozdanie monitorujące z wdrażania GPR (sprawozdanie) według stanu na koniec grudnia roku poprzedniego.** Zadania związane z bieżącym wdrożeniem Programu będą realizowane przez pracowników Urzędu Miejskiego, którzy wspólnie z członkami Komitetu Rewitalizacji będą prowadzili monitoring stopnia realizacji celów Programu.

Tabela 56 Harmonogram zarządzania Programem rewitalizacji

Lp.	Zadania	Okres realizacji
1	Prace nad opracowaniem GPR	2023-2024
2	Uchwalenie GPR	sierpień -wrzesień 2024
3	Powołanie Komitetu Rewitalizacji	wrzesień-październik 2024
4	Realizacja projektów rewitalizacyjnych zaplanowanych na lata 2024-2030	2024-2030
5	Opracowanie rocznych raportów monitorujących przez Komitet Rewitalizacyjny	do końca marca każdego roku
6	Opracowanie oceny skuteczności podjętych działań rewitalizacyjnych w latach 2024-2030 (ewaluacja ex-post)	marzec 2031

Źródło: opracowanie własne

W ramach procesu zarządzania Programem Burmistrzowi Szlichtyngowej podlegać będzie **Komitet Rewitalizacji** powołany na etapie uchwalenia GPR (lub maksymalnie w okresie 3 miesięcy od przyjęcia GPR). Komitet stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnić będzie funkcję opiniotwórczo-doradczą. Planuje się spotkania Komitetu Rewitalizacji co najmniej raz w roku. Zadaniem Komitetu Rewitalizacji będzie także pomoc techniczna dla beneficjentów Programu przy aplikowaniu o środki zewnętrzne (uczestnictwo w szkoleniach, seminariach czy warsztatach). Na etapie wdrożenia Programu Komitet, z inicjatywy własnej lub na wniosek podmiotu realizującego przedsięwzięcie będzie mógł przeprowadzić spotkanie – naradę w celu omówienia występującego problemu. Ponadto Komitet będzie mógł wystąpić o włączenie poszczególnych interesariuszy w pracę monitoringową. Realizowane działania przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy będą promowane za pośrednictwem strony internetowej gminy, tj. <http://szlichtyngowa.pl/> oraz poprzez bezpośrednie kolportowanie informacji do mieszkańców i

interesariuszy. Celem głównym działań promocyjnych i komunikacyjnych będzie zachęcenie interesariuszy do aktywnego udziału we wdrożeniu i realizacji Programu.

MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Monitoring będzie prowadzony poprzez porównanie stopnia realizacji przedsięwzięć oraz poszczególnych projektów rewitalizacyjnych do założonych wskaźników monitorowania poszczególnych celów Programu rewitalizacji. Monitoring będzie prowadzony corocznie, tak aby możliwe było zaprezentowanie sprawozdania członkom Rady Miejskiej. Zakres sprawozdania będzie obejmować, co najmniej informację o postępach finansowych, źródłach finansowania zadań, informację o postępach rzeczowych, zgodność z przyjętym harmonogramem, odchylen od harmonogramu. W sprawozdaniu przedstawione zostaną również problemy, bariery, trudności, które zostały zidentyfikowane przez Komitet Rewitalizacyjny na etapie programowania GPR.

System monitorowania i oceny Programu dotyczyć będzie czterech płaszczyzn dotyczących wdrożenia Programu. Monitoring obejmować będzie cztery poniższe płaszczyzny:

- monitorowanie stopnia realizacji celów określonych w programie rewitalizacji,
- monitorowanie skutków Programu poprzez analizę aktualnego poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszarów rewitalizacji,
- bieżące monitorowanie poziomu wdrażania programu rewitalizacji,
- monitorowanie podstawowych parametrów Programu rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu.

Wskaźniki monitoringu (produktu oraz rezultatu) zostały wskazane przy poszczególnych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych (w tabeli nr 48). Poniżej uwzględniono ewaluację badanych wskaźników w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 57 Wskaźniki monitoringu

Przedsięwzięcie rewitalizacyjne	Wskaźniki monitorujące	Wartość wskaźnika w 2024 r.	Wartość wskaźnika w 2030 r.
1. Odnowa istniejących parków na terenie gminy oraz budowa obiektów rekreacyjnych na obszarach wiejskich jako miejsca integracji społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezpośrednio korzystających z infrastruktury w zakresie działań społecznych • Liczba osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w zajęciach rekreacyjnych • Liczba integracyjnych zajęć rekreacyjnych 	0 0 0	500 os./rok 100 os./rok 3/m-c
2. Odnowa obiektów i miejsc ważnych społecznie (odnowa centrum miasta) Przedsięwzięcie uzupełniające: Święto ulic	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób bezpośrednio korzystających z infrastruktury w zakresie działań społecznych • Liczba osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w warsztatach • Liczba warsztatów integracyjnych 	0 0 0	200 os./rok 100 os./rok 10/rok
3. Aktywna działalność „Klubów Młodzieżowych” przy świetlicach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających z Klubów Młodzieżowych 	0 0	40 os./rok 60 os./rok

<p>Przedsięwzięcie uzupełniające: warsztaty młodzieżowej twórczości</p>	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w warsztatach 		
<p>4. Rozbudowa i przebudowa szkoły podstawowej im. Wojska polskiego w Jędrzychowicach w celu podniesienia jakości kształcenia i zwiększenia aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców gminy</p> <p>Przedsięwzięcie uzupełniające: powstanie organizacji pozarządowej działającej o obszarze rekreacji i sportu</p>	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z infrastruktury Liczba osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych i dodatkowych 	<p>0</p> <p>0</p>	<p>300 os./rok</p> <p>200 os./rok</p>

Źródło: opracowani własne

W przypadku konieczności dokonania aktualizacji zapisów Programu rewitalizacji zorganizowane zostaną spotkania Komitetu Rewitalizacji, a pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa będą odpowiedzialni za włączenie interesariuszy rewitalizacji w proces aktualizacji dokumentu, poprzez dotarcie z informacją do jak największej liczby osób, wykorzystując odpowiednio przygotowane materiały informacyjne (m.in. materiały informacyjne na stronie urzędu, plakaty, reklamę w gazecie, listy kierowane bezpośrednio do interesariuszy). Interesariusze, którzy odpowiedzą na kierowane informacje oraz wysyłane zaproszenia oraz zgłoszą się samodzielnie do wskazanych pracowników Urzędu Miasta i Gminy będą mogli składać propozycje oraz uwagi dotyczące rewitalizacji, a także brać czynny udział w pracach Komitetu Rewitalizacji, po poinformowaniu o takiej chęci niniejszych pracowników.

W odróżnieniu do systemu rocznego dwa razy w okresie programowania GPR powinno zostać wykonane badanie ewaluacyjne pozwalające pozyskać dodatkowo dane jakościowe z realizacji wskaźników. Pozwoli to na skuteczny monitoring realizacji wdrażania Programu, a w przypadku wystąpienia trudności lub barier w realizacji przedsięwzięć do podjęcia decyzji o dokonaniu aktualizacji zapisów Programu.

Z uwagi na monitoring bieżący coroczny wdrożenia Programu nie planuje się opracowywania raportu z badania ewaluacyjnego mid-term. Z pomiaru stanu realizacji Programu opracowane zostaną raporty oceniające realizację ex-post. Raport z badania ewaluacyjnego będzie przedmiotem opinii Komitetu Rewitalizacji i zostanie przekazany Burmistrzowi i Radzie Miejskiej, a także podany do publicznej wiadomości, poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa. Ewaluacja ex-post zaplanowana została na IV kwartał 2030 roku. Celami szczegółowymi planowanej ewaluacji ex-post będą:

- Ocena stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji,
- Wskazanie stopnia zaspokojenia potrzeb w poszczególnych projektach rewitalizacyjnych,
- Wskazanie potrzeb, które nadal wymagają wsparcia na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji.

Przy planowaniu sposobu realizacji badań ewaluacyjnych i analizie wyników szczególna uwaga zostanie zwrócona na aktualność identyfikacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Badania wpływu prowadzonych działań będą oceniane zgodnie z kryteriami ewaluacyjnymi tj. **trafność, efektywność, użyteczność, trwałość, ale przede wszystkim skuteczność.**

KOSZTY ZARZĄDZANIA

Osoby zaangażowane w proces zarządzania Programem stanowią będą pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Szlichtyngowa. Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w gminie Szlichtyngowa uwzględnione zostały w ogólnych kosztach funkcjonowania urzędu i ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania gminy. Stanowią będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Osobami najbardziej zaangażowanymi w proces zarządzania Programem będą członkowie Zespołu ds. Rewitalizacji. Należy jednak zwrócić uwagę, że zadania dotyczące rewitalizacji będą wykonywane przez członków Zespołu w części etatu (w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych), co pozwala wnioskować, że zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji nie wpłynie na konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów.

Rozdział XIII Sposób realizacji GPR w zakresie zagospodarowania przestrzennego

Niniejszy rozdział stanowi wskazanie sposobu realizacji GPR w zakresie zagospodarowania przestrzennego zgodnie z wymogami wskazanymi w przepisach ustawy o rewitalizacji.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji podzielona była na trzy zasadnicze etapy. Pierwszy etap obejmował przygotowanie danych przestrzennych w postaci wektorowej z wykorzystaniem bazy ewidencji gruntów i budynków (EGiB), wyznaczenie wstępnego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz redakcję kartograficzną obejmującą podział map na arkusze w skali 1:5000.

Delimitacja wstępna oparta była na analizach przestrzennych wskaźników uwarunkowań (IMD) przedstawionych w części diagnostycznej dokumentu oraz analizie użytkowania gruntów ze szczególnym uwzględnieniem terenów zabudowanych. W tym celu wykorzystano narzędzia algebry mapowej i analiz geostatystycznych w oparciu o pozyskane dane w oprogramowaniu Quantum GIS (ang. Geographic Information Systems). Analiz dokonano wykorzystując uprzednio przygotowane dane wektorowe.

Drugi etap delimitacji obejmował pracę na wygenerowanych mapach. Wstępne wyznaczenie obszarów przedstawiono do wewnętrznej konsultacji eksperckiej w ramach realizacji niniejszego opracowania, w ramach której dokonano korekt obszarów uwzględniając przestrzenne rozmieszczenie projektów rewitalizacyjnych. Etap ten był istotny ze względu na założenia metodologiczne.

Etap trzeci obejmował prace związane z ostatecznym ustaleniem granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w oprogramowaniu GIS. Opracowanie ponownie wykonano w postaci wektorowej uwzględniając efekty wykorzystanych wcześniej metod. Integralną częścią niniejszego opracowania stanowi załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali 1:5000 opracowanej w wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej. W załącznikach do Gminnego Programu Rewitalizacji ujęto mapy przedstawiające podstawowe kierunki zmiany funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji, które spełniają wymagania wynikające z art. 15 pkt. 14 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2024 poz. 278).

Analiza podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji wskazuje, iż nie ma potrzeby wprowadzania zmian w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Tym samym nie ma konieczności uchwalenia nowych miejscowych planów rewitalizacji, o których mowa w art. 37 f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nie ma zatem konieczności dokonywania wyznaczenia granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytycznych w zakresie ustaleń tego planu. Nie przewiduje się także wszczęcia postępowania scaleniowego.

Rozdział XIV Specjalna Strefa Rewitalizacji

Niniejszy rozdział stanowi wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, na wniosek Burmistrza Szlichtyngowej, Rada Miejska może podjąć uchwałę w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji. Wniosek o ustanowienie Strefy składa się po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji i zgodnie z jego ustaleniami. Specjalna Strefa Rewitalizacji ustanawiana jest na obszarze rewitalizacji przez Radę Miejską na okres maksymalnie 10 lat. Po przeprowadzeniu analiz dotyczących sposobu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030 podjęto decyzję, iż dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji nie przewiduje się utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

Rozdział XV Opiniowanie GPR przez właściwe podmioty oraz strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Niniejszy rozdział opisuje informację o wyniku opiniowania programu przez właściwe podmioty określone w art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy o rewitalizacji, a także informację o przeprowadzeniu analizy jej zapisów pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do oceny oddziaływania na środowisko i jej wynikach oraz wynik OOŚ w przypadku obowiązku jej przeprowadzenia

GPR jest narzędziem do prowadzenia skutecznej rewitalizacji, która należy do zadań własnych gminy. Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji zaproponowano działania rewitalizacyjne w postaci projektów, których systematyczna realizacja doprowadzi do wyjścia z sytuacji kryzysowej, zdiagnozowanej na danym terenie. Celem Programu jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego i osiągnięcie wysokiego i równego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy. GPR stanowi również podstawowe narzędzie w celu ubiegania się o dofinansowanie dla projektów rewitalizacyjnych z funduszy europejskich.

Projekty zawarte w GPR nie określają ram i założeń w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Projekty opisane w GPR nie wpływają na aktualne zagospodarowanie istniejących na obszarze gminy terenów górniczych. GPR nie określa szczegółowych ram i założeń w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności państwa. Dokument nie ogranicza ani nie rozszerza zakresu obowiązujących przepisów dotyczących bezpieczeństwa i obronności państwa. Formy ochrony zabytków leżących w obszarze rewitalizacji zostały określone na mocy przepisów odrębnych. Wszelkie inwestycje prowadzone w obrębie obszaru rewitalizacji dotyczące obiektów objętych prawną ochroną należy konsultować z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Obszar rewitalizacji i realizacja poszczególnych przedsięwzięć i projektów zawartych w programie nie obejmuje swym zasięgiem gruntów

usytuowanych w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej, których zagospodarowanie powinno się odbywać na zasadach zawartych w przepisach odrębnych.

Burmistrz Szlichtyngowej, zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy o rewitalizacji, wystąpił do właściwych podmiotów o zaopiniowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Projekt GPR był opiniowany przez:

- zarząd właściwego powiatu – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- zarząd właściwego województwa – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa,
- właściwego wojewodę – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
  - właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- właściwą gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,
- Krajowy Zasób Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2020 r. poz. 1100 i 2127 oraz z 2021 r. poz. 11 i 223) – w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu Nieruchomości.

W toku uzgodnień pozyskano stanowiska od następujących organów:

Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego – do uzupełnienia

Zarząd Województwa Lubuskiego – zgodnie z uchwałą nr 1/4/24 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 9.05.2024 r. opiniuje pozytywnie projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030 w zakresie zgodności ze strategią rozwoju województwa i planem zagospodarowania przestrzennego województwa.

PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – w opinii z dnia 15.05.2024 r. wskazano, że obszar rewitalizacji wskazany w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030 znajduje się w odległości ponad 1,5 km od linii kolejowej nr 14 Łódź Kaliska-Tuplice (odcinek Leszno-Głogów), w związku z czym nie zgłoszono uwag do przedmiotowego dokumentu.

Regionalna Dyrekcja Ochrony środowiska w Gorzowie Wielkopolskim – w piśmie z dnia 14.05.2024 r. w sprawie opiniowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie wpływu na środowisko przyrodnicze wskazano, że planowane działanie nie będą miały negatywnego wpływu na środowisko i przyrodę, w tym na formy ochrony przyrody, a także nie będą stanowiły ryzyka dla zdrowia ludzi. W związku z czym Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim uzgadnia Burmistrzowi Miasta i Gminy Szlichtyngowa możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dotyczące projektów zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030.

Wojewódzka Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gorzowie Wielkopolskim – według opinii sanitarnej z dnia 13 maja 2024 r. dokument Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030 otrzymał pozytywną opinię w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych. Z uwagi na

charakter przedmiotowego dokumentu realizacja zapisów niniejszego Programu nie powinna spowodować negatywnego oddziaływania na zdrowie ludzi.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu – decyzją nr 174/RPP/G-274/2024 z dnia 6.05.2024 r. uznano postępowanie administracyjne w przedmiocie uzgodnienia projektu gminnego programu rewitalizacji w zakresie terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią za umorzony. W związku z tym, że przedmiotowy projekt GPR dotyczy terenów znajdujących się poza obszarem szczególnego zagrożenia powodzią brak jest podstaw materialnoprawnych do wydania decyzji uzgadniającej projekt dokumentu i zgodnie z dyspozycją str. 105 paragrafu 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego, przedmiotowe postępowanie należy umorzyć jako bezprzedmiotowe.

Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków – zgodnie z pismem z dnia 30.04.2024 r. w związku z wnioskiem o zaopiniowanie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030 w zakresie form ochrony zabytków, wydano pozytywną ocenę przedłożonego dokumentu.

Minister Infrastruktury – zgodnie z prośbą o opiniowanie Programu w zakresie uzgodnienia dotyczącego zabudowy i zagospodarowania terenu położonego na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, Minister Infrastruktury opiniuje Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Szlichtyngowa na lata 2024-2030 pozytywnie. Pismo informacyjne wpłynęło do Urzędu Miasta i Gminy w Szlichtyngowej dnia 2.05.2024 r.

Centralne Wojskowe Centrum Rekrutacji Ośrodek Zamiejscowy w Zielonej Górze – w piśmie z dnia 23.04.2024 r. w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności uznano obszar rewitalizacji za teren niekolidujący z terenami zamkniętymi i ich strefami ochronnymi, a także z urządzeniami infrastruktury technicznej resortu obrony narodowej.

Spis map, tabel, zdjęć i wykresów

Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Szlichtyngowa w powiecie wschowskim.....	16
Mapa 2 IMD dla uwarunkowań społecznych	35
Mapa 3 IMD uwarunkowań gospodarczych	39
Mapa 4 IMD uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych	51
Mapa 5 Azbest występujący na terenie gminy Szlichtyngowa	56
Mapa 6 IMD dla uwarunkowań środowiskowych	62
Mapa 7 IMD dla uwarunkowań technicznych	65
Mapa 8 Wyznaczony obszar zdegradowany na terenie gminy Szlichtyngowa	69
Mapa 9 Obszar rewitalizacji na terenie gminy Szlichtyngowa	73
Mapa 10 Załącznik graficzny – Mapa obszaru rewitalizacji na terenie gminy Szlichtyngowa.....	139
Mapa 11 Zał. 1 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Nowe Drzewce	140
Mapa 12 Zał. 2 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Kowalewo	141
Mapa 13 Zał. 3 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Kowalewo	142

Mapa 14 Zał. 4 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Kowalewo	143
Mapa 15 Zał. 5 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Kowalewo	144
Mapa 16 Zał. 6 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Szlichtyngowa	145
Mapa 17 Zał. 7 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Szlichtyngowa	146
Mapa 18 Zał. 8 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Dryżyna	147
Mapa 19 Zał. 9 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Dryżyna	148
Mapa 20 Zał. 10 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Dryżyna	149

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w obszarze miejskim w podziale na poszczególne ulice w Szlichtyngowej ...	10
Tabela 2 Liczba ludności w obszarze wiejskim w podziale na poszczególne sołectwa w gminie Szlichtyngowa	11
Tabela 3 Wskaźniki służące analizie do wyznaczenia obszaru zdegradowanego	11
Tabela 4 Liczba osób w grupach funkcjonalnych w latach 2017-2021 na terenie gminy Szlichtyngowa	18
Tabela 5 Liczba przyznawanych zasiłków w gminie Szlichtyngowa w latach 2017-2021	20
Tabela 6 Powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2017-2021	21
Tabela 7 Liczba osób objętych wsparciem dożywiania w latach 2017-2021	22
Tabela 8 Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych gminach Powiatu Wschowskiego w wybranych latach	23
Tabela 9 Wykaz uczniów uczęszczających do szkół podstawowych z terenu gminy (stan na dzień 31.12.2021 r.)	24
Tabela 10 Liczba dzieci w przedszkolach z terenu gminy (stan na dzień 31.12.2021 r.)	25
Tabela 11 Stan zatrudnienia nauczycieli	25
Tabela 12 Uwarunkowania społeczne – zestawienie danych według ulic w obszarze miejskim	30
Tabela 13 Uwarunkowania społeczne – wskaźnik IMD dla poszczególnych ulic w obszarze miejskim	31
Tabela 14 Uwarunkowania społeczne – zestawienie danych według sołectw w obszarze wiejskim ...	32
Tabela 15 Uwarunkowania społeczne – wskaźnik IMD dla poszczególnych sołectw w obszarze wiejskim	32
Tabela 16 Metodologiczna wartość wyliczenia wielkości koncentracji problemów społecznych dla obszaru miejskiego	34
Tabela 17 Metodologiczna wartość wyliczenia wielkości koncentracji problemów społecznych dla obszaru wiejskiego	34
Tabela 18 Uwarunkowania gospodarcze – wskaźnik IMD dla poszczególnych ulic w obszarze miejskim	38
Tabela 19 Uwarunkowania gospodarcze – wskaźnik IMD dla poszczególnych sołectw w obszarze wiejskim	38
Tabela 20 Liczba mieszkań oraz powierzchnia użytkowa mieszkań na terenie gminy w latach 2017-2021	41
Tabela 21 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Szlichtyngowa w latach 2017-2021	42
Tabela 22 Sieć wodociągowa na terenie gminy Szlichtyngowa w latach 2017-2021	42

Tabela 23 Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne – zestawienie danych według ulic w obszarze miejskim (wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej)	44
Tabela 24 Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne – zestawienie danych według sołectw w obszarze wiejskim (wskaźnik dostępności do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej)	44
Tabela 25 Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne – zestawienie danych według ulic w obszarze miejskim (wskaźnik dostępności do obiektów publicznych)	47
Tabela 26 Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne – zestawienie danych według sołectw w obszarze wiejskim (wskaźnik dostępności do obiektów publicznych)	48
Tabela 27 Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne – zestawienie danych według sołectw w obszarze wiejskim (wskaźnik dostępności do komunikacji publicznej)	49
Tabela 28 Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne - wskaźnik IMD dla poszczególnych ulic w obszarze miejskim	50
Tabela 29 Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne - wskaźnik IMD dla poszczególnych sołectw w obszarze wiejskim	50
Tabela 30 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu PM _{2,5})	52
Tabela 31 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C)	53
Tabela 32 Wielkość emisji z sektora komunalno-bytowego na terenie gminy Szlichtyngowa w 2018 r.	53
Tabela 33 Ilość odpadów segregowanych i niesegregowanych odebranych z terenu gminy Szlichtyngowa w latach 2016-2021	54
Tabela 34 Uwarunkowania środowiskowe - zestawienie danych według ulic w obszarze miejskim (wskaźnik zanieczyszczenia powietrza)	55
Tabela 35 Uwarunkowania środowiskowe - zestawienie danych według sołectw w obszarze wiejskim (wskaźnik zanieczyszczenia powietrza)	56
Tabela 36 Liczba gospodarstw utylizująca azbest oraz waga całkowita zutylizowanego azbestu w latach 2019-2022	57
Tabela 37 Uwarunkowania środowiskowe - zestawienie danych według ulic w obszarze miejskim (wskaźnik zanieczyszczenia azbestem)	58
Tabela 38 Uwarunkowania środowiskowe - zestawienie danych według sołectw w obszarze wiejskim (wskaźnik zanieczyszczenia azbestem)	59
Tabela 39 Uwarunkowania środowiskowe - wskaźnik IMD dla poszczególnych ulic w obszarze miejskim	60
Tabela 40 Uwarunkowania środowiskowe - wskaźnik IMD dla poszczególnych sołectw w obszarze wiejskim	61
Tabela 41 Uwarunkowania techniczne - wskaźnik IMD dla poszczególnych ulic w obszarze miejskim	64
Tabela 42 Uwarunkowania techniczne - wskaźnik IMD dla poszczególnych sołectw w obszarze wiejskim	64
Tabela 43 Obszar zdegradowany - IMD łączne dla obszaru miejskiego na terenie gminy Szlichtyngowa	67
Tabela 44 Obszar zdegradowany - IMD łączne dla obszaru wiejskiego na terenie gminy Szlichtyngowa	67
Tabela 45 Obszar rewitalizacji w obszarze miejskim na terenie gminy Szlichtyngowa	71
Tabela 46 Obszar rewitalizacji w obszarze wiejskim na terenie gminy Szlichtyngowa	71

Tabela 47 Powierzchnia i liczba ludności wyznaczonego obszaru rewitalizacyjnego na terenie gminy Szlichtyngowa	72
Tabela 48 Podstawowe projekty rewitalizacyjne	96
Tabela 49 Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	111
Tabela 50 Komplementarność działań rewitalizacyjnych w ujęciu przestrzennym	113
Tabela 51 Komplementarność przedsięwzięć pod względem problemowym w skali podobszaru rewitalizacji.....	114
Tabela 52 Matryca powiązań przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach programu rewitalizacji.....	116
Tabela 53 Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych	118
Tabela 54 Zgodność celów Gminnego Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi	123
Tabela 55 Budżet i harmonogram planowanych do realizacji projektów rewitalizacyjnych	128
Tabela 56 Harmonogram zarządzania Programem rewitalizacji.....	129
Tabela 57 Wskaźniki monitoringu	130

Spis wykresów

Wykres 1 Współczynnik obciążenia demograficznego w latach 2017-2021	18
Wykres 2 Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w latach 2017-2021	18
Wykres 3 Zameldowania i wymeldowania oraz saldo migracji w latach 2017-2021	19
Wykres 4 Liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2017-2021.....	20
Wykres 5 Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2017-2021.....	22
Wykres 6 Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Szlichtyngowa w latach 2016-2021	23
Wykres 7 Liczba udzielonych porad w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w latach 2017-2021.....	27
Wykres 8 Liczba osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych w latach 2017-2021... ..	28
Wykres 9 Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2017-2021. ..	36
Wykres 10 Liczba podmiotów wpisanych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności w latach 2017-2021	36
Wykres 11 Liczba budynków mieszkalnych na terenie gminy w latach 2017-2021	40
Wykres 12 Zużycie wody na 1 mieszkańca w gminie Szlichtyngowa w latach 2017-2021 [dam ³ /rok] . ..	43
Wykres 13 Ilość odpadów przypadających na 1 mieszkańca w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2021.....	54
Wykres 14 Ilość zutylizowanego azbestu w gminie Szlichtyngowa w latach 2016-2021 [Mg]	57

Spis zdjęć

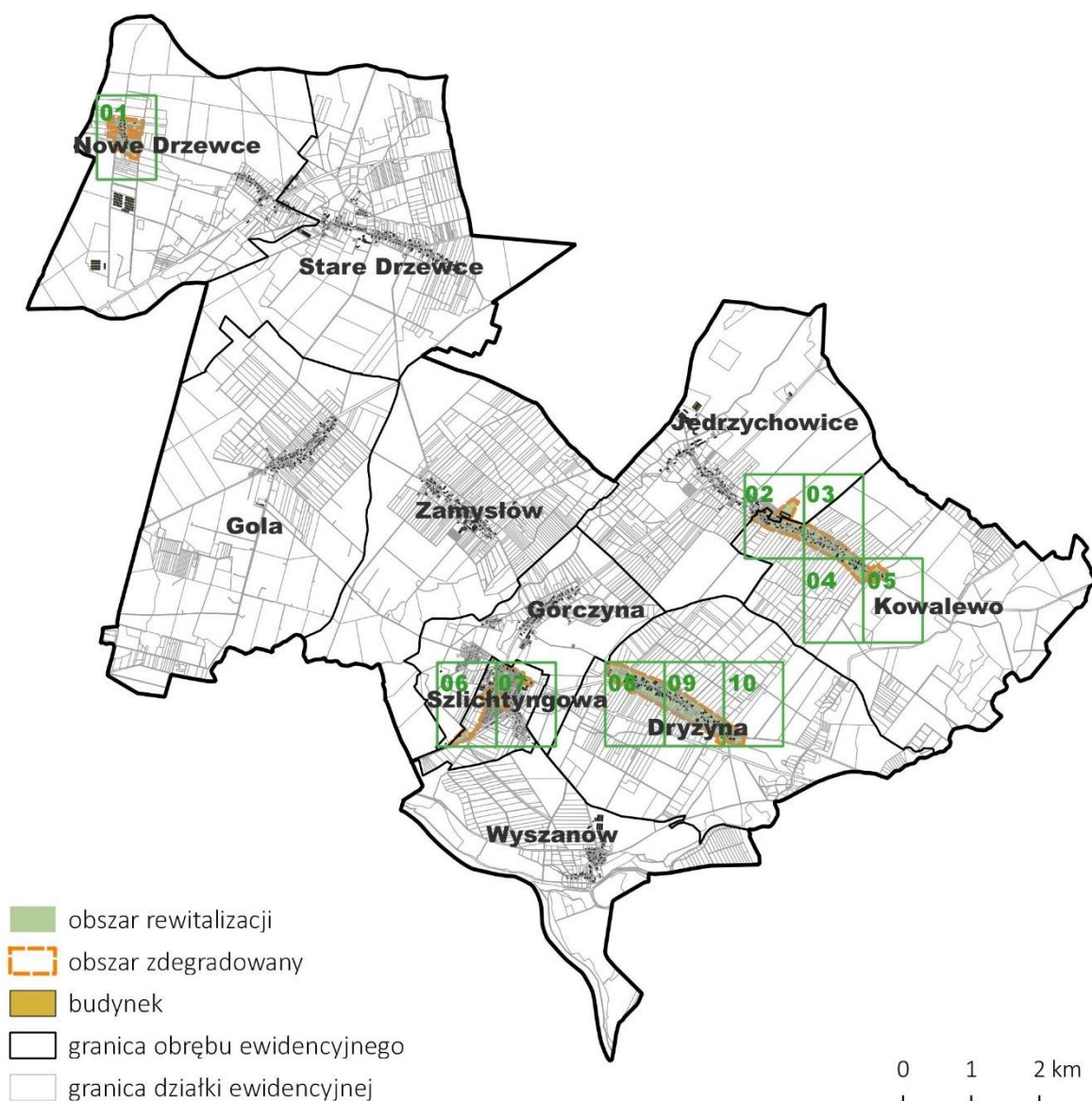
Zdjęcie 1 Spacer studyjny w ramach partycypacji społecznej.....	8
Zdjęcie 2 Podobszar 1 miejski.....	74
Zdjęcie 3 Podobszar 2 wiejski Małe Drzewce	83
Zdjęcie 4 Podobszar 3 wiejski Kowalewo	86
Zdjęcie 5 Podobszar 4 wiejski Dryżyna	89

Załączniki do GPR Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji na mapie w skali co najmniej 1:5000

Poniżej zaprezentowano załączniki graficzne przedstawiające podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzenne obszaru rewitalizacji sporządzone na mapach w skali 1:5000 z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej. Obszar rewitalizacji i zaplanowane projekty rewitalizacyjne na wyznaczonym obszarze rewitalizacyjnym zostały w sposób graficzny przedstawione na 10 arkuszach (01-10), które poprzedza mapa poglądowa podobzarów rewitalizacji.

Mapa 10 Załącznik graficzny – Mapa obszaru rewitalizacji na terenie gminy Szlichtyngowa

Źródło: opracowanie własne

Mapa 11 Zał. 1 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Nowe Drzewce

ARKUSZ 01

MAŁE DRZEWCE – obręb NOWE DRZEWCE

1:5000

Źródło: opracowanie własne

Mapa 12 Zał. 2 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Kowalewo

ARKUSZ 01
KOWALEWO

1:5000

Lokalizacja projektu rewitalizacyjnego
i przeznaczenie terenu w mpzp

dr **1**

MU1 **1, 3, 4**

obszar rewitalizacji

obszar zdegradowany

budynek

granica obrębu ewidencyjnego

granica działki ewidencyjnej

Mapa 13 Zał. 3 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Kowalewo

ARKUSZ 03
KOWALEWO

1:5000

Lokalizacja projektu rewitalizacyjnego
i przeznaczenie terenu w mpzp

 dr **1**

 obszar rewitalizacji

 obszar zdegradowany

 budynek

 granica obrębu ewidencyjnego

 granica działki ewidencyjnej

Źródło: opracowanie własne

1:5000

 dr **1**

■ obszar rewitalizacji

 obszar zdegradowany

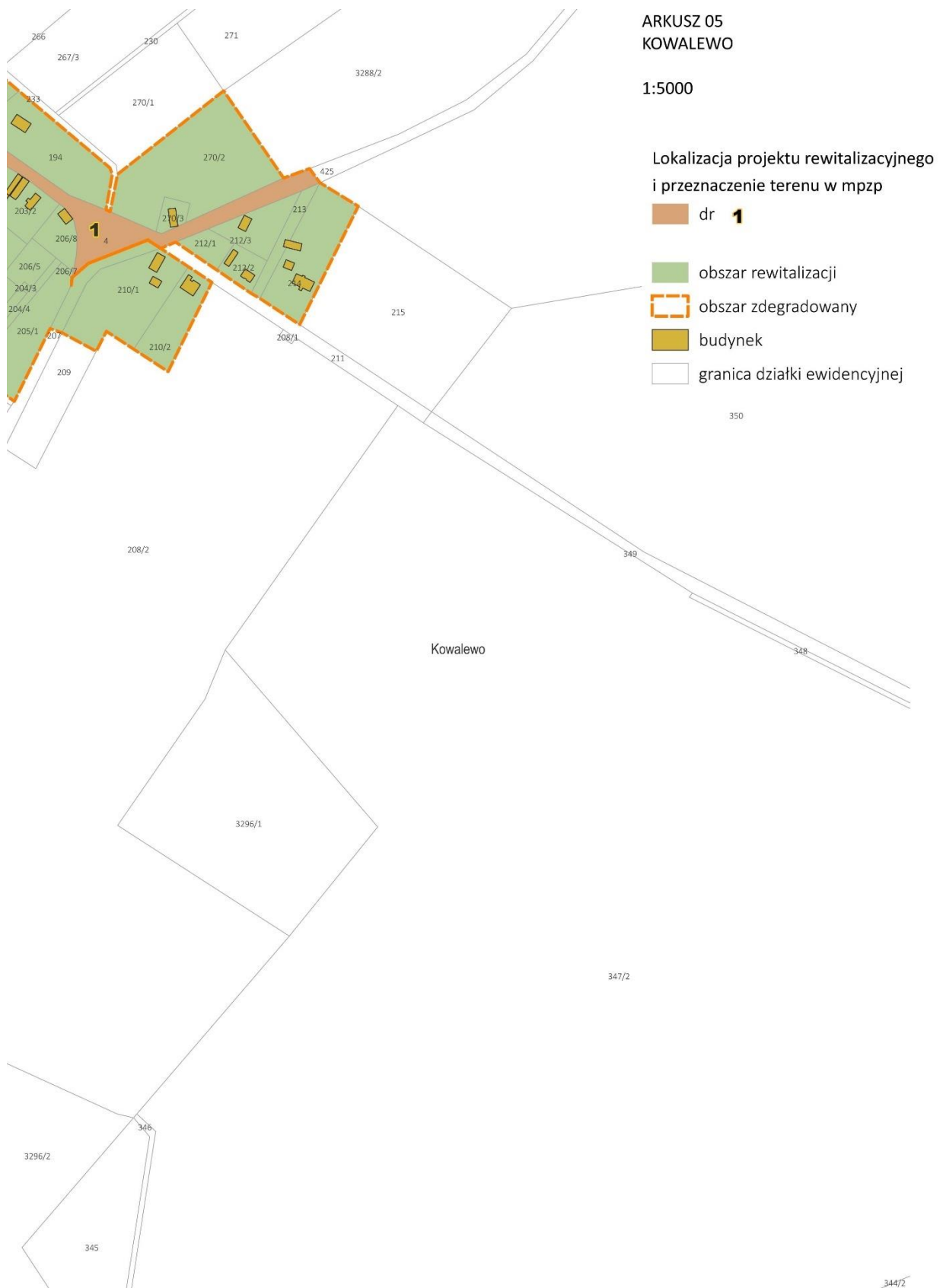
 budynek

☐ granica działki ewidencyjnej

Źródło: opracowanie własne

Mapa 15 Zał. 5 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Kowalewo

Źródło: opracowanie własne

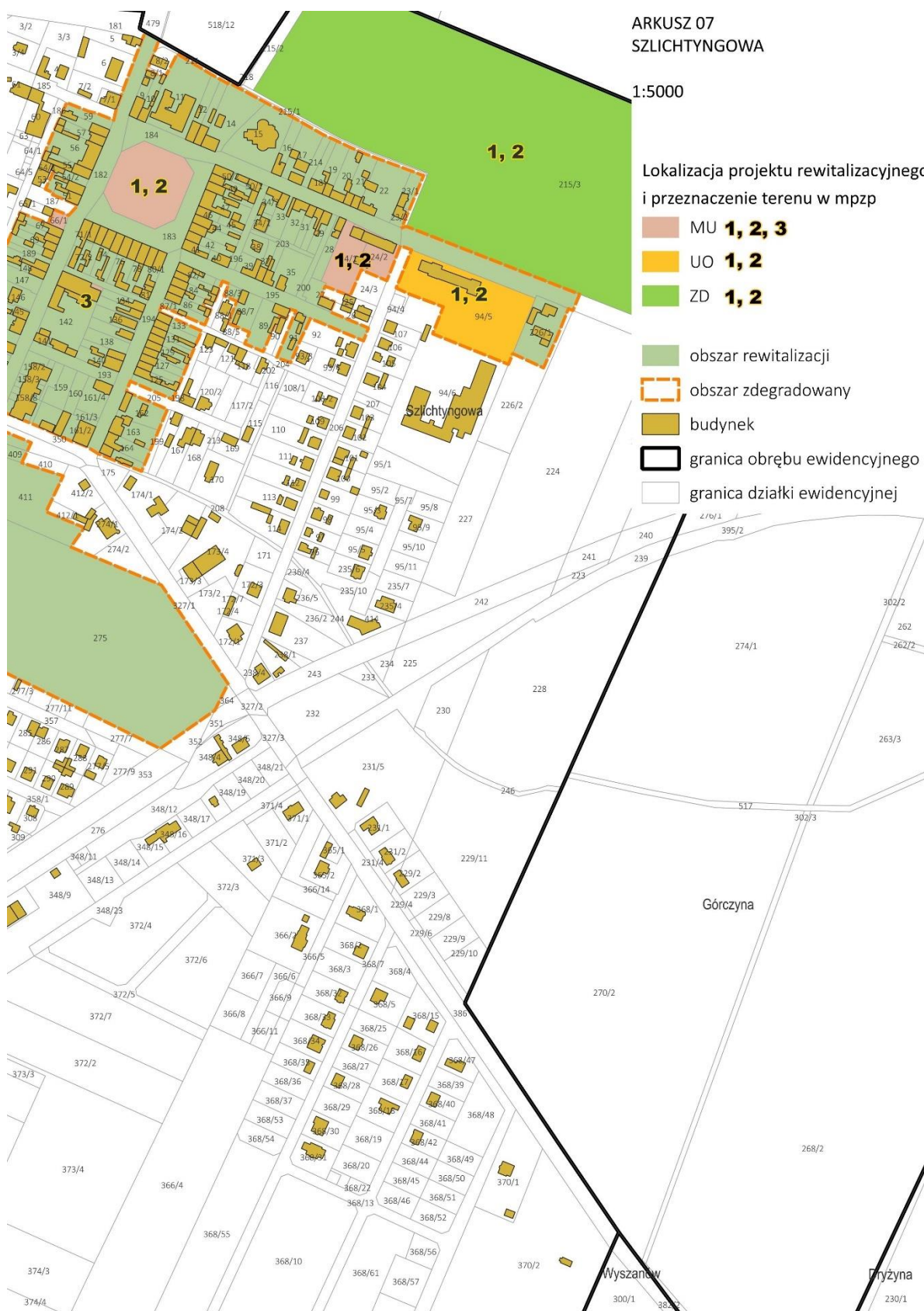
Mapa 16 Zał. 6 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Szlichtyngowa

Źródło: opracowanie własne

Mapa 17 Zał. 7 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Szlichtyngowa

Źródło: opracowanie własne

Mapa 18 Zał. 8 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Dryżyna

Źródło: opracowanie własne

Mapa 19 Zał. 9 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Dryżyna

ARKUSZ 09
DRYŻYNA

1:5000

Źródło: opracowanie własne

Mapa 20 Zał. 10 Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Dryżyna

Źródło: opracowanie własne